

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

65 inci Birleşim

10 . 4 . 2003 Perşembe

İ Ç İ N D E K İ L E R

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II. - GELEN KÂĞITLAR

III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Oturum Başkanlarının Konuşmaları

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanvekili İsmail Alptekin'in, polis teşkilatının kuruluşunun 158 inci yıldönümü münasebetiyle konuşması

B) Gündem dışı Konuşmalar

1.- Uşak Milletvekili Osman Coşkunoglu'nun, internetin Türkiye'ye gelişinin 10 uncu yıldönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

2.- Niğde Milletvekili Mahmut Uğur Çetin'in, Türk deri sanayisinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun'nun cevabı

3.- Bayburt Milletvekili Ülkü Gökalp Güney'in, polis teşkilatının kuruluşunun 158 inci yıldönümüne ilişkin gündem dışı konuşması ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

C) Çeşitli İşler

1.- Polis teşkilatının kuruluşunun 158 inci yıldönümü münasebetiyle Genel Kurulu ziyaret eden polis teşkilatı temsilcileri, şehit anaları ve çocuklarına Başkanlıkça "hoş geldiniz" denilmesi

2.- Ağrı Milletvekili Naci Aslan hakkında tanzim edilen ve Anayasa ve Adalet Komisyonunda bulunan soruşturma dosyasının hükümete iade edilmesine dair Başbakanlık tezkeresi konusunda, Ağrı Milletvekili Naci Aslan'ın Başkanlığa müracaatına ilişkin Başkanlık açıklaması

D) Genişleme, Genel Görüşme, Meclis Soruşturması ve Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Niğde Milletvekili Orhan Eraslan ve 65 milletvekilinin, kamyoncuların ve diğer nakliyeciler esnafının sorunlarının araştırılarak çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/61)

2.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen ve 23 milletvekilinin, İzmit Körfezindeki liman ve iskelelerin mevcut durumları ile yol açtıkları zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/62)

3.- Ankara Milletvekili Yakup Kepenek ve 66 milletvekilinin, kamu yönetimindeki atamalar konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/1)

E) Tezkereler ve Önergeler

1.- Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in (6/219) ve (6/220) esas numaralı sorularını geri aldığına ilişkin önergesi (4/44)

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- İş Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/534) (S. Sayısı: 73)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/108) (S. Sayısı: 116)

3.- Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/417) (S. Sayısı: 49)

4.- Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/421) (S. Sayısı: 50)

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/413) (S. Sayısı: 52)

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/371) (S. Sayısı: 63)

V.- SORULAR VE CEVAPLAR

A) Yazılı Sorular ve Cevapları

1.- İzmir Milletvekili Erdal Karademir'in;
Kadastro haritalarının ne zaman sayısal hale getirileceğine,
Kadastro çalışmalarının ne zaman tamamlanacağına
İlişkin soruları ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Zeki Ergezen'in cevabı (7/319,7/320)

2.- Sinop Milletvekili Engin Altay'ın, Sinop'un doğal ve turistik zenginliklerine ilişkin sorusu ve Turizm Bakanı GÜLDAL AKŞİT'in cevabı (7/322)

I. – GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak üç oturum yaptı.

Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yılmazcan'ın, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar ve çözüm yollarına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdülkadir Şener cevap verdi.

Şanlıurfa Milletvekilleri:

Turan Tüysüz ile,
Zülfikar İzol,

Şanlıurfa'nın düşman işgalinden kurtarılışının 83 üncü yıldönümü münasebetiyle gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü ve 24 milletvekilinin, tarım sektöründe tohum üretimi ve tohumculuğun sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/60) Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergenin gündemdeki yerini alacağı ve öngörüşmesinin, sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

Zonguldak Milletvekili Nadir Saraç'ın (6/201),

Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in (6/221),

Esas numaralı sözlü sorularını geri aldıklarına ilişkin önergeleri okundu; sözlü soruların geri verildiği bildirildi.

Ekli listede isimleri belirtilen ülke parlamentoları ile TBMM arasında parlamentolararası dostluk grubu kurulmasına ilişkin Başkanlık tezkeresi,

Genel Kurulun 9 Nisan 2003 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde, sözlü soruların görüşülmemesi, daha önce gelen kâğıtlar listesinde yayımlanan ve bastırılarak dağıtılan 113 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile 116 sıra sayılı, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Salih Kapusuz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik ile Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve 32 milletvekilinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifinin, 48 saat geçmeden, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2 nci ve 3 üncü sıralarına, gündemin 10 uncu sırasındaki 63 sıra sayılı kanun tasarısının ise bu kısmın 7 nci sırasına alınması ve sıra numaralarının buna göre teselsül ettirilmesine; 9 Nisan 2003 Çarşamba günü (bugün) birleşimde, gündemin 3 üncü sırasına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar, 10 Nisan 2003 Perşembe günü birleşimde ise, gündemin 8 inci sırasına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışma sürelerinin uzatılmasına ilişkin AK Parti Grubu önerisi, yapılan görüşmelerden sonra,

Kabul edildi.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1 inci sırasında bulunan, İş Kanunu Tasarısının (1/534) (S. Sayısı: 73) görüşmeleri, komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından, ertelendi,

2 nci sırasına alınan, Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının (1/543, 2/88) (S. Sayısı: 113), görüşmelerini takiben yapılan açık oylama sonucunda, kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı.

10 Nisan 2003 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşime 21.08'de son verildi.

İsmail Alptekin
Başkanvekili

Mevlüt Akgün
Karaman
Kâtip Uye

Yaşar Tüzün
Bilecik
Kâtip Uye

Suat Kılıç
Samsun
Kâtip Uye

No.: 88

II. – GELEN KÂĞITLAR

10.4.2003 PERŞEMBE

Raporlar

1.- Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı (INTELSAT) Anlaşmasının ve İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının

Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Dışişleri Komisyonları Raporları (1/462) (S. Sayısı: 114) (Dağıtma tarihi: 10.4.2003) (GÜNDEME)

2.- Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/482) (S. Sayısı: 115) (Dağıtma tarihi: 10.4.2003) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergeleri

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, salıverilen tutuklu ve hükümlülerin Emniyet ve Jandarma Teşkilâtlarındaki kayıtlarına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/363) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

2.- Manisa Milletvekili Ufuk Özkan'ın, TEKEL depolarındaki tütünün vasfına ve satış fiyatına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/364) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

3.- Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Bingöl'ün, Kiğı ve Yedisu ilçeleri arasındaki ulaşım sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/365) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

4.- Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Antalya deniz ulaşımı projelerine ilişkin Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/366) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Dikencik Yaylasının yoluna ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/375) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

2.- Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Antalya-Gazipaşa İlçesindeki orman yollarına ilişkin Orman Bakanından yazılı soru önergesi (7/376) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

3.- Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Antalya il merkezindeki TMO depolarına ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/377) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

4.- Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, son on yılda çıkarılan petrole ve sondaj çalışmalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/378) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

5.- Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Adana ilindeki tarihi binalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/379) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

6.- Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Adana ilindeki mezarlıkların bakımı ve güvenliğine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/380) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

7.- Adana Milletvekili Tacidar Seyhan'ın, Adana ilindeki kablolu yayın şebekesine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/381) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

8.- İstanbul Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun yoksul ailelerin belirlenmesine yönelik envanter çalışmasına ilişkin Devlet Bakanından (Beşir Atalay) yazılı soru önergesi (7/382) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

9.- Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Bingöl-Yedisu İlçesine bağlı köylerin telefon sorununa ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/383) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

10.- Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, deniz ulaşımında transit yakıt uygulaması yapılıp yapılmayacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/384) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

11.- Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Antalya Büyükşehir Belediyesine mali destek sağlanıp sağlanmayacağına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/385) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

Genel Görüşme Önergesi

1.- Ankara Milletvekili Yakup Kepenek ve 66 Milletvekilinin, kamu yönetimindeki atamalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103

nc maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin nergesi (8/1)
(Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

Meclis Araştırması nergeleri

1.- Niğde Milletvekili Orhan Eraslan ve 65 Milletvekilinin, kamyoncuların ve diğer nakliyeciler esnafının sorunlarının araştırılarak çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin nergesi (10/61) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

2.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen ve 23 Milletvekilinin, İzmit Körfezindeki liman ve iskelelerin mevcut durumları ile yol açtıkları zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin nergesi (10/62) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.4.2003)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati:15.00

10 Nisan 2003 Perşembe

BAŞKAN: Başkanvekili İsmail ALPTEKİN

KÂTİP ÜYELER: Suat KILIÇ (Samsun), Yaşar TÜZÜN (Bilecik)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 65 inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayımız vardır; görüşmelere başlıyoruz.

III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Oturum Başkanları'nın Konuşmaları

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanvekili İsmail Alptekin'in, polis teşkilatının kuruluşunun 158 inci yıldönümü münasebetiyle konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bugün, Polis Teşkilâtımızın 158 inci Kuruluş Yıldönümü. Ülkemizi, ailelerimizi, malımızı, canımızı ve toplumun güvenliğini, gece gündüz demeden koruyan, cefakâr, vefakâr tüm polis teşkilâtımıza bu vesileyle saygılar sunuyoruz, kendilerini tebrik ediyoruz. Bu uğurda şehit olan polis teşkilatımız mensuplarına Cenabı Haktan rahmet, ailelerine başsağlığı ve sabırlar, yaralananlara sağlık diliyorum ve bu güzel temennilerle Genel Kurulumuzu açmış bulunuyorum.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçmeden önce, üç değerli milletvekilimize gündemdişi söz vereceğim.

İlk sözü, internetin Türkiye'ye gelişinin 10 uncu yıldönümü nedeniyle söz isteyen Uşak Milletvekili Osman Coşkunoglu'na veriyorum.

Buyurun Sayın Coşkunoglu.

Süreniz 5 dakikadır.

B) Gündemdişi Konuşmalar

1.- Uşak Milletvekili Osman Coşkunoglu'nun, internetin Türkiye'ye gelişinin 10 uncu yıldönümüne ilişkin gündemdişi konuşması

OSMAN COŞKUNOĞLU (Uşak) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iki gün sonra, cumartesi günü, internetin Türkiye'ye gelişinin 10 uncu yıldönümü. Bu vesileyle, bazı konulara dikkat çekmek için gündemdişi söz aldım.

Sizlerle paylaşmak istediğim, iki sene önce olmuş, önemli gördüğüm bir olay var. İki sene önce, dünyada büyük bir şirket, dünyada güçlü bir şirket, uluslararası bir şirket, çeşitli sektörlerde iş yapan bir şirket, Türkiye'ye, iletişim konusunda bazı yatırımlar yapmak için gelmişti. Bu şirketin -bu holdingin diyeyim- bir şirketi de otomobil sanayiinde önemli teknolojileri geliştiren, önemli üretimler yapan bir şirketti. Dolayısıyla, bunu vesile bilerek, Türkiye'deki oto yansanayiini, bu dev şirketin, holdingin dikkatine getirdik, Türkiye'deki oto yansanayiinden yararlanabilmesi konusunu dikkatine getirdik. Bu, sözünü ettiğim holdingin sadece oto yansanayiinde yıllık cirosu 7,5 milyar dolardı. Kendileri oto yansanayiini inceledi ve Türkiye'deki oto yan sanayiinin kalitesini, gerçekten, gayet iyi buldu; fakat, Türkiye'yle iş yapmamaya karar verdi. Neden; bedava arsa bulamadığından değil, vergi muafiyeti gibi konularda takıldığından da değil; bu holding, bugünkü çağdaş dünyadaki rekabet gücünün esnek ve hızlı üretim -buna "çevik üretim" de diyoruz- olduğuna inanmış ve bunu uygulayan bir holding olarak, Türkiye'de oto yansanayiyle ilişki kuracak, hızlı bir şekilde verileri gönderip, hızlı bir şekilde verileri alabilmeyi destekleyecek bir internet altyapısı olmadığı için Türkiye'yle iş yapmamaya karar vermiştir.

İnternet, "bilgi çağı" diye adlandırdığımız çağın karayoludur, demiryoludur, havayoludur. Sanayi devrimini gerçekleştiren dünyamızda, karayolları, demiryolları ve diğer ulaşım hatları olmamış olsaydı, sanayi devrimini desteklemek mümkün olmazdı, bundan yararlanmak mümkün olmazdı.

Sanayi devrimi ile bilgi çağı dediğimiz dönüşüm arasındaki fark şudur: Sanayide maddeler, bu kâğıt gibi maddeler üretilir ve bu maddeler, ulaşım araçları, ulaşım hatları üzerinden, dünyada, karayolları, demiryolları, havayolları, denizyollarıyla bir dağıtıma gider.

Bilgi çağında ise, bu madde, bildiğimiz ulaşım ağı üzerinde gidip gelen bu madde, sanayi ürünüdür. Bu madde atomlardan yapılmıştır. Bilgi çağının önemli ürünü, önemli dolaşımı ise bilgidir, enformasyondur; enformasyonun Türkçesine malumat da diyebiliriz; bilgidir, enformasyondur veya malumattır. Bu bilgi ve enformasyon da, tıpkı şu madde nasıl ulaşım araçları üzerinden atom olarak, atomların birikimi olarak gidiyorsa, internet üzerinden de bilgi ve enformasyon çok hızlı bir şekilde "bite" dediğimiz, atomla analogik bir ifade olarak -belki duyuyorsunuzdur şu kadar kilobite kapasite diye- bite dediğimiz enformasyon birimi olarak gider.

Sadece iletişimdeki önemi değil, bilgi çağının önemli bir girdisi olan bilginin de dünya üzerindeki ulaşımı bakımından, internet, yeni bir çağ açılmasının altyapısı olan teknolojidir.

Şimdi, televizyonlardan, Irak'tan, maalesef, tabîî, üzücü resimleri, internet teknolojisi sayesinde büyük ölçüde alabiliyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Coşkunoglu, lütfen tamamlayın.

OSMAN COŞKUNOĞLU (Devamla) -İnterneti, üzerinden, iletişimin olduğu kadar, bilgi ulaşımının da mümkün olduğu bir altyapı olarak düşünersek, buradan, hızla...

Bugün, para sıkıntısı olan Türkiyemizde, birçok işlerin devlet kademesinde arzu edildiği gibi yürümemesi nedeniyle, iş, tayin isteyen kişilerin sizlere başvurduğu dönemde, bilginin ne önemi olabilir?! Bugün sıkışmış olduğumuz bu vizyonsuz ve ufuksuz bir üretim ve hizmet anlayışından, Türkiye'yi, yeni ufuklara, yeni rekabet koşullarına, yeni rekabet gücüne taşıyacak bir altyapıdır internet. Bunun, bu şekilde değerlendirilmesini ve Türkiye için, bunun bir lüks olmadığını anلمانızı dilerim.

Tarımdan sağlığa, eğitimden sanayie kadar her sektörde, internet, çok önemli bir kaldiraştır. Bunu, dün tartıştığımız vergi yasasında pek fazla göremedik; ama, Laleli ticaretini orada gördük. Laleli ticareti önemlidir; fakat, Türkiye, artık, sadece Laleli türü ticaretle belli bir yere gelemmez. Kırk sene önce İtalya'yla rekabetten söz ediyorduk; otuz yıl önce Kore'yle rekabetten söz ediyorduk; şimdi, Vietnam'la, Filipinler'le, ucuzluk üzerine rekabet etme durumuna geldik. Türkiye'yi, rekabet konusunda küme düşmekten kurtaracak olan yeni teknolojileri içimize sindiren politikalar üretmek önemlidir.

Türkiye'yi bu vizyona taşımak için -eğitiminden sağlığına, üretimine ve rekabet gücüne kadar bu vizyona taşımak için- bu Meclise önemli bir görev düşmektedir; internet gününde, bunu hatırlatmak isterim.

Hepinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Coşkunoglu.

C) Çeşitli İşler

1.- Polis teşkilâtının kuruluşunun 158 inci yıldönümü münasebetiyle Genel Kurulu ziyaret eden polis teşkilâtı temsilcileri, şehit anaları ve çocuklarına Başkanlıkça "hoş geldiniz" denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, gündem dışı ikinci konuşmaya geçmeden önce, biraz önce de ifade ettiğim gibi, Polis Teşkilâtımızın 158 inci Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunu ziyaret eden polis teşkilâtı temsilcilerimizi, şehit analarını ve küçük yavrularımızı selamlıyorum. (Alkışlar)

Gündem dışı ikinci söz, Türk deri sanayii ve sorunları konusunda, Niğde Milletvekili Sayın Mahmut Uğur Çetin'e aittir.

Buyurun Sayın Çetin. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

B) Gündem dışı Konuşmalar (Devam)

2.- Niğde Milletvekili Mahmut Uğur Çetin'in, Türk deri sanayiinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun'un cevabı

MAHMUT UĞUR ÇETİN (Niğde) - Sayın Başkan, Yüce Meclisimizin değerli üyeleri; Türk deri sanayii ve sorunları hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Derinin, insanoğlunun yaratılışıyla başa baş denebilecek bir tarihi olduğu ve giyinme, korunma bakımından hayvanların kürklerinden istifade edilmesi amacıyla ilk tabakların oluştuğu, deri bilimcileri ve araştırmacılar tarafından belirtilmektedir.

İnsanlığın var oluşundan bu yana kullanılan derinin, dericilik mesleği sanatı haline dönüşümü ise tarihinin saptanamadığı kadar eskidir.

1990'lı yıllarda bir tesadüf neticesi Alp Dağlarında bulunan ve takribî 5 000 yıl öncesi yaşadığı tahmin edilen insanın buzullar arasında donmuş cesedi üzerinde, işlenmiş deri giysiler ve av gereçleri olduğu açıklanmıştır.

Türklerin tarihi kadar eski bu sanat dalında, Ahilik teşkilâtı kurucusu Ahi Evran'ın dericilerin piri ve kendisinin bir debbağ olduğundan, Osmanlı külliyyatında ve Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde bahsedilmektedir.

Günümüz Türkiyesinde, deri ve deri mamulleri, 1970'li yıllar sonrası büyük bir hamle yaparak, bilhassa konfeksiyon eşyası olarak, ihracatta önemli bir yer almıştır. Bu yıllara gelene değin sadece korunmak maksadıyla kullanılan deri, günümüzde gelinlik olarak yaşantımıza girmiştir.

Sektörün ülke ekonomisindeki yeri: Türk deri sektörü, ülke ekonomisinde çok önemli bir yere sahiptir. Toplam imalat sanayii üretimi içerisinde yüzde 2,5; toplam ülke istihdamı içerisinde yüzde 4'lük payıyla ülkemize sağladığı katkı bakımından 10 uncu büyük sanayi sektörümüzdür. İhracat büyüklüğü açısından, ülke toplam ihracatının yüzde 2,5'lik payını Türk deri sektörü almaktadır. Bavul ticareti ve ülkemizdeki turistlere yönelik dışsatımlar dikkate alındığında genel ihracat içerisindeki payı yüzde 10'dur. Türk deri sektörünün ihracat performansı, 1985 yılından sonra geometrik artışla büyüme göstermiş, 1988 yılı ihracatı, kayıtlı ekonomi göstergelerinde 850 000 000 dolarla en üst seviyeye çıkmıştır. 1990'lı yılların başında Doğu Bloku ülkelerinin dışa açılmaları sonucu Rusya ve diğer ülkelere yeni pazar imkânları yaratılmış; ancak, deklarersiz ticaret şekliyle bambaşka bir ihracat yöntemi ortaya çıkmıştır. Adına "bavul ticareti" dediğimiz bu ihracat şeklinin, 1998 yılına kadar, kayıtlı ihracatın birkaç kat fazlasıyla gerçekleştiği, hammadde girdilerinin miktarı ve sektörde bu yıllarda ortaya çıkan yüzde 120'lere varan büyüme hızından anlaşılmaktadır.

Ülkemizde bavul ticaretinde merkez konumundaki bölgeler, dünyadaki örneklerinde -İtalya'da Napoli- olduğu gibi, yeniden yapılanmalıdır.

Limanlarımıza yanaşan ve bavul ticareti yapmaya gelen turistleri taşıyan Rus gemilerinden 6 000 ilâ 15 000 dolar yanaşma alınmaktadır. Komşumuz ve rakibimiz durumundaki Yunanistan'da bu seviyenin 2000-3000 dolar düzeyinde olduğu gözönünde bulundurulursa, bavul ticareti potansiyeli bu ülkeye kayabilecektir. Bunun için, limanlara yanaşma parası, en azından Rusya için azaltılmalıdır veya tamamen kaldırılmalıdır.

Bavul ticaretine konu alışverişte ödemelerin Rus Rublesiyle yapılabilmesine kesinlikle ve kesinlikle imkân sağlanmalıdır. Halen büyük çapta bavul ticareti yoluyla ihracat yapılan Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerine yapılan özel faturalı resmî ihracatın önü mutlaka açılmalıdır. Sektörün 1995'ten itibaren ithalatındaki büyüme, bavul ticareti olarak değerlendirilen deklarersiz ihracatın göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. 1998 yılındaki ithalatın yüzde 68,9'u hamderilerdir; yani, sektör, ana hammaddesi olan hamderinin ancak yüzde 30'unu yerli girdilerle karşılamış, bir başka anlatımla, ülkedeki hayvancılığın ve hamderi arzının yetersizliği karşısında, sektör, ana girdisini ithalatla karşılamak zorunda kalmıştır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen, tamamlayın efendim.

MAHMUT UĞUR ÇETİN (Devamla) - 1980'li yıllarda hamderinin yüzde 90'ını kendi imkânlarıyla karşılarken, 1990-2000'li yıllarda ibre tamamen ters dönmüş, yüzde 80'ine yakın girdisini ithal etmek mecburiyetinde kalmıştır.

Bu anlatımlardan sonra, sektörün, hammaddelerini ithal eden; ancak, katmadeğeri yüksek nihaî ürün haline getirdiği malları ihraç eden bir görünümde olduğu açıkça görülmektedir.

Deri sektörü, emek-yoğun bir sektördür. Öyle ki, ülkedeki her 19 kişiden 1'inin deri ve deri mamulleri veya yansanayii veya etkileşim içerisinde

bulunduğu diğer sanayi sektörlerinden ekmek yediği belirtilmiştir. Türk deri sektörünün, üretimde kullanılan büyükbaş hayvan derilerinin yüzde 75'i, küçükbaş hayvan derilerinin ise yüzde 46'sı ithalatla karşılanmaktadır.

Deri sanayii, ihracat potansiyeli açısından Türkiye ekonomisinin lokomotif sektörlerinden bir tanesidir. Sektör, sahip olduğu tecrübe, rekabet gücü, üretim kapasitesiyle dünyanın en gelişmiş deri sanayii olmasını başarmıştır. 400 000 tonluk yıllık deri işleme kapasitesi ve faaliyette bulunan 1 200 firmayla, Türkiye'nin 10 uncu büyük sanayi kolu durumundadır. Bugün, Türk deri sanayii, dünya deri işleme kapasitesindeki yüzde 22'lik payıyla, bu alanda, dünyanın 2 nci büyük ülkesi konumundadır. Türkiye, Avrupa'nın yanı sıra, Rusya Federasyonu, Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleri ve eski Doğu Bloku ülkelerinden gelen deri ürünleri talebini de karşılamaktadır. Deri işleme kapasitesi bakımından, dünyada, İtalya'dan sonra 2 nci sıradadır.

Emek-yoğun bir sektör olan deri sektörü üzerinde istihdam ve enerji büyük bir yük oluşturmaktadır. Dünya koşullarında enerji fiyatlarının uygulanması ve sektörün daha önceden talep ettiği istihdam teşvikinin bir an evvel yürürlüğe girmesi, sektör üzerindeki yükü azaltacaktır.

Sektörün talepleri: Makro ekonomik dengelerde kur politikası; geçtiğimiz yıllarda yaşanan, dolar-euro karşısında Türk Lirasının devalüe edilmesinden kaynaklanan sıkıntıların halledilmesi.

2001 yılının şubat ayında ortaya çıkan kriz sebebiyle ABD Doları karşısında yüzde 100'lere varan devalüasyon neticesi, pahalı alınan hammadde, pahalı üretilen mamulün pazarlanamaması sorununu gündeme getirmiştir.

Bu sorunlar, hammadde ithalatına dayalı olarak çalışan bu gibi sektörlerde görülmekte ve etkilemektedir. Döviz kurunun, enflasyona paralel bir şekilde dengeli seyir izlemesi için gerekli her türlü tedbir alınmalıdır.

Enerji maliyetlerinin yüksekliği: Dünyanın pek çok ülkesinde işyerlerinde kullanılan elektrik, meskenlerde kullanılanlardan daha ucuz olmasına rağmen, ülkemizde, tam tersi yaşanmakta; ayrıca, elektrik birim fiyatları, dünya fiyatlarının neredeyse iki katı seviyesinde seyretmektedir.

Vergi ve istihdam maliyetlerinin yüksekliği; özellikle SSK primlerinin yüksekliği: 1985 yılında, işletmeler üzerindeki toplam vergi yükü ağırlığı yüzde 15,4 iken, 2000 yılında bu oran yüzde 32,8'e çıkmış; ancak, bu bile, israf ve verimsizlik sonucu kamu açıklarını kapatmaya yetmemiştir. OECD ülkeleri arasında pek çok göstergede alt sıralarda yer alan Türkiye, istihdamın işverene vergi yükü maliyeti açısından birinci sırada yer almaktadır.

Öte yandan, Türkiye'de uygulanan KDV oranları, hem çok yüksektir hem de ürün grupları arasında çok büyük tutarsızlıklar içermektedir.

Eximbank kredilerinin kullanımı açısından daha fazla kaynak ayrılmalı ve kullanılan kredilerde yerine getirilmesi istenilen kriterler genelde değil, 3 veya 5 başlık altında ayrı ayrı yeniden belirlenmelidir.

Yasaklanan sınır ticaretinin tekrar serbest hale gelmesiyle, özellikle sanayi mamulleri üretiminde önemli bir canlılığın yaşanacağı düşünülmektedir.

Yerli istihdam ve üretimin korunmasında, haksız ithalatın önlenmesi tedbirleri büyük önem taşımaktadır.

Dahilde işleme rejimi çerçevesinde dampingli olarak giren mallar, haksız rekabet yaratmıştır. Hammadde fiyatlarının dahi altında, özellikle Uzakdoğu ve Balkan ülkelerinden yapılan mamul ve yarı mamul ithalatı, yerli sanayi ve rekabet gücünü mahvetmiştir.

BAŞKAN - Sayın Çetin, tamamlar mısınız...

MAHMUT UĞUR ÇETİN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Bu haksız ithalatın gerçek olmayan fiyatlarıyla yapılmasını önlemek için, ülkemize ithalatı yapılan hiçbir ürünün emsal pazar fiyatlarının altında olmaması sağlanmalıdır.

Görüldüğü üzere, Türk deri sanayii sektörünün sorunları diğer sektörlerden pek farklılık arz etmiyor.

Sayın Bakanımızın ve hükümetimizin, özellikle Çin'den ve Uzakdoğu'dan dampingli olarak gelen ve haksız rekabete yol açan mamul ve yarı mamul

ithalatında yerli sanayi lehine yapmış oldukları çalışmaları takdire şayandır. Ayrıca, Laleli ve bavul ticaretine yönelik düzenlemeler de ilgiyle izlenmektedir.

Özellikle sanayicimizin, yukarıda, bu kısıtlı zaman zarfında çok yüzeysel olarak belirttiğim sorunlarına, gerek 22 nci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve gerekse 59 uncu hükümetimizin çözüm arayışlarında daha hassas davranacağından, sanayiin içinden gelmiş birisi olarak, haddinden fazla iyimser olduğumuzu belirtir, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çetin.

Hükümet adına cevap talebi var.

Buyurun Sayın Bakan.

SANAYİ VE TİCARET BAKANI ALİ COŞKUN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Niğde Milletvekili Sayın Mahmut Uğur Çetin'in, Türk deri sanayii ve sorunları hakkında gündem dışı konuşması nedeniyle söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Bakanlığım adına, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Türk deri ve deri ürünleri sektörü, toplam imalat sanayii içinde ortalama yüzde 2,3'lük payı ve toplam ülke istihdamı içinde yüzde 1,5'lik payıyla ülke ekonomisine katkısı açısından 10 uncu büyük sanayi sektörü konumundadır. Yaşanan ekonomik krizler dolayısıyla kayıtdışı ekonomiye kayan sektörlerimizden biri olduğu için, ayrıca, organize sanayi bölgeleri dışında çalışan küçük atölyeler dolayısıyla ekonomiye çok daha büyük ölçüde katkıda bulunmakta ve istihdam sağlamaktadır.

Deri ve konfeksiyon sektöründe yaklaşık 1 000 firma, 9 840 000 adet ürün üretmektedir. Türk deri sektörü ihracat büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde ise, toplam ihracat içindeki yüzde 2'lik payıyla önemli ihracat sektörlerimiz arasında yer almaktadır. Yurtdışı satış ve teslimler de dikkate alındığında bu oran, yüzde 5 seviyesine ulaşmaktadır.

Diğer taraftan, Türk deri sektörünün ihracat performansı resmî ihracat rakamının 4 katı düzeyinde bavul ticaretine dayanmaktadır. Bavul ticareti ya da ihracatı kapsamında yapılan deri ürünleri dışsatımı da gözönüne alındığında, deri ürünleri ihracatının genel ihracat içindeki payını yüzde 10 civarında kabul edebiliriz.

Deri konfeksiyon sektörü, üretiminin yaklaşık yüzde 95'ini ihraç etmektedir. Deri işleme kapasitesi bakımından dünyada İtalya'dan sonra 2 nci sırada olup, küçük baş hayvan derisinin yüzde 75'ini işleme kapasitesine sahiptir.

Deri, deri mamulleri ve ayakkabı ihracatı 2001 yılında 622 000 000 dolar iken, ithalat 660 000 000 dolara yükselmiştir. İhracatımız, 2002 yılı ocak-haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre küçük bir azalışla 264 000 000 dolardan, 261 000 000 dolara düşmüştür. Ayakkabı ihracatımız, 2001 yılında 126 000 000 dolara yükselirken, ithalatımız 84 000 000 dolar seviyesine gerilemiştir. Deri ve deri mamulleri ihracatımızın 2001 yılı verileri çerçevesinde ürünler itibariyle dağılımı incelendiğinde, deri giyiminin yüzde 45 gibi önemli bir paya sahip olduğu, bunu yüzde 20'lik payla ayakkabının, yüzde 16'lık payla post ve kürklerin izlediği görülmektedir; hamderiler yüzde 11 ve saraciye ürünleri ise yüzde 7,5'lik paya sahip olan diğer önemli ihraç ürünlerimizdendir.

Türk deri sanayii, dünya deri işleme kapasitesindeki yüzde 22'lik payıyla, bu alanda dünyanın ikinci ülkesi konumundadır. Deri ve deri mamulleri sektörünün imalat sanayiindeki payı yüzde 3,3'tür. Türk deri sektörünün üretimde kullandığı büyükbaş hayvan derilerinin -maalesef, üzülererek belirtiyorum- yüzde 75'i, küçükbaş hayvan derilerinin ise yüzde 46'sı ithalatla karşılanmaktadır; çünkü, son yıllarda uygulanan politikalar dolayısıyla hayvancılık ölme noktasına gerilemiştir. Bir başka ifadeyle, Türk deri sektörü, hammaddesini ithal eden ve işledikten sonra katmadığı yüksek nihaî ürün halinde ihracat gerçekleştiren bir yapıya sahiptir.

Sayın milletvekilleri, Türk deri ürünleri ihracatı, Almanya ve Rusya olmak üzere iki pazarda yoğunlaşmış bulunmaktadır. Bu ülkelerden Rusya'da 1998 yılında meydana gelen ekonomik kriz sonrasında ihracatımızda önemli oranda bir düşüş görülmüştür. Aynı dönemde fiyat rekabetinde sektörün

zorlanmasından dolayı, başta Almanya olmak üzere Avrupa Birliği pazarında pazar kayıpları meydana gelmiştir. Rusya krizi, sektöre, yalnızca, pazarın kaybedilmesi olarak yansımamıştır. Krizin finans sektörünü de etkilemesi, krediler konusunda iki sektör arasında problemlere yol açmıştır. Bununla beraber, sektör, alternatif pazarlara yönelmeye başlamıştır. Bu pazarlara girerken, dünyadaki son gelişmeler ve globalleşme sürecinde ortaya çıkan rekabet yarışması dikkate alınarak, artık, deri ürünlerimiz de moda, kalite ve marka ürün ihracatına önem vermeye başlamıştır.

Bunun yanı sıra, iç piyasada, sektörün son dönemde karşı karşıya bulunduğu en önemli sorunlardan birisi de Çevre Kanununa uyum konusudur. Bilindiği üzere, Tuzla, Menemen ve Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgelerinde faaliyet gösteren firmalar, atıksu arıtma tesisleriyle çevre koşullarına uygun ve ekolojik dengeye zarar vermeyen üretim yapmaktadırlar. Bu da, organize sanayi bölgeleri dışında üretim yapan firmalarla haksız rekabet ortamı doğurmaktadır. Bakanlığımız, bu sorunun çözümü için, yoğun çalışmalar sürdürmektedir. 2003 yılı yatırım programında yer alan ve devam etmekte olan Balıkesir, Gönen, Bolu, Gerede, Bursa, Isparta, Niğde, Bor ve Uşak Organize Sanayi Bölgeleri ile Isparta Yalvaç ve Manisa Küçük Sanayi Sitelerinin önümüzdeki yıllarda devreye girmesiyle, söz konusu problemler büyük ölçüde giderilmiş olacaktır.

Sonuç olarak, son yıllarda, globalleşme sürecinin başlamış olması nedeniyle, deri sektörü yeni gelişmelere ayak uydurmak zorunluluğundadır. Sadece yakın çevre pazarlarıyla ilgilenen işletmelerin aksine, tüm yeniliklere açık, büyümeye hazır, kalitelerini ispatlamış, dünya piyasalarında marka olmayı hedefleyen firmalar ayakta kalabilecektir.

Bakanlık olarak, gerek deri organize sanayi bölgeleri ve deri ihtisas küçük sanayi siteleri gerekse Bakanlığımıza bağlı kuruluş olan Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, kısa ismiyle KOSGEB kanalıyla, bu sektör fevkalade yüksek düzeyde desteklenmektedir. Bu kapsamda, eğitim hizmetleri verilmekte, ihracata yönelmelerıyla, ihracat konusunda hem eğitim hem fuar destekleri verilmektedir. Ayrıca, ayakkabı sektöründe, üç bölgede, İtalya'daki teknolojiye paralel olarak, bilgisayar ortamında ayakkabı tasarım laboratuvarları kurulmuştur ve başarıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Son dört ay içerisinde açılan ayakkabı fuarlarında, bu tasarım laboratuvarlarının geliştirdiği ayakkabılarla, büyük bir pazar şansımız doğduğu ortaya çıkmıştır. Kaldı ki, yine, ayakkabı sektöründeki değerli sanayicilerimizin işbirliğiyle kurdukları vakıf aracılığıyla, Millî Eğitim Bakanlığımızın ve KOSGEB'in destekleriyle, İstanbul'da bir meslek okulu yapımına başlanmıştır. Böylece, bu sektörün büyük ölçüde ihtiyaç duyduğu -eskiden, usta yanında çırak olarak yetiştiği için fazla bir ihtiyaç yoktu; fakat, gelişen günümüz şartlarında, maalesef teknik eleman eksikliği vardır- ara elemanları, kalfa ve usta yetiştirmek bakımından, inşallah, önümüzdeki aylarda, bu okul eğitmeye başlayacak; bu sektörde duyulan, eğitim ve öğretimden kaynaklanan eleman açığını da gidermiş olacaktır. Böylece, Bakanlığımız, deri sektörünün gelişmesi için her türlü desteği vermektedir.

Arkadaşımıza, böyle bir konuyu açtığı için teşekkür ederken, beni sabırla dinlediğiniz için hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Gerekli açıklama, hükümet adına, Sanayi Bakanımız Sayın Coşkun tarafından yapılmıştır; kendilerine teşekkür ediyoruz.

Üçüncü gündem dışı konuşma sıramız, Polis Teşkilâtının kuruluşunun 158 inci yıldönümü nedeniyle, Bayburt Milletvekilimiz Sayın Ülkü Güney'e aittir.

Buyurun Sayın Güney. (Alkışlar)

3.- Bayburt Milletvekili Ülkü Gökalp Güney'in, polis teşkilâtının kuruluşunun 158 inci yıldönümüne ilişkin gündem dışı konuşması ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

ÜLKÜ GÖKALP GÜNEY (Bayburt) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, polis teşkilâtımızın kuruluşunun 158 inci yıldönümünü kutluyoruz. Vatandaşın canını, malını, ırzını, hak ve hürriyetlerini koruyan, aynı zamanda ülkenin rejimi, düzeni ve bölünmez bütünlüğü konusunda görevler yapan Türk

Polis Teşkilâtını, buradan, saygıyla, şükranla selamlıyorum. Bu ulvî görevde hayatını kaybetmiş şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyorum. Ayrıca, bu anlamlı ve önemli günde, bu vesileyle bana gündemdişi söz veren Değerli Başkanımıza huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk Polis Teşkilâtı, 1845 yılında askerî teşkilâtтан ayrılarak kurulmuş, esas gelişmesini ise cumhuriyet döneminde tamamlamıştır; halen, 1937 yılında çıkarılan 3201 sayılı Yasayla çalışmalarını sürdürmektedir. Bugün gelinen noktada mevcut teşkilât yasasının çağın koşullarına uymadığı ve gerisinde kaldığı görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, toplumun en önemli ihtiyaçlarının başında güvenlik gelmektedir. Güvenlik olmadan diğer sorunların çözülmesi mümkün değildir. Ülkemiz nüfusunun yüzde 65'ini kapsayan şehir yerleşim yerlerinin güvenliği emniyet teşkilâtımız tarafından karşılanmaktadır. Bu hizmetin daha etkin, daha verimli olarak verilebilmesi ve Avrupa Birliği standartlarına ulaşabilmemiz için yapmamız gerekenler vardır.

Halen, ülkemizde, 1 polis akademisi, 20 polis meslek yüksekokulu mevcuttur. Bu okullara, ÖSYM sınavıyla öğrenci alınmaktadır.

Polis Akademisi, kendisine bağlı Güvenlik Birim Fakültesi ve yüksek lisans, doktora bölümüyle hizmet vermektedir. Yine, bu akademiye öğrenci yetiştirmek için, 1 polis kolejimiz mevcuttur.

Son yıllarda, gerek polis meslek yüksekokullarının gerekse Polis Akademisinin standart ve eğitim düzeyi yükseltilmiştir, yükseltilmeye de devam edilmelidir. Bu bağlamda, yabancı dil meslek eğitimi geliştirmek üzere, periyodik olarak, yurtdışına sınavla personel gönderilmesini memnuniyetle karşılıyoruz; geçtiğimiz yıl gönderilen personel sayısı 105'tir. Ayrıca, her yıl, yabancı dil kurslarına ve okullarına, azımsanmayacak sayıda emniyet mensubunun gönderilmesinden kıvanç duyuyoruz.

Yine, önümüzdeki yıldan itibaren, lise mezunu polislerimize, fark derslerini vererek yüksekokul mezunu olma imkânı sağlanacak ve bütün polislerimizin yüksekokul mezunu olmalarının yolu açılacaktır. Bunlar, memnuniyet verici, olumlu gelişmelerdir.

Bu bilgileri vermemdeki amaç, Avrupa Birliğine üye olmak için müracaat ettiğimiz bu aşamada, emniyet mensuplarının eğitim seviyesinin daha da yükseltilmesi gerektiğine olan inancımdır.

Ayrıca, polisimizin günlük çalışma saatleri, yine, Batılı ülkelerde olduğu seviyeye, yani, haftada 40 saate indirilerek, teşkilât mensuplarının sosyal yaşama katılımına imkân sağlanmalıdır; halen, ülkemizde, bu süre 72 saattir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÜLKÜ GÖKALP GÜNEY (Devamla) - Polisin daha etkin, daha sağlıklı ve daha verimli çalışabilmesi için, bu mesai saatlerinin, Batı ülkelerinde olduğu gibi, Avrupa Birliği standartlarına uyumlu hale getirilmesi zorunludur.

1937 yılında çıkarılan Polis Teşkilât Yasasının yeniden ele alınarak, günümüz koşullarına uygun bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir; özellikle özlük haklarında olumlu gelişmeler sağlanmalıdır. Örneğin, emekli olan emniyet mensuplarının, diğer memurlara kıyasla, emekli olduklarında, aldıkları ücretin çok altında bir ücret aldıkları biliniyor; bu, yüzde 50'nin de altındadır. Bunun için, gerekli kanunî düzenlemeler yapılmalıdır. Atama, terfi ve şark hizmetinde kalıcı ve hakkaniyete dayanan standartlar mutlaka getirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, diğer bir sorun da, hepinizin bildiği gibi, ülkemiz, son onbeş yılda teröre karşı büyük bir mücadele verdi. Emniyet güçlerimiz, bu mücadelede büyük başarılar kazanmışlardır. Tabii, o günün şartlarında, ihtiyaç nedeniyle, polis okullarına askerliğini yapmamış lise mezunları alınarak, dokuz aylık bir eğitimi müteakip mesleğe atanmışlardır. Bu personelin, günün şartlarına göre, ihtiyaç nedeniyle askerlikleri devamlı ertelenmiş ve halen 1 124 amir, 3 030 polisimiz, askerlik yaşını geçmiş olmalarına rağmen, askere gidememişlerdir. Bu sorunun, kalıcı olarak mutlaka çözülmesi gerekmektedir. Çare, bir defaya mahsus, bu polislerimizin, temel eğitim yapmak koşuluyla, kısa dönem askerlik yapmalarının, tıpkı öğretmenlerde olduğu gibi, askerliklerinin devamını görev yerlerinde

tamamlamalarının sağlanması için, kanunî bir düzenleme mutlaka yapılmalıdır. Ben, Yüce Meclisimizin bu hassas konuya elinden geldiğince yardımcı olacağı inancını taşıyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bana verilen bu kısa süre içerisinde, güzide polis teşkilâtımızın tüm sorunlarını dile getirebilmek elbette mümkün değildir. Değerli hükümetimizin ve bu konuda deneyimli, çalışmalarını yakinen bildiğim İçişleri Bakanımızın, mevcut sorunların üstesinden gelmek için büyük gayret sarf ettiğini memnuniyetle izlemekteyim. Bu konuda, Meclis olarak, elbette, her türlü desteği vereceğiz.

Bu vesileyle, emniyet teşkilâtımızın kuruluşunun 158 inci yıldönümünü içtenlikle kutluyor, bu teşkilâtımızın başarılarının daha da artarak devam edeceği inancıyla, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Güney.

Sayın milletvekilleri, Sayın İçişleri Bakanımıza söz vermeden önce, bu önemli günde söz isteğiyle bana müracaatta bulunduğu halde söz verme imkânı olmayan ve bu güzide teşkilâta uzun yıllarını vermiş olan Eskişehir Milletvekilimiz Muharrem Tozçöken'e, bu, teamül olmamak şartıyla ve işin ehemmiyetine binaen, yerinden, kısa bir temenni sözü vereceğim.

Buyurun Sayın Tozçöken.

MUHARREM TOZÇÖKEN (Eskişehir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, ben de, tekrardan kaçınmaya çalışarak, emniyet teşkilâtının iki önemli sorununu sizlerin, kısaca, dikkatlerinize arz etmek istiyorum. Bunlardan birincisi, polisin olağanüstü çalışma şartlarında aldıkları fazla mesai ücreti ve çözümüyle ilgilidir.

Sayın milletvekilleri, bir memur günde 8 saat çalışırken, polis 12 saat çalışmaktadır; diğer memurlar 2 gün hafta tatili yaparken, polis 2 gün değil, 1 gün hafta tatili yapmaktadır; bir memur haftada 40 saat çalışırken, bir polis genelde 72 saat çalışmaktadır; bayramlarda diğer tüm memurlar tatil yaparken, emniyet teşkilâtı normal günlerden daha fazla çalışmaktadır. 2002 yılında her polis, inanın, tam 3 756 saat çalışmıştır, diğer memurların çalışma süresi 1 804 saattir; yani, diğer memurun 2 misli. Buna değil insan, makine dayanmaz. Tabii ki, gelsin arkasından poliste psikolojik sorunlar ve intihar olayları. Nitekim, son 10 yılda 315 emniyet teşkilâtı mensubu intihar etmiş, 1 534 polis de meslek hastalıkları neticesinde vefat etmiştir.

İçişleri eski Bakanımız Sayın Ülkü Güney, bir polisin 1 saat fazla mesai ücretinin 175 000 Türk Lirasına geldiğini ifade ettiler; doğrudur. Halbuki, diğer memurun 1 saatlik fazla çalışma ücreti 2 900 000 Türk Lirasıdır; yani, bir polisin 1 saatlik fazla mesai ücreti diğer memurun onbeşte 1'i. Çözüm mü; çözüm, tabii ki, polisin fazla mesai ücretinin saat başı verilmesinden geçmektedir. Çalışana vereceksiniz, çalışmayana vermeyeceksiniz ve böylece, polisin, gerçek çalışma yeri olan sahada çalışmasını sağlayacaksınız, büro hizmetlerinden polisi çekeceksiniz.

Yeri gelmişken, emniyet teşkilâtının fedakâr bir parçası olan bekçilerimizin de, yardımcı hizmetler sınıfından çıkarılıp, emniyet hizmetleri sınıfına alınması sağlanmalıdır.

Müsaade ederseniz, ikinci önemli konu da...

BAŞKAN- Efendim, onu da kısa rica edeyim Sayın Tozçöken.

MUHARREM TOZÇÖKEN (Eskişehir)- Toparlıyorum efendim.

... polisin diğer mesleklerle kıyaslaması yapılırken "eşit işe eşit ücret denilirken" polis gibi İçişleri Bakanlığına bağlı jandarma teşkilâtıyla mukayese etmek daha doğru olacaktır.

Bakınız kıymetli milletvekilleri, eşdeğer görev yapan jandarma ve polis teşkilâtı personeli arasında, polisin aleyhine yüzde 100'e varan bir uçurum vardır. Örneğin, en az 25 hizmet yılını mesleğinde tamamlamış, rütbenin sonuna gelmiş ikinci sınıf emniyet müdürü, ancak, 6 yıllık hizmeti bulunan bir üsteğmen kadar maaş alabilmektedir. Bu fark emeklilikte daha da artmakta hem emekli aylıklarında hem de emekli ikramiyelerinde farklar ortaya çıkmaktadır.

Müsaade ederseniz, son bir sözüm olarak...

BAŞKAN- Efendim, son sözünüzü alacağım.

MUHARREM TOZÇÖKEN (Eskişehir)- Tamam efendim.

25 yıl hizmet etmiş bir assubay çavuş 23 milyar lira ikramiye, 530 000 000 lira da maaş alırken, aynı hizmet süresine sahip bir polis memuru, 12 milyar lira ikramiye, 400 000 000 lira emekli aylığı almaktadır.

Tabii, bu kadar kısa zaman içerisinde polisin sorunlarına değinebilmek oldukça zor; ancak, müsaade ederseniz, sözlerimi tamamlamak istiyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

MUHARREM TOZÇÖKEN (Eskişehir)- Burada, polis teşkilâtının kuruluşunun 158 inci yıldönümünü kutluyorum ve 22 nci Dönemde, inşallah, polisin sorunlarının çözüleceğine inancımı bildiriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Tozçöken.

Sayın İçişleri Bakanımız Abdülkadir Aksu Bey söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Bakanım. (AK Parti sıralarından alkışlar)

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bayburt Milletvekili Sayın Ülkü Güney'in, Türk Polis Teşkilâtının Kuruluşunun 158 inci yıldönümü konulu gündem dışı konuşması üzerine söz almış bulunuyorum; konuşmama başlamadan önce, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca, bugün sabaha karşı Urla merkez olmak üzere, İzmir ve Aydın illerinde hissedilen depremde dolayı da, orada yaşayan vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyorum.

Bu gün münasebetiyle burada görüşlerini, dilek ve temennilerini, uyarılarını belirten hem Sayın Ülkü Güney hem Sayın Muharrem Tozçöken kardeşlerime de huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Öyle inanıyorum ki, şu anda bu Yüce Mecliste bulunan bulunmayan her arkadaşım, bu konuşmalara bütün yürekleriyle katılmaktadır; onun için, ben, bu gün dolayısıyla, hepinize teşekkürlerimi, şükranlarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, 10 Nisan 1845 tarihinde İstanbul'da "polis" unvanıyla faaliyete başlayan emniyet teşkilâtımız, bugün, eğitilmiş insan gücü, modern araç ve gereçleriyle ülkemizin yüzakı bir kuruluş haline gelmiştir. Ana gayesi, ülkemizin huzur ve güvenliğini sağlamak olan emniyet teşkilâtı, kesintisiz 24 saat hizmet üreten birkaç kamu kurumundan biridir. Bu ayırıcı vasfıyla, polisimiz, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılığı, insan haklarına saygıyı, demokratik parlamenter nizamı korumayı kendisine şiar edinmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayısı 200 000'i bulan emniyet teşkilâtı, çağın gereklerine uyum ve kendini yenileme konusunda arayışlar içerisinde. Teşkilât, gelecek on yılını planlayan projelerle vatandaşımızın hizmetindedir. Bu vesileyle, pek çok çalışma içinde daha fazla önem atfettiğim birkaç projeyi dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Gelişmiş Batı ülkelerinde güvenlik birimleri 250 kişiye 1 polis düşecek biçimde istihdam politikalarını ayarlamaktadırlar; ülkemizde de bu oranı yakalamak için gayret sarf ediyoruz. Bu amaçla, hazırladığımız proje gerçekleştiğinde, dünya kenti İstanbulumuzda 44 000 ve ülke genelinde 207 500 polisimiz halkımızın hizmetinde olacaktır; çünkü, sayıca yeterli bir teşkilât, asayişin daha iyi sağlandığı bir toplum anlamına gelmektedir. Bu hedefe varıldığı takdirde, uzun zamandır yaşadığımız, polisimizin fazla çalışması konusuna da bir anlamda çözüm bulunmuş olacaktır. Nitekim, değerli arkadaşlarım da belirttiler, ben, valiliklerimize göndermiş olduğum bir genelgeyle de haftalık çalışmanın 40 saati aşmaması konusuna idarecilerimizin dikkatini çekmiştim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; polislik, disiplin ve feragat mesleğidir. Disiplin ise, sürekli eğitimle sağlanabilecek bir olgudur. Bunun yanında, 21 inci Yüzyılın toplumu ve insanına hizmet vereceğimizi düşünerek, yeni bir polis portresi çizmeye kararlıyız. Yeni polis, disiplinli, çalışkan, halkla ilişkilere önem veren, sorun çözücü, çağın gelişmelerini takip eden ve uyum gösteren, insan

haklarına saygılı ve yardımperver kişilik yapısına sahip bireylerden oluşacak şekilde yetiştirilmektedir.

Bu çerçevede, Polis Akademisinde eğitim alan yüksek nitelikli personelin yanı sıra, polis okullarını iki yıllık polis meslek yüksekokullarına dönüştürmek suretiyle, kaynak, tamamen yüksekokul mezunlarından oluşacak hale getirilmiştir.

20 polis meslek yüksekokulunda şu anda toplam 10 142 öğrenci eğitim görmektedir ve ilk mezunlarını da Haziran 2003'te verecektir. Öte yandan, halen görevde bulunan lise mezunu 130 000 polisimiz için de, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesiyle bir protokol imzalandı; böylece, polis memurlarımızın tamamının yüksekokul mezunu olma imkânı sağlanmış oldu.

Bir yandan genel eğitim seviyesini yükseltirken, öbür yandan da mesleki eğitim metotlarıyla ve özellikle de, polislerimizin, insan hakları bağlamında sürekli eğitimden geçirilmesi temin edilmektedir; böylece, personel kalitesinin hep üst noktada kalması sağlanmaya çalışılmaktadır.

İyi yetiştirilmiş personelin amaca uygun sevk ve idaresi için de tedbirler geliştirilmektedir. Vatandaş odaklı kamu hizmeti anlayışıyla hazırladığımız Toplum Destekli Polislik Projesi, bu tedbirler paketinin ilk aşamasıdır. Projeyle, halkla işbirliğini daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz. Bu bakımdan, polis-halk ilişkilerini karşılıklı olarak geliştirmek amacıyla, vatandaş taleplerini öne çıkaran bir yaklaşımla hareket ediyoruz. Suç ve suçlularla mücadelede vatandaşın desteğini alan, halkın polise karşı güven duygusunu geliştiren hizmet politikaları üretiyoruz; bu şekilde, suçlulukla daha iyi mücadele edileceğine inanıyoruz. Halkı yanına alan hizmet anlayışında "bugün git yarın gel" sözlerine ve halkı yok sayan ve ona hep suçluymuş gibi davranan tavra hiçbir zaman yer olmayacaktır.

Bu temel yaklaşımı, ancak, çağdaş, teknolojik imkânları en kısa sürede polisin hizmetine sunmakla devam ettirebileceğimizi biliyoruz. Bu bakımdan da, polisin teknik donanım açısından her zaman yeterli seviyede olması için gerekli malî imkânları tahsis etmekten de kaçınmıyoruz. Biliyoruz ki, suç işlenmesi ile trafik kazalarının asgarîye indirilmesi, suç işleyenlerin en hızlı biçimde adalete teslim edilmesi ve insan haklarının korunması, yüksek teknolojinin kullanılmasıyla yakından ilgilidir. Bu bakımdan, teknolojiden azamî istifadenin yollarını arıyoruz. Yüksek teknoloji kullanılan pek çok projemiz bulunmaktadır. Bunların başında, otomatik parmak izi teşhis sistemi gelmektedir. Bu proje, parmak izi tespit ve teşhis işlemlerine büyük bir doğruluk ve hız kazandırmaktadır. Modern teknolojinin uygulandığı bir başka projemiz de, trafik bilgi sistemi diye adlandırdığımız ve Dünya Bankasından sağlanan 13 000 000 dolarlık krediyle sürdürülen projedir. Bu sistemle, kazaların yoğun olarak yaşandığı kara noktaların, bilgisayar teknolojisiyle, tespiti sağlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hizmeti daha kaliteli sunmak adına verilen bu mücadelenin tamamlanması için bir aya daha ihtiyaç duyulmaktadır. Yukarıda izah ettiğim gibi, hem personel kadrosunun yetiştirilmesine ve hem de teknik donanımına, bütçe imkânlarını da zorlayarak ciddi masraflar yaptığımız polislerimize ücret konusunda da yardımcı olmamız gerektiğini düşünüyorum; çünkü, ücret, verimli çalışmanın araçlarından biridir.

Parlamentomuzun, emniyet teşkilâtı çalışanlarını kapsayan ücretlerin iyileştirilmesi ve yukarıda saydığım projelerin artarak kamunun hizmetine sunulması konusundaki tekliflerimize destek vereceğini umuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; emniyet teşkilâtımız, ülkemizin güzide bir kurumudur, Batı'ya açılan penceresidir, sahip olduğu donanımlarla pek çok ülkeden meslektaşlarına eğitim verecek bir seviyeye gelmiş, kendisine gıptayla bakılan güzel bir yuvadır.

Teşkilatın bugünkü başarısını yakalaması için emeğini esirgemeyen herkese ve bütün mensuplarımıza huzurlarınızda şükranlarımı sunuyorum. Bu vesileyle, özellikle temel amacımız olan vatanımızın bölünmez bütünlüğünün korunması ve yurttan emniyet ve asayişin sağlanması uğrunda canlarını feda eden aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet ve gazilerimize acil şifalar, sağlıklı ömürler diliyorum.

Emniyet teşkilâtımızın Polis Gününü tebrik ediyor, başarılı çalışmalarının devamını temenni ediyor ve hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İçişleri Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, gündem dışı konuşmalar tamamlanmıştır.

C) Çeşitli İşler

2.- Ağrı Milletvekili Naci Aslan hakkında tanzim edilen ve Anayasa ve Adalet Komisyonunda bulunan soruşturma dosyasının hükümete iade edilmesine dair Başbakanlık tezkeresi konusunda, Ağrı Milletvekili Naci Aslan'ın Başkanlığa müracaatına ilişkin Başkanlık açıklaması

BAŞKAN - Başkanlığın Genel Kurula diğer sunuşlarını arz etmeden önce bir hususu açıklamak istiyorum: 63 üncü Birleşimde; yani, 8.4.2003 tarihli Birleşimde, Adalet Bakanlığının Başbakanlığa gönderdiği, Başbakanlığın da Meclisimizden geri istediği bir dosya vesilesiyle "3167 sayılı Çek Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Ağrı Milletvekili Naci Aslan hakkında tanzim edilen soruşturma dosyasının iadesi" diye, biliyorsunuz, böyle bir talep geldi ve dosya, iade edildi.

Bu oturumda bulunamayan Cumhuriyet Halk Partisi Ağrı Milletvekili Sayın Naci Aslan, Başkanlığımıza bir müracaatta bulunarak, bu konuda bir yanlış anlaşılma olduğunu, kendisinin mağduriyetine neden olacağını ifade ederek söz istemiştir. Ancak, İctüzüğümüz gereğince, kendisine söz veremedim. Başkanlığımıza sunduğu dilekçe ve eklerinden -zabıtları da getirterek, evrakı da inceleyerek- hakikaten, burada, yazı muhtevassından, çekin, Sayın Naci Aslan tarafından karşılıksız verildiği şeklinde anlaşıldığından, aslında, burada, Sayın Naci Aslan'ın, Ağrı Spor Kulübü Başkanı sıfatıyla bu çeki imzalayarak verdiğini ve çekin de, aslında, ödendiğini; fakat, güvene binaen geri alınmaması ve Sayın Naci Aslan'ın da 2000 yılında Kulüp Başkanlığından ayrılması sebebiyle, bu gelişmelerin takip edilememesi sebebiyle, arzu edilmeyen böyle bir sonucun ortaya çıktığını ifade eden dilekçesi ve ekleri Başkanlığımızdadır. Bu talebini gerçekten haklı buluyorum.

Zabıtlara geçmesi bakımından, bu dosyadaki çekin, Ağrı Spor Kulübü hükmî şahsiyeti adına başkan sıfatıyla imzalanmış olduğunu ve Sayın Naci Aslan'ın şahsî bir borcu olmayıp, şahsiyle da ilgisi olmadığını, kendi dilekçelerine binaen, Yüksek Heyetinize arz etmiş oluyorum. Zabıtlara da böylece geçmiş oluyor efendim.

Sayın milletvekilleri, Başkanlığın Genel Kurula diğer sunuşları vardır.

2 adet Meclis araştırması önergesi vardır; bunları ayrı ayrı okutuyorum:

D) Genşoru, Genel Görüşme, Meclis Soruşturması ve Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Niğde Milletvekili Orhan Eraslan ve 65 milletvekilinin, kamyoncuların ve diğer nakliyeciler esnafının sorunlarının araştırılarak çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/61)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkemizde 2000 Kasım ve 2001 yılı Şubat krizlerinden sonra ekonomik alanda büyük daralmalar yaşanmış, işletmeler kapanmış ve üretim azalmıştır. Hemen her sektörde yaşanan ekonomik çöküntü sosyal sorunlara da yol açmış, yoksulluk ve işsizlik en üst boyutlara ulaşmıştır.

Yaşanan bu olumsuz gelişmelerden en fazla etkilenen kesimlerden birisi de kamyoncu nakliyeciler esnafı olmuştur.

1970'li yıllardan itibaren büyümeye başlayan karayolu taşımacılık sektörümüz, bugün, Türkiye'yi, Avrupa'nın en fazla kamyon-TIR sayısına sahip olan ülkesi haline getirmiştir. Türkiye'nin Avrupa ve Asya arasında bir geçiş bölgesi olması da, uluslararası taşımacılığı etkileyen diğer bir faktör olmuştur. Bunların doğal sonucu olarak da, kamyon sayısı giderek atmış ve 500 000'in üzerine çıkmıştır.

Ülkemizdeki yurtiçi eşya taşımacılığının yüzde 92'si karayoluyla yapılmaktadır. İhracatımızın ton bazında yüzde 26'sı (ABD Doları bazında yüzde 53'ü), ithalatımızın ise ton bazında yüzde 7'si (ABD Doları bazında yüzde 35'i) karayoluyla gerçekleştirilmektedir.

Yurtiçi karayolu taşımacılığının oransal yüksekliği ve kamyon sayısının büyüklüğü çeşitli sorunların da doğmasına yol açmış, sektör, kırılğan, zayıf ve risklere açık bir hale gelmiştir.

Kamyoncu-nakliyeciler esnafı, yıkıcı bir rekabet altında ve çoğu kez düşük ücretle taşıma yapmak zorunda kalmaktadır. Mazot fiyatlarındaki olağanüstü artışlar nakliye fiyatına tam olarak yansıtılmamaktadır.

Toplumumuzun bu kesimi yeterli sosyal güvenceye de sahip değildir. Yapılan bir araştırma, kamyoncu-nakliyeciler esnafının yüzde 23'ünün herhangi bir sosyal güvencesinin bulunmadığını göstermiştir. Bağ-Kur'a üye olanlar ise yüzde 38 civarındadır. Pek çoğu, aldığı aracın taksitini ödeyemez durumdadır ve Bağ-Kur primlerini yatıramamaktadır.

Bu olumsuz koşullar altında kamu görevi yapan kamyoncu-nakliyeciler esnafı, çoğu ekonomik ömrünü tamamlamış araçlarıyla aşırı yük almak zorunda kalmakta, hızlı ve uykusuz olarak sefer yapmaktadır.

Hükümetin, son olarak, 2003 yılı için koyduğu ekvergiler, pek çok esnafımızca ödenemeyecek durumdadır ve esnaftan büyük tepki almıştır.

Son olarak Irak savaşıyla kamyoncu esnafımız tam bir çıkmaza girmiş, artık evine ekmek götüremez hale gelmiştir.

Aileleriyle birlikte sayısı milyonları bulan kamyoncu-nakliyeciler esnafının sorunları birikmiş; bugüne kadar sorunlarına sahip çıkan olmamıştır.

Tüm bu sebeplerden ötürü Anayasanın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddelerine göre, kamyoncu-nakliyeciler esnafının sorunları ve çözüm yollarının belirlenebilmesi için Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

- 1.- Orhan Eraslan (Niğde)
- 2.- Atilla Kart (Konya)
- 3.- Uğur Aksöz (Adana)
- 4.- Mehmet Ziya Yergök(Adana)
- 5 - Nevin Gaye Erbatır (Adana)
- 6.- Feridun Ayvazoğlu (Çorum)
- 7.- Osman Kaptan (Antalya)
- 8.- Güldal Okuducu (İstanbul)
- 9.- İzzet Çetin (Kocaeli)
- 10.- Nurettin Sözen (Sivas)
- 11.- Mehmet Işık (Giresun)
- 12.- Hüseyin Ekmekçioğlu(Antalya)
- 13.- Ayşe Gülsün Bilgehan(Ankara)
- 14.- Sedat Pekel (Balıkesir)
- 15.- Ali Kemal Deveciler(Balıkesir)
- 16.- Ali Rıza Gülçiçek (İstanbul)
- 17.- Hüseyin Özcan (Mersin)
- 18.- Vahit Çekmez (Mersin)
- 19.- Mehmet Ali Arıkan (Eskişehir)
- 20.- Ramazan Kerim Özkan(Burdur)
- 21.- Osman Özcan (Antalya)
- 22.- Osman Coşkunoğlu(Uşak)
- 23.- Muharrem Doğan (Mardin)
- 24.- Züheyir Amber (Hatay)
- 25.- Abdulaziz Yazar (Hatay)
- 26.- Mehmet Yıldırım (Kastamonu)
- 27.- Engin Altay (Sinop)
- 28.- Hüseyin Güler (Mersin)

- 29.- Ahmet Sırrı Özbek (İstanbul)
- 30.- İsmail Özay (Çanakkale)
- 31.- K. Kemal Anadol (İzmir)
- 32.- Nejat Gencan (Edirne)
- 33.- Ali Kemal Kumkumoğlu (İstanbul)
- 34.- Nezir Büyükcengiz (Konya)
- 35.- Feramus Şahin (Tokat)
- 36.- Ali Arslan (Muğla)
- 37.- Ali Cumhur Yaka (Muğla)
- 38.- Mevlüt Coşkun (İsparta)
- 39.- Gürol Ergin (Muğla)
- 40.- Mehmet Parlakyiğit (Kahramanmaraş)
- 41.- Necati Uzdil (Osmaniye)
- 42.- Şefik Zengin (Mersin)
- 43.- Selami Yiğit (Kars)
- 44.- Mehmet Uğur Neşşar (Denizli)
- 45.- Mustafa Gazalcı (Denizli)
- 46.- Orhan Ziya Diren (Tokat)
- 47.- Nuri Çilingir (Manisa)
- 48.- Ferit Mevlüt Aslanoğlu (Malatya)
- 49.- Gökhan Durgun (Hatay)
- 50.- Mehmet Akif Hamzaçebi (Trabzon)
- 51.- Mehmet Küçükaşık (Bursa)
- 52.- Hüseyin Bayındır (Kırşehir)
- 53.- Mehmet Kartal (Van)
- 54.- Vezir Akdemir (İzmir)
- 55.- Zekeriya Akıncı (Ankara)
- 56.- Fikret Ünlü (Karaman)
- 57.- Mustafa Sayar (Amasya)
- 58.- Mehmet Nuri Saygun (Tekirdağ)
- 59.- Muharrem Eskiyan (Kayseri)
- 60.- Ali Topuz (İstanbul)
- 61.- Birgen Keleş (İstanbul)
- 62.- Şevket Arz (Trabzon)
- 63.- İsmail Değerli (Ankara)
- 64.- Nail Kamacı (Antalya)
- 65.- Hakkı Akalın (İzmir)
- 66.- Cevdet Selvi (Eskişehir)

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Şimdi, ikinci önergeyi okutuyorum:

2.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen ve 23 milletvekilinin, İzmit Körfezindeki liman ve iskelelerin mevcut durumları ile yol açtıkları zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/62)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İzmit Körfezinde faaliyet gösteren liman ve iskelelerin yasal ve hukuksal durumları ile ülke ekonomisine ve çevreye verdikleri zararların araştırılması ve buna neden olan kamu görevlilerinin ortaya çıkarılması amacıyla, Anayasanın

98, İ t z    n 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

- 1.- Mehmet Sefa Sirmen(Kocaeli)
- 2.- Salih Gün (Kocaeli)
- 3.- İzzet  etin (Kocaeli)
- 4.- Muharrem Eskiyan(Kayseri)
- 5.- Muharrem Toprak ( zmir)
- 6.- Osman Kaptan (Antalya)
- 7.- Halil Tiryaki (Kırıkkale)
- 8.- Gökhan Durgun (Hatay)
- 9.- Birgen Keleş ( stanbul)
- 10.- Ali Topuz ( stanbul)
- 11.- Mesut Değer (Diyarbakır)
- 12.- Ersoy Bulut (Mersin)
- 13.- Cevdet Selvi (Eskişehir)
- 14.- Nurettin Sözen (Sivas)
- 15.- Güldal Okuducu ( stanbul)
- 16.- Erol Tınastepe (Erzincan)
- 17.- Nail Kamacı (Antalya)
- 18.- Bülent Baratalı ( zmir)
- 19.- Ali Rıza G l  ek ( stanbul)
- 20.- Ali Kemal Deveciler(Balıkesir)
- 21.- Sedat Pekel (Balıkesir)
- 22.- Mehmet U ur Ne  ar(Denizli)
- 23.- Ay e Gülsün Bilgehan (Ankara)
- 24.- Mustafa  zyurt (Bursa)

Gerekçe:

Bugün,  lkemizde, hukuk tanımazlı n, devlet gelirlerini ya ma etmenin en somut ve belirgin örneklerinden biri, başta  zmit Körfezi olmak üzere, özel iskelelerde yaşanmaktadır.

 zmit Körfezinin kıyı kesiminde bulunan özel  irket ve fabrikaların kendi mallarını yüklemek-boşaltmak amacıyla kurulmuş, bir limanda olması gereken özellikleri haiz olmayan 40 adet özel iskele ve her türlü imkân ve özelliklere sahip sanayi bölgesinin merkezinde konumlanmış olup, 17 Ağustos depremiyle büyük hasar gören ve bugün kelimenin tam anlamıyla kaderine terk edilmiş bulunan Derince Limanı vardır.

İlk olarak 27  ubat 1982'de yürürlüğe giren " zmit Liman Yönetmeliği" ile k  ıt üzerinde "yasal" değil; ama, "y netmeliksel" hale getirilen özel iskeleler, 27 Mart 1987 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan yönetmelik de i ikli iyle yaygınla tırılmıştır.

Derince Limanı, 1987 yılında  zmit Körfez Yönetmeliğinde yapılan bilinçli değişikliklere kaderine terk edilmiş ve özel iskele sahiplerine dünyanın en k rlı i  k lu olan limancılık sektöründeki, yıllık 250 trilyon TL'lik rant aktarımı yapılmıştır.

Yılda milyonlarca dolar k r etmesi gereken Derince Limanı, kurulan bu bilinçli sistemle zarar ettirilmekte ve fizik konumu itibariyle gelişmeye müsait olan karayolu ve demiryolu bağlantılı tesis atıl bırakılarak kaderine terk edilmi tır.

6 Temmuz 1995 tarihinde yürürlüğe giren 22335 sayılı Liman Y netmeli iyle Derince Limanının menfaatleri korunmadı ı gibi, özel iskelelere TD'nin vermiş olduğu pilotaj-römorkaj hizmetlerini de ortadan kaldırmış, devletin yaklaşık 100 trilyon liralık yıllık geliri rant gruplarına y nlendirilmi tır.

Derince Limanında, devlet otoritesini sağlayan gümrük muhafaza, giriş-çıkış gümrük müdürleri, deniz polisi ve liman koruma teşekkülleri gibi üçlü güvenlik sistemi olmasına karşın, özel iskeleler gümrük denetimi bakımından oldukça geri olup, gümrüklü saha görünümünde değildir. Emniyetsiz ve denetimsiz özel iskelelerden yurda giriş-çıkış müsaadesi verilmesi kaçakçılığa sebep olmakta ve teşvik etmektedir. 1995 yılında, özel iskelelerden kaçak yurda sokulmak istenen 1 milyon ton sahte benzin yapımında kullanılan hekzan, Kocaeli Emniyet Müdürlüğüne ele geçirilmiştir.

Limanlar, ucuz, çabuk, güvenli ve kaliteli hizmet üretmek zorundadır. Liman işçiliği de, genellikle, sanılanın aksine, elleşleme, yükleme ve istifleme konularında belli bir uzmanlık isteyen bir işçiliktir. Tahmil-tahliye işinde çalışan işçilerin durumu çok sıkıntı verici bir haldedir. Tehlikeli ve riskli bir iş olan tahmil-tahliye işlerinde pek çok işçi kazalar sonucunda yaşamını yitirmektedir. Ayrıca, bu işçiler sendikası olarak çalışmak zorunda bırakılmakta, sendikal örgütlenme çabaları çeşitli baskılarla pasifize edilip, özel iskeleler "sendikasılaştırılmada" araç olarak kullanılmaktadır.

Ayrıca, özel iskelelerdeki rıhtımlar için, deniz doldurularak balıkların üreme alanları yok edilmektedir. Arıtma tesisleri olmayan bu iskelelerde, her gün onlarca gemi sintinelerini boşaltarak Körfez ve denizin kirlenmesine yol açıp çevre kirliliğine neden olmaktadır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, ülkemizin deniz kıyılarında, sayıları belirsiz, hiçbir yasal temele dayanmamalarına karşın, yalnızca bir yönetmelik değişikliğiyle kurulmalarına olanak sağlanıp, bu da yetmiyormuş gibi, Anayasanın 43 üncü maddesine aykırı bir şekilde Denizcilik İşletmelerine bağlı limanların özelleştirilmesi ihalesiyle özendirilen özel iskelelerin durumunun araştırılması ve devletin, liman menfaatlarını korumayarak zarar etmesine sebep olan kamu görevlilerinin ortaya çıkarılması amacıyla bu araştırma önergesi hazırlanmıştır.

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüşme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Şimdi, bir genel görüşme önergesi vardır; okutuyorum:

3.- Ankara Milletvekili Yakup Kepenek ve 66 milletvekilinin, kamu yönetimindeki atamalar konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/1)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

AKP İktidarı, yapmakta olduğu görevden alma ve atamalarla, kamu çalışanları üzerinde yoğun bir baskı uygulamaktadır.

Bu uygulama, toplumu ve devlet faaliyetlerini çok yakından etkilemektedir.

Uygulama, yalnız üst düzey bürokratlarla sınırlı kalmamakta, yönetimin en alt birimlerine kadar uzanmaktadır.

Görevden alma ve atamalarda, siyasal eğilimlerin etkisinin büyük olduğu, yerleşik ilke ve kurallara uyulmadığı, eğitim düzeyi, meslekî deneyim ve başarı, hizmet süresi gibi objektif ölçülerin gözardı edildiği görülmektedir.

Ekonomiyi derinden etkileyecek kimi atamaların esasen çok kırılgan olan ekonomik güven ortamını olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim ve sağlık alanındaki atamaların da, toplumun geleceği açısından kamuoyunda kuşku yarattığı görülmektedir.

Hükümetin yarattığı yıldırma ve korku ortamı, kamu hizmetlerini felç etmekte, kamu çalışanlarını halka hizmet veremez bir duruma getirmektedir.

Giderek, kamu yönetimi işlemez duruma gelmektedir.

İktidarın bürokrasideki uygulamalarının ayrıntılı olarak ele alınması ve Meclis Genel Kurulunda görüşülmesi kaçınılmaz bir görev özelliği kazanmıştır.

Bu nedenle ve aşağıdaki gerekçelerle, hükümetin kamu yönetimi kadrolarına yaptığı atamalar konusunda, Anayasanın 98 inci ve İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri gereğince genel görüşme açılmasını istiyoruz.

1.- Yakup Kepenek (Ankara)

2.- İsmail Değerli (Ankara)

- 3.- Muzaffer R. Kurtulmuşoğlu(Ankara)
- 4.- Abdurrezzak Erten (İzmir)
- 5.- Atila Emek (Antalya)
- 6.- Hakkı Ülkü (İzmir)
- 7.- Sedat Uzunbay (İzmir)
- 8.- Nuri Çilingir (Manisa)
- 9.- Mehmet Ali Arıkan (Eskişehir)
- 10.- Gökhan Durgun (Hatay)
- 11.- Ali Rıza Bodur (İzmir)
- 12.- Orhan Ziya Diren (Tokat)
- 13.- Turan Tüysüz (Şanlıurfa)
- 14.- Mevlüt Coşkun (İsparta)
- 15.- Mustafa Gazalcı (Denizli)
- 16.- Mehmet Parlakyiğit(Kahramanmaraş)
- 17.- Hüseyin Bayındır (Kırşehir)
- 18.- Mehmet Tomanbay(Ankara)
- 19.- Ahmet Güryüz Ketenci(İstanbul)
- 20.- Ersin Arıoğlu (İstanbul)
- 21.- Yılmaz Kaya (İzmir)
- 22.- Kemal Kılıçdaroğlu(İstanbul)
- 23.- Selami Yiğit (Kars)
- 24.- Yücel Artantaş (İğdır)
- 25.- Abdulkadir Ateş (Gaziantep)
- 26.- Uğur Aksöz (Adana)
- 27.- Mehmet Kartal (Van)
- 28.- Canan Arıtman (İzmir)
- 29.- Vezir Akdemir (İzmir)
- 30.- Hasan Fehmi Güneş(İstanbul)
- 31.- Cevdet Selvi (Eskişehir)
- 32.- Mehmet Vedat Yücesan(Eskişehir)
- 33.- Ali Topuz (İstanbul)
- 34.- Birgen Keleş (İstanbul)
- 35.- Mehmet Akif Hamzaçebi(Trabzon)
- 36.- İzzet Çetin (Kocaeli)
- 37.- Güldal Okuducu (İstanbul)
- 38.- Mehmet Ali Özpolat(İstanbul)
- 39.- Nurettin Sözen (Sivas)
- 40.- Osman Kaptan (Antalya)
- 41.- Orhan Eraslan (Niğde)
- 42.- Mehmet Ziya Yergök(Adana)
- 43.- Ali Kemal Deveciler(Balıkesir)
- 44.-Nevin Gaye Erbatur(Adana)
- 45.- Sedat Pekel (Balıkesir)
- 46.- Muharrem Doğan (Mardin)
- 47.- Züheyir Amber (Hatay)
- 48.- Abdulaziz Yazar (Hatay)
- 49.- Mehmet Yıldırım (Kastamonu)
- 50.- Muharrem Kılıç (Malatya)
- 51.- A. İsmet Çanakçı (Ankara)
- 52.- Yüksel Çorbacıoğlu(artvin)

- 53.- Hüseyin Ekmekçioğlu(Antalya)
- 54.- Ayşe Gülsün Bilgehan (Ankara)
- 55.- Ali Rıza Gülçiçek (İstanbul)
- 56.- K. Kemal Anadol (İzmir)
- 57.- Ahmet Sırrı Özbek (İstanbul)
- 58.- İsmail Özay (Çanakkale)
- 59.- Nejat Gencan (Edirne)
- 60.- Ali Arslan (Muğla)
- 61.- Ali Cumhuri Yaka (Muğla)
- 62.- Gürol Ergin (Muğla)
- 63.- Feramus Şahin (Tokat)
- 64.- Fikret Ünlü (Karaman)
- 65.- Yaşar Nuri Öztürk (İstanbul)
- 66.- Ufuk Özkan (Manisa)
- 67.- Nail Kamacı (Antalya)

Gerekçe:

1.- 58 inci ve 59 uncu hükümetlerin uyguladığı görevden alma işlemleri, çoğu kez, ilgilinin görev süresinin kalan kısmı göz önüne alınmadan ve keyfî bir tutumla yapılmaktadır.

2.- Görevinden alınanların yerine yapılan atamalarda eğitim düzeyi, meslekî başarı ve deneyim gibi ölçütlere uyulmamakta, tam anlamıyla keyfî bir tutum sergilenmektedir.

3.- Pek çok atama kararnamesi Sayın Cumhurbaşkanı tarafından geri çevrilmiştir.

4.- Adı, geçmişte birçok soruşturma ve kovuşturmayla karışanlar, üst düzey bürokratik görevlere getirilmektedir.

5.- İstanbul Belediyesi eski çalışanları, deneyim ve birikimlerinin yeterli olup olmadığına bakılmaksızın üst düzey görevlere atanmaktadır.

6.- Eş, dost ve akrabaların kamu görevine getirilmeleri görülebilmektedir.

7.- Atamaların daha çok ihale, satın alma ve personel birimlerinin yönetimlerine yapılması, ayrıca dikkat çekicidir.

8.- Millî Eğitim Bakanlığının "Yönetici Atama... Yönetmeliği" 11 Ocak 2003'te değiştirilmiş ve bu bakanlıkta çok yoğun bir atama süreci başlatılmıştır.

9.- Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlıklarının yalnız merkezi değil, il ve ilçe birimleri de büyük bir atama baskısı yaşamaktadır. Aynı durum diğer bakanlıklar için de geçerlidir.

10.- Bakanlıkların birleştirilmesi sonucu pek çok kamu çalışanı çok büyük bir tedirginlik yaşamaktadır.

11.- Ekonomî bürokrasisine yapılan atamalar, ayrıca ekonomik güven ortamını sarsıcı özellikler taşımaktadır.

Genel görüşme açılmasıyla:

Kamu yönetiminde, yapılan görevden alma ve atama işlemleri tüm ayrıntılarıyla ele alınabilecek, halkın ve milletvekillerinin bilgi edinmeleri sağlanacak ve kamu yönetiminin sağlıklı bir yapı kazanması ve toplumun bu nedenle görebileceği zararların önüne geçilmesi sağlanabilecektir.

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemdeki yerini alacak ve genel görüşme açılıp açılmaması konusundaki öngörüşme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Sözlü soru önergelerinin geri alınmasına dair bir önerge vardır, okutuyorum:

E) Tezkereler ve Önergeler

1.- Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in (6/219) ve (6/220) esas numaralı sorularını geri aldığına ilişkin önergesi (4/44)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Gündemin "Sözlü Sorular" kısmının 62 nci ve 63 üncü sıralarında yer alan (6/219) ve (6/220) esas numaralı sözlü soru önergelerimi geri alıyorum.

Gereğini saygıyla arz ederim.

Hüseyin Güler
Mersin

BAŞKAN - Sözlü soru önermeleri geri verilmiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

İş Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu raporunun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- İş Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/534) (S. Sayısı: 73)

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Tasarının görüşmeleri ertelenmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Salih Kapusuz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa ve 32 Milletvekilinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/108) (S. Sayısı: 116) (1)

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Hükümet yerine Başkanlık temsil ediyor, biliyorsunuz; Sayın Meclis Başkanvekilimiz de yerini aldı.

Komisyon raporu 116 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Oya Araslı; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Araslı, süreniz 20 dakika.

CHP GRUBU ADINA OYA ARASLI (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; içtüzükler, yasama organlarının yasama erkini kullanırken uyacakları çalışma yöntemlerini belirleyerek, yasama işlevini etkin, verimli ve sağlıklı bir biçimde yerine getirmelerini sağlayan kurallardır. Yasama organının anayasası olarak nitelendirilebilen içtüzükler, bu nedenle, parlamento hukukunun en önemli kaynakları ve temsilî demokratik yaşamın önde gelen hukukî dayanaklarıdır.

Bir yasama organının denetim ve yasama kalitesi, ürettiği hizmetlerin yanı sıra, bağlı bulunduğu ve uyguladığı içtüzük hükümleriyle de ölçülebilir. İçtüzükler, bir ülkedeki demokrasinin niteliği bakımından da önemli göstergelerdir. Demokratik bir rejimde, içtüzük hükümleri, yasama organının süratli, verimli ve etkin bir biçimde çalışmasını sağlamanın yanı sıra, yasama organındaki çoğunluğun karşısında, muhalefetin yasama işlemine katkısını güven altına almak ve iktidar-muhalefet uzlaşmasını sağlamak gibi işlevleri de yerine getirmek durumundadır.

Demokratik ve hukuk devleti anlayışına bağlı bir rejimin varlığından söz edebilmek için, içtüzük hükümlerinin yalnız içeriğinin anayasaya, hukukun ve demokrasinin temel ilkelerine uyması da yetmez, bu hükümlerin vazedilişinde de demokratik yöntem ve usullere uyulması gerekir. Kuşkusuz, yasama organında, çoğunluğun oyuyla, muhalefetin katkısına ve uzlaşmaya önem verilmeden, çoğunluğun uygun gördüğü doğrultuda dayatmacı yöntemlerle içtüzükler çıkartılabilir. Ancak, böylesi yöntemlerin çağdaş, katılımcı ve çoğulcu demokrasi anlayışıyla, asla ve kata bağdaşmayacağını bilmeliyiz; çünkü, çağdaş katılımcı ve çoğulcu demokrasi anlayışı, içtüzüğün, bir başka deyişle, Parlatentonun çalışma yöntemlerinin, Parlatentodaki çoğunluk ile azınlığın uzlaşmasının bir ortak ürünü olarak çıkarılmasını uygun görür.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun sözcüsü olarak, üzerinde daha fazla çalışma yapılarak gerçekleştirilmesinde ve olgunlaştırılmasında yarar gördüğümüz, teklifin 4 üncü maddesiyle ilgili alt komisyon kurulması yolundaki önerimizin Anayasa Komisyonunda reddedilmesini, biraz önce değindiğimiz bu hususlar bakımından çağdaş, katılımcı ve aynı zamanda çoğulcu demokrasinin gereklerine aykırı gördüğümüzü, burada ifade etmek isterim.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de, parlamentolu rejimle birlikte siyasal yaşantımıza giren içtüzük kavramı doğrultusunda pek çok düzenleme yapıldığını biliyoruz. Bu düzenlemelerden bir kısmı, yeni bir anayasanın veya anayasa değişikliğinin ardından yasama çalışmalarının yönteminin anayasaya paralel bir biçimde belirlenmesi amacıyla, bir kısmı da uygulamada karşılaşılan birtakım sorunları çözmek için yapılmıştır. Bugün de, değindiğimiz bu iki amacı birlikte taşıyan yeni bir içtüzük düzenlemesi üzerinde çalışmalara başlamış bulunuyoruz.

Görüşmekte olduğumuz teklif, bir yandan, 2.10.2001 tarihli ve 4700 sayılı Kanunla Anayasamızda yapılan ve doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usul ve esaslarıyla ilgili değişikliklere koşut düzenlemelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğüne yansıtılmasını amaçlamaktadır, diğer yandan da, İçtüzüğün 91 inci maddesiyle ilgili daha önce yapılmış bir düzenleme hakkında Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararının yarattığı boşluğu doldurmak amacına yönelmiş bulunmaktadır.

Önümüzdeki teklifin getirdiği bu düzenlemede, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 ve 9 uncu maddelerde getirilmiş olan hükümleri, yerinde, gerekli ve zorunlu buluyoruz; Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bunlar hakkında olumlu görüşler taşıyoruz; ama, teklifin 4 üncü maddesi için aynı sözleri söylemek, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu için mümkün değil. Bu maddede getirilen düzenleme, Anayasaya, çağdaş, katılımcı ve çoğulcu demokrasi anlayışına aykırı olduğu gibi, konuyla ilgili Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen hususların gereğini de karşılayamamaktadır.

Kuşkusuz, tüm parlamentolu rejimlerde, kapsamlı yasa tasarı ve tekliflerinin görüşülmesinde, bütünlüğü korumak ve sürati sağlamak için birtakım özel görüşme yöntemlerine ihtiyaç duyulmaktadır; ancak, çağdaş bir demokratik rejimde bütünlüğü korumanın ve sürati sağlamanın yolunun, keyfiliğe ve belirsizliğe kapıyı açmak, muhalefeti çoğunluğa ezdirmek, yaşamayı etkisizleştirmek ve muhalefetin görüşme imkânlarını kısıtlamaktan geçmediğini herkes bilmektedir. Önümüzdeki teklifin 4 üncü maddesinde yer alan düzenleme, üzümlerle belirtelim ki, bu, yapılmaması gerekenleri yapmak doğrultusundadır. Yani, öngörülen özel yasama usulü, sınırsız bir biçimde genişletilmeye imkân tanınarak düzenlenmiştir, bir keyfilik alanı yaratılmıştır ve inisiyatif, partilerin uzlaşma erdeminden, iktidar çoğunluğunun oylarına terk edilmiştir; çünkü, söz konusu 4 üncü maddede, temel kanun kavramının kapsamına hangi kanunların gireceğine ilişkin bir belirleme yapılmamıştır. Ne bir ölçüt tanımlanmıştır ne de tüketici bir biçimde ad saymak suretiyle, temel kanun kavramının kapsamında hangi kanunların yer alacağı belirtilmiştir. Bu madde hükmü yürürlüğe girerse, artık, bundan önce yapıldığı üzere Danışma Kurulunun oybirliği değil, iktidarın muhalefete kulak tıkayan parmakları, hangi kanunun temel kanun sayılarak özel yöntemle görüşüleceğini belirleyecektir. Bu durumun, iktidarın her uygun gördüğü yasayı temel kanun kabul ederek özel görüşme yöntemine tabi tutmasına yol açacağı ve olağan görüşme esaslarının, giderek, yerini olağanüstü yöntemlerin kullanılmasına terk etmesine yol açacağı açıktır. Bugün de, aslında, bu noktaya gelmemiş midir Parlamentomuz?! Yasama döneminin başladığı günden bu yana yaptığımız uygulamalara bakacak olursak, İçtüzüğümüzde yer alan olağan görüşme yöntemlerine ne kadar uyduk; bir temel yasa, bir aciliyet, bir bütünlük koruması amacımız söz konusu olmamasına rağmen, komisyonlara havale edilen işleri bastırdıktan kırksekiz saat sonra mı görüştük?! Ben, Anayasa Komisyonu üyesiyim, böyle bir şey olmadı. Kimi toplantıdan sabahın 9'unda haberdar edildik ve aynı günün saat 10.00'unda görüşmelere başladık. Bu, olağan görüşme yöntemlerinin, yerini, sürekli bir biçimde olağanüstü görüşme yöntemlerine bırakması demek değil mi?! Genel Kurulda, hangi tasarımı, hangi teklifi komisyondan geldikten ve bastırılıp üyelere dağıtıldıktan kırksekiz saat sonra görüştük; kaç tane

sayabiliyorsunuz?! O kadar az ki!.. Burada, bir öneri geliyor; Danışma Kurulunda uyuşma sağlanamıyor, uzlaşma sağlanamıyor, çoğunluk partisi grubunun önerisiyle ve parmak hesabıyla, bu kırksekiz saat bekleme süresi gözardı ediliyor ve hemen görüşmelere başlanıyor; milletvekillerinin, teklifler, tasarılar üzerinde, yeterince bilgilenmesine imkân tanınmıyor. Eğer, önümüzdeki teklifin 4 üncü maddesi yürürlüğe girecek olursa, aynı durum, burada da söz konusu olacaktır ve olağanüstü görüşme yöntemi, olağan görüşme yöntemlerinin yerini alacaktır. Bu, parlamenter rejimimizin sağlıklı çalışması bakımından, hiç iç açıcı bir gelişme olmayacaktır.

Sayın milletvekilleri, Anayasa Mahkememiz de, temel kanun kavramının kapsamındaki belirsizliğin doğuracağı sakıncalara, konuyla ilgili iptal kararında dikkati çekmiş ve bu belirsizliğin, söz konusu kuralın, belirlilik, genellik, soyutluk, öngörülebilirlik ve yasama yetkisinin amacına uygun biçimde kullanılmasını sağlama özelliklerini yitirmesine yol açacağını belirtmiştir; bunun da hukuk devleti ilkesiyle bağdaşamayacağını açıklamıştır. Halbuki, metinde, Anayasa Mahkemesinin bu kararında belirtilen hususlar gözardı edilerek, temel kanun kavramının kullanılmasında ısrar edilmektedir ve böylece, Anayasa Mahkemesinin dikkat çekmiş olduğu Anayasaya aykırılık unsuru, tekrar, önümüze getirilmektedir. Eğer, bu noktada ısrar edecek olursak, hem Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkesine saygısız bir duruma girmiş olacağız, hem Anayasanın bu kararlar konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisine yüklemiş olduğu yükümlülüğün ve görevin gereklerini yerine getirmeyeceğiz hem de yeni iptal kararlarına karşı, kapıyı ardına kadar açmış olacağız.

Değerli milletvekilleri, önümüzdeki teklifte öngörülen özel yasama yöntemi, maddeler üzerinde görüş bildirme imkânını ortadan kaldırması bakımından da, muhalefetin yasama sürecine katkısını son derece sınırlandıracak ve suskun bir muhalefet yaratacak niteliktedir. Böyle bir durumun ise "demokrasinin katli" anlamına geleceği açıktır. "Demokrasinin katli" anlamına geleceğini yalnız ben söylemiyorum, bunu, konuyla ilgili Anayasa Mahkemesine açılan iptal davasında, şu anda Adalet Bakanımız olan Sayın Cemil Çiçek ve şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı görevini taşımakta olan Sayın Bülent Arınç da söylemiş bulunuyor. Bu sözlerin kimisi Türkiye Büyük Millet Meclisi zabıtlarında yer alıyor, kimisi Anayasa Mahkemesine sunulmuş olan dava dilekçesinin satırları arasında yer alıyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu değerli arkadaşlarımın, önümüze konulan bu teklif karşısında ne düşündüklerini doğrusu çok merak ediyorum; gerçekten merak ediyorum Sayın Bakanım, Sayın Meclis Başkanım.

Değerli milletvekilleri, teklifin 4 üncü maddesiyle öngörülmüş olan yöntem, yasama sürecinde, yasamanın giderek etkisizleştirilmesini ve hükümetin yasama üzerinde egemenlik kurmasını sağlayabilecek niteliktedir. Hükümet, yasama organındaki iktidar partisi grubundan oluşan tabanından ve onun sağladığı oy çoğunluğundan yararlanarak, her önemli gördüğü ve hızla yasalaştırılmasını istediği kanun tasarısını veya teklifini, özel görüşme usulüne tabi tutabilmek imkânını bulacak, böylece görüşlerini yeterince açıklamak olanağını bulamayan muhalefet, giderek etkisiz ve suskun bir hale girecek, yasama, hükümetin uygun gördüğü doğrultuda gerçekleştirilecektir. Böyle bir durumun demokratik rejimin geleceği bakımından taşıdığı tehlikeler, söz konusu ettiğim dava dilekçesinde, başta Sayın Cemil Çiçek olmak üzere, şu anda Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunda yer alan pek çok milletvekili tarafından da ifade edilmiştir. Öyle zannediyorum ki, bu dilekçenin altında imzası bulunan değerli milletvekilleri, o dilekçede ne yazdıklarını, bu anımsatmadan sonra hatırlayacaklardır.

Sayın milletvekilleri, 4 üncü maddeyle getirilmiş olan beşte 3 çoğunluğundaki karar yetersayısının, Anayasanın 96 ncı maddesiyle uyumu da çok tartışma götürecek olan bir husustur. Düzenlemeyle ilgili değerlendirmeyi yaparken, bu hususa da dikkatlerinizi çekmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, 4 üncü maddede kabul edilen, bölüm esasına dayalı oylamaların, kimi yasaların yapımında birtakım usul sorunlarına yol

açabileceği de görülmektedir; çünkü, bizim Anayasa sistemimiz, madde oylaması esası üzerine oturtulmuş bir sistemdir.

Değerli milletvekilleri, İçtüzük değişikliği teklifinin 4 üncü maddesindeki maddelerin okunmaması doğrultusundaki hüküm, bu maddelerin tutanağa geçmesini de olanaksızlaştıracaktır ve bu da, çok doğal olarak, beraberinde bir dizi sorunu getirecektir.

Kısaca, önümüze konulmuş olan bu düzenleme, bu görünümüyle, sorun çözücü değildir, sorun yaratıcıdır; üzerinde durmuş olduğumuz, dile getirmiş olduğumuz bu açılardan, Anayasaya aykırıdır; muhalefetsiz parlamento, dikensiz gül bahçesi yaratma arayışının bir ürünüdür; cumhuriyetin temel niteliği olan demokratik hukuk devletinin içinin boşaltılmasıdır. Millî iradeyi, millî iradenin temerküz ettiği yer olan Meclis salonunda can çekişmeye terk etmektir ve bütün bu sözler gibi, Anayasa Mahkemesine açılan dava dilekçesinde yer alan ifadesiyle, Sayın Çiçek'in söylediği gibi, sivil darbenin ta kendisidir. (CHP sıralarından alkışlar)

"Muhalefetin mutlak olarak dışlandığı böyle bir yönetimin, çoğulcu demokratik yaşamada bir saat dahi yaşamaya hakkı yoktur." Öyle değil mi Sayın Çiçek? Bunlar sizin nitelemeleriniz, bunlar sizin...

DEVLET BAKANİ VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Çiçek gelmedi efendim.

OYA ARASLI (Devamla) - Çok affedersiniz, gördüm zannettim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) - Sayın Şahin'in de imzası var.

OYA ARASLI (Devamla) - Evet, arkadaşlarımız kendilerini tanıyacaklardır; her seferinde başımı çevirerek, var mı yok mu diye bakıyorum, göremiyorum. Onun için, sizlerde, Sayın Çiçek'i Sayın Şahin'le karıştırmış olmak gibi bir izlenim uyandırmak istemem, bakışlarım aramak nedeniyledir.

Bu açıklamalardan sonra, teklifin 4 üncü maddesine, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, katılmak imkânımızın bulunmadığını, böyle bir demokrasi ve hukuk cinayeti işlenmesine asla ve kata katkı veremeyeceğimizi bilgilerinize sunuyorum. Kendim ve Grubum adına, sizleri bir kez daha saygıyla selamlayarak huzurlarınızdan ayrılıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Araslı.

Şimdi, tümü üzerinde AK Parti Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nimet Çubukçu; buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA NİMET ÇUBUKÇU (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; Yüce Heyetinizi şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum; İçtüzük değişikliği sebebiyle Grubum adına söz almış bulunmaktayım.

Bugün, belki madde sayısı olarak az; ama, içerik olarak son derece önemli, hepimizi yakından ilgilendiren bir konuyu görüşüyoruz.

Parlamentomuzun, bir bakıma, anayasası olan İçtüzükte yapılacak en ufak bir değişiklik bile, demokrasimiz adına büyük önem taşımaktadır. Anayasalar ne kadar demokratik olursa olsun, parlamentoya bu yansımazsa, demokratik rejim yara alabilir. İçtüzükte yer verilen hükümler nedeniyle, söz hürriyeti kısıtlanabilir, belli konuların görüşülmesi yasaklanabilir, denetleme yetkisi sınırlandırılabilir. Bu halde, partilerarası eşitsizlik söz konusu olabilir. İçtüzükler, böylesi hallerde, demokrasinin sağlanmasının bir aracı olmaktan çıkıp, bir parti grubunun baskı aracına da dönüşebilir. İçtüzükler, bu önemleri nedeniyledir ki, sessiz anayasa olarak da nitelendirilmektedir; bir başka deyişle, oyunun kurallarını düzenleyen, önemli hukukî metinlerdir. İçtüzükle ilgili denetim yetkisinin, Anayasamızca, Anayasa Mahkemesine verilmiş olması da taşıdığı bu önem nedeniyledir.

İçtüzükte, gruplara, hakların ve yetkilerin, iktidar-muhalefet ayrımı yapılmaksızın eşit şekilde tanınması, Meclis çalışmalarına bu zihniyetle bir düzen getirilmesi, çalışmalarının sağlığını da önemli ölçüde etkileyecektir.

Değerli milletvekilleri, bugün, artık, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına hız ve etkinlik kazandıracak bir yöntemle düzenlemeye gidilmesi de önemli bir ihtiyaçtan kaynaklanmıştır. Avrupa Birliğine üye olma hedefi sebebiyle, Meclisimizin daha etkin ve verimli çalışması amacıyla söz konusu düzenlemeler getirilmiştir.

Bugün görüşeceğimiz değişiklik metninin, bir maddesi hariç, tamamı, 3.10.2001 tarih ve 4709 sayılı Kanunla gerçekleştirilen değişikliğin İktüzüğümüze yansıtılmasından ibarettir. Bu konuda geç bile kalınmıştır.

Elbette, arzu edilen, İktüzüğün bütünüyle gözden geçirilerek, uygulamada karşılaşılan sorunları giderecek, ihtiyaç duyulan yeni düzenlemeler içerecek kapsamlı bir değişikliğin yapılmasıdır. Ancak, Anayasa ile İktüzük hükümleri arasında uyum sağlanmasını amaçlayan bu paketi, olumlu ve önemli bir adım olarak nitelendirmek zorundayız. Kapsamlı bir çalışmanın, bundan sonra önümüze en kısa sürede geleceğine inanıyorum. Anayasa Komisyonunun bir üyesi olarak, bu konuda üzerimize düşeni yapacağımızı da huzurunuzda ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin belki de en önemli maddesi, kuşkusuz temel yasaların görüşme usulünü belirleyen çerçeve 4 üncü maddesidir. Maddelere tek tek girmeyi uygun görmemekle birlikte, bu maddeyle ilgili birkaç söz söylemek istiyorum.

Bu madde, Meclisimizin son derece kapsamlı, uzun zaman alacak bazı yasaları görüşmesinde işleteceği, yararlanacağı bir maddedir. Süratli ve verimli çalışmanın, halkın ihtiyaçlarına cevap verebilecek önemli yasaları zamanında çıkarmanın bir aracı olacaktır. Elbette, bu yasaların üstünkörü, üzerinde durulmadan, incelenmeden çıkarılacağı anlamına gelmemektedir. Bu yasaların hangi usulle görüşüleceği kararının verilebilmesi, en temel yasa olan Anayasamızı değiştiren beşte 3 çoğunluğun görüşüyle mümkün olabilecektir. Temel yasanın tanımı ve kapsamı konusunda esnek davranılması, toplumun dinamizmi konusunda doğacak yeni beklentilere göre bu kavramın değerlendirilmesinin zorunluluğu da gözardı edilmemelidir.

Temel yasa kavramı, içi boş, tanımlanmamış, objektif kriterlere bağlanmamış bir kavram olduğu yönünde itirazlara uğramıştır; fakat, takdir edilecektir ki, buna karar verecek olan organ, yine de yasama gücü; yani, Parlamentodur.

Bir başka itiraz da, temel yasaların tadadî olarak belirtilmesi gerektiğidir. Bu görüşe de katılmak mümkün değildir. Zira, bugün, öngörmediğimiz sayısız konu da, temel yasa niteliğinde olup, henüz bir yasal hazırlığı dahi olmayan alanlar vardır. Örneğin, bilişim teknolojisi, son derece önemli ve gelişmiş bir alan olmasına rağmen, ülkemizde, henüz, ne hukukî ne de cezai bir düzenleme alanı bulunmamaktadır. Bu sebeple, temel yasaların, bugün tadadî olarak tespiti de mümkün değildir.

Anayasa Mahkemesince iptal edilen İktüzüğün 91 inci maddesi, iptal gerekçeleri de gözönüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Bu teklifin tümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partili üyelerin de desteğini bekliyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çubukçu.

Teklifin tümü üzerinde, şahsı adına, Samsun Milletvekili Sayın Haluk Koç?... Yok.

Konya Milletvekili Sayın Atilla Kart; buyurun.

Süreniz 10 dakika.

ATILLA KART (Konya) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İktüzük değişikliğiyle ilgili yasa teklifi hakkında, kişisel görüşlerimi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benden evvel Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşan değerli hocam Sayın Oya Araslı, getirilen İktüzük değişiklik teklifinin 4 üncü maddesiyle ilgili hukukî endişelerini, siyasî endişelerini, bütün unsurları ve boyutlarıyla anlattılar. Bu endişe ve kaygılara, bütünüyle katılıyorum; ancak,

tekrara girmek pahasına, bu konudaki değerlendirmelerimi, yine, Sayın Heyetin takdirlerine sunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bilindiği gibi, yasama organının çalışmalarını düzenleyen içtüzükler, uygulamada, anayasalar kadar önemli ve etkin sonuçlar doğuran metinlerdir. İçtüzük hükümleri, keyfiliği önleyen, çoğunluğun hukuk normları içerisinde otoritesini dengeleyen ve hukuk devleti yapılanmasını sağlayan sessiz anayasalardır.

Bu yaklaşım içerisinde, bu anlayış içerisinde, getirilen teklifin, içtüzük değişikliğine ilişkin yasa teklifinin 4 üncü maddesi dışında kalan bölümlerini olumlu karşıladığımı ifade etmek istiyorum; çünkü, 4 üncü madde dışında yapılan düzenlemeler de "gizli oyla" ibaresinin eklenmesi ve Meclis soruşturması raporlarının Meclis Başkanlığına teslimi konusunda zorunluluk getirilmesi, sonuçta "karşılıklı ve danışıklı" aklanmayı önleyen ve yasama organının özgür iradesinin yansımalarını sağlayan düzenlemeler olmaktadır; içtüzüğün bu bölümlerinin değiştirilmesine olumlu baktığımı tekrar ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, getirilen bu teklifin özü ve esası, çerçeve 4 üncü maddede yoğunlaşmaktadır. Meclis içtüzüğümüz oluşum halindedir. Yasama verimliliğinin sağlanabilmesi için, içtüzük istikrarının bir an evvel gerçekleştirilmesi gerektiği kuşkusuzdur. Bu istikrarın sağlanabilmesi için ise hukuku öncelikle araç olarak görmemek, hukukun üstünlüğüne yürekten inanmak gerekir.

Getirilen 4 üncü madde ise, ihtiyaç ve istikrara hizmet görüntüsü içinde, içtüzük bütünlüğünü ve sistematikliğini altüst eden ve özünde, muhalefetin sesini kısımaya yönelik olan, talihsiz mahiyette bir girişimdir. Benzer düzenleme girişimleri için, 57 nci Hükümet döneminde, Genel Kurul tutanaklarında ve Anayasa Mahkemesine açılan dava dilekçesinde "sivil darbe" diye söz edenlerin ve arkadaşlarının, 58 ve 59 uncu Hükümet dönemlerinde Başbakan Yardımcısı, Devlet Bakanı, Adalet Bakanı ve siyasî iktidar olduktan sonra, böyle bir yasa teklifine destek vermeleri ve sahip çıkmaları, talihsiz olmaktan öte, tutarlı ve ciddi olmayan bir davranıştır. Getirilen düzenlemenin teklif olarak gelmiş olması, sözü edilenlerin, adı geçenlerin bu sorumluluğunu ortadan kaldırmaz ve hafifletmez; aksine, bu sorumluluklarını daha da artırır.

Değerli arkadaşlarım, esasen, üç dört ay içinde gelişen olaylar sonucunda şunu görüyoruz: Bakıyoruz, 4779 sayılı basın affı düzenlemesi, Vergi Barışı Yasasındaki bilerek sahte belge kullanmayı yasa kapsamına alan uygulama, 61 yaşla ilgili düzenleme, bütçe yasasındaki düzenlemeler, liyakat ve ehliyeti esas almayan, partizanlığı, eş dost kayırmacılığını esas alan ve devletin kurumlarını partileştirmeye yönelik kadrolaşma çalışmaları, 4840 sayılı vergi mevzuatı düzenlemesindeki 31 Mart tarihini 20 Marta çekme vakası, ormanlarla ilgili anayasa oylamasındaki fiilî saldırılar ve oy pusulasına fiilî müdahaleler hep birlikte değerlendirildiğinde, siyasî iktidarın toplumsal uzlaşma ve diyalog arayışı içinde olmadığı, açık olarak ve maalesef bir defa daha ortaya çıkmaktadır. Muhalefetin sesini kısmak amacıyla getirilen bu düşünceler ile bu yaklaşım ile muhalefetin sesini kısmak amacıyla getirilen bu içtüzük değişikliklerini, bu süreçten sonra, artık, pek de yadırgamıyoruz. Siyasî iktidar, şekilci, yüzeysel, slogana dayalı söylemlerle ve aritmetik çoğunluğuna güvenerek, ama, bunun yanında, yine, üzülerek ifade ediyorum, endişelerimizi doğrularcasına, keyfi ve otoriter yönetim anlayışını son iki üç aydan bu yana, artık, gizleyemez bir hale gelmiştir. Siyasî iktidar, bir yandan, çok partili ve çoğulcu sistem devam ederken, diğer taraftan da, yürütmeye tek parti sistemindeki hegemonyayı sağlayabilmek, hatta, Anayasayı değiştirmeden, Anayasaya aykırı içtüzük değişikliklerini yapmak suretiyle hukuk sistemimizi tahrip edecek bir arayışın ve anlayışın içine girmiştir.

Sayın milletvekilleri, Anayasamız, madde oylaması esası üzerine oturtulmuştur. Temel yasalarda madde oylaması yapılmadan, herkesi bağlayacak hukuk kuralını tesis etmek mümkün değildir. Böyle bir yaklaşım, toplum için son derece önemli sonuçları olacak yasalarda toptan oylama arayışlarını hızlandıracaktır. Getirilen düzenlemeyle, maddeler üzerindeki soru sorma haklarımız, muhalefetin soru sorma hakkı fiilen ortadan kaldırılmış

olacaktır. Böyle bir uygulama ise Anayasanın 87, 98 ve İçtüzüğü'nün 104 üncü maddelerine açıkça aykırı olacaktır. Muhalefet olarak bizim temel sorumluluğumuz, Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 üncü maddelerinden doğan, denetim hakkını kullanma imkânından geçmektedir. Bu düzenlemeyle, temel sorumluluğumuzun önü kesilmek istenilmektedir.

Değerli arkadaşlarım, hukuk sistemimizde ve doktrinde temel yasa, yeniden yapılanma, kapsamlı değişiklik kavramlarının sınırları ve unsurları teknik ve objektif esaslara bağlanmamıştır. Bu konu, hem uygulamada ve hem de doktrinde tartışmalı olan bir konudur. Medenî Kanun, Ceza Kanunu, Borçlar Kanunu, Ticaret Kanunu gibi yasaların tümüyle veya çok büyük ölçüde değiştirilmesini esas alan düzenlemelerin temel kanun vasfında olduğu açıktır. Buna bir itirazımız yok; ancak, Kooperatifler Kanunu, İş Kanunu, idarî yargıya ve sair yasalara ilişkin sınırlı veya daha geniş düzenlemeleri de bir yaklaşıma göre ve zorlama yorumlarla her zaman için temel kanun olarak nitelendirip bu ve benzeri düzenlemelerde muhalefetin çalışmasını ve denetim görevini kısıtlamanın çalışması ve arayışı içinde olunduğunun bilinmesini bir defa daha ifade ediyorum. Üstelik, getirilen düzenlemelerde, bakıyoruz "temel kanunlar" kavramı dışında "kapsamlı değişiklik" gibi, yine, soyut ve ucu açık bir kavram getirilmiş olmakla, siyasî iktidarın hareket alanı daha da genişletilmiş olmaktadır. Böylece, bu düzenlemeyle, özel yasama usulü sınırları daha da genişletilip keyfîlik alanı yaratılmış, tüm inisiyatif, yasama faaliyetinde iktidar grubuna devredilmiş olmaktadır; hukuk normunun, genellik, soyut olma ve süreklilik olma unsurları ihlal edilmiş olmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, getirilen bu düzenlemeyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin daha bir yıl önce bir iptal kararı var. Bu kararın tarihine dikkatinizi çekiyorum; 30.1.2002 tarihini taşıyor; yani, bir yılı henüz doldurmuş. Bu kararında, Anayasa Mahkemesi, açık bir şekilde, temel kanun, yeniden yapılanma kavramlarına açıklık getirilmemiş olmasının, pek çok yasanın bu kapsam içinde düşünülmesine yol açacağını, ayrıca, her tasarı veya teklife özgü biçimde uygulanacak görüşme ve oylama usulü önceden bilinmediği takdirde, objektifliğin sağlanamamış olacağını ve bütün bunların, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşamayacağını açık bir şekilde tespit etmiş olduğu içindir ki, bizler, Anayasa Komisyonunda görev yapan Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri, komisyon çalışmaları esnasında, bu kavramların unsurları ve sınırlarını belirlemek; böylece, komisyon ve Genel Kurul çalışmalarına verimlilik ve etkinlik sağlamak amacıyla alt komisyon oluşturulması ve

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kart, lütfen tamamlayın.

ATILLA KART (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

...çalışma süresinin bir haftayla sınırlandırılması yolunda teklifte bulunmuşsak da, sayısal çoğunluk karşısında, bu teklifimiz, her zaman olduğu gibi, yine, değerlendirmeye alınmamıştır.

Değerli arkadaşlarım, gerçekten, vurgulayarak dikkatinizi çekmek istiyorum. Ortada, yargı kararını uygulamamaktan dolayı bir Anayasa ihlali yapıyoruz. 138 inci maddeye açıkça aykırı davranıyoruz ve bu Anayasa Mahkemesi kararı, henüz bir yılı geçen bir karar. Sayısal çoğunluğa dayalı olan bu anlayış, biz çoğunluk olarak, işleri hızlandırmak adına, bütün bu değişiklikleri yapacağız, muhalefetin diyecekleri önemli değildir, biz doğru bildiğimizi yaparız yolundaki tavır ve uygulamasında ısrarlı da olsa, biz, muhalefete mensup milletvekilleri olarak, sorumluluk anlayışımızın gereği olarak, yılgınlığa düşmeden, iktidarın yanlışlarını ve sorumluluklarını her zeminde ve kararlılıkla dile getireceğimizi bir defa daha ifade ediyoruz. Siyasî iktidar, hukuk devleti yapılanmasına gerçekten inanıyorsa, bu konuda samimîyse, tutarlıysa, Sayın Cumhurbaşkanının ayrıntılı ve tutarlı veto gerekçeleriyle yaptığı geri göndermeleri, mutlaka nazara almalıdır. Bu değerlendirme yapılmadan "bu yasaları aynen gönderirim" tavrı sürdürüldüğü takdirde, hukuk devleti yapılanmasında samimî ve tutarlı olunmadığı bir defa daha görülmüş olacaktır.

Sayın milletvekilleri -üzülerek ifade ediyorum; bunu birkaç defa kullandım; ama, yine tekrarlıyorum- siyasî iktidarın bu anlayışının hizmet üretememekten ve vaatlerini gerçekleştirememekten kaynaklandığını, hizmet üretemeyen

iktidarların hemen muhalefetin sesini kismaya kalktıklarını, yıpranma sürecine hızla giren siyasî iktidarın güven zafiyeti içerisinde girdiğini, otoriter yönetim arayışlarının başladığını, çok uzağa gitmeye gerek yok, son on yıl içerisindeki yakın siyasî tarihimizin bu örneklerle dolu olduğunu bir defa daha ifade ediyor; getirilmek istenilen bu düzenlemenin toplumsal uzlaşmayı ve diyalog yollarını tıkayacağını tekrar ediyor; bütün bu süreç içerisinde Yüce Meclisi daha duyarlı, daha sağduyulu davranmaya ve hakkaniyete davet ediyor; bu anlayış ve sorumluluk içerisinde, 4 üncü maddeye kararlılıkla muhalefet ettiğimizin bilinmesini bir defa daha beyan ediyor; Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kart.

Şahsı adına ikinci söz isteği, Adana Milletvekili Sayın Uğur Aksöz'ün.

Buyurun Sayın Aksöz. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

UĞUR AKSÖZ (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan İçtüzük değişikliği üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşulacak her şey konuşuldu. Ben, birtakım eksiklikler gördüğüm için, şahsım adına söz aldım; çünkü, bu Parlamentoda tam iki dönem İçtüzük üzerinde çalışma yaptım. Türkiye'nin ünlü hukukçularıyla konuştuk, hukuk fakültelerine gittik, dış dünyadaki içtüzük değişikliklerinin nasıl olduğunu, neler olduğunu inceledik ve o zamanlar şu karara vardık: Bu Parlamento iki türlü çalışmalı. Bir, hepimizin bildiği, şu günlük çalışmalar, genel çalışmalar. Bir de, özel görüşme sistemi konulmalı. Neden konulmalı; bazen, bin maddelik yasa gelebilir Medenî Kanun gibi, bazen beşyüz maddelik yasa gelebilir, Ceza Kanunu gibi. Eğer, biz, bu genel görüşme şeklinde o yasaları da görüşürsek, burada, bir yasanın çıkması bazen altı ay, bazen bir yılı bulur. O halde, bazı yasaların özel şekilde görüşülmesine ihtiyaç vardır; bütün dünyada da vardır, bizde de vardır dedik ve bu 91 inci madde, o zaman bu ihtiyaçtan geldi.

Peki, 91 inci madde niye öyle düzenlendi; yani, temel kanunları ve kapsamlı değişen yasaları özel gündemle görüşmek için oybirliği gerekir niye denildi; salt çoğunluk vardı, üçte iki vardı, beşte üç vardı; neden "oybirliği" denildi; işte, bu noktayı bilirse, bugün yaptığımızın yanlış olduğunu görürüz.

Değerli arkadaşlar, temel kanunlar diye yasa hemen giriyor, temel kanunlar... Şimdi, temel kanun nedir; hiçbir hukuk fakültesinde temel kanun okutulmaz, öğretilmez. Temel kanun nedir; bunun tarifi de yok. Ben avukatım, bana göre Avukatlık Yasası temel kanun; birisi işçidir, ona göre İş Yasası temel kanundur; çünkü, bunun, net, anlaşılabilir, herkesin üzerinde görüş bildirdiği ve olumlu karşıladığı bir tarifi yok.

O halde, temel kanunda anlaşılamayacağına göre, kapsama bakalım. Yasaları veya İçtüzüğü kapsamlı değiştiren teklifler özel görüşülsün demişiz. Peki, kapsamın sınırı ne; acaba, on madde değişirse mi kapsamlı değişikliktir, yüz madde değişirse mi? Mesela, Vergi Kanununun bir tek maddesini değiştirirseniz, dersiniz ki verginin tanımı şudur, o yasa biter. Bir madde o yasanın tümünü temsil eder bazen. Demek ki, biz, kapsamda da anlaşılmadık.

Peki, ne yapalım; demokrasiye en uygun sistemi nasıl bulalım diye Parlamento yıllarca düşünmüş; oybirliğini getirelim. Parlamentodaki partiler, oybirliğiyle, şu şu yasa temel yasadır derse, orada problem çıkmaz, görüşler ortaya konur ve tarifi olmayan bu temel yasaydı, kapsamlıydı konusu da çözülmüş olur" denilmiş ve o yasaya bu madde bu şekilde konulmuş, yıllardır hiçbir problem çıkmadan da gelmiş. Geçen dönem, bu İçtüzüğün o maddesi değiştirilmiş. Niye değiştirilmiş; her zamanki gibi, iktidardakiler, muhalefeti by-pass etmek için değiştirmiş; çünkü, oybirliği olunca, Danışma Kurulunda, muhalefetin, mutlaka olumlu oy vermesi gerekiyor. Bunu temin edemeyince, iktidarlar, her zaman olduğu gibi, nasıl by-pass ederiz diye düşünmüş ve bu içtüzük değişikliğini yapmışlar. İçtüzük değişikliği Anayasa Mahkemesine

milletvekilleriince götürülmüş ve milletvekilleri, Anayasa Mahkemesine zehir zemberek bir dilekçe yazmışlar "bu, bir sivil darbedir; böyle şey olur mu, oybirliği bozulur mu" diye. Halen burada olan pek çok arkadaşımız da var onların içinde ve Anayasa Mahkemesi çok haklı gerekçelerle bunu bozmuş.

Bakın, Anayasa Mahkemesi neler demiş arkadaşlar; bunları iyi incelemesek burada yanlış yaparız:

"1- Bu gelen değişiklik, belirlilik, genellik, soyutluk ve öngörülebilirlik özellikleri taşımamaktadır. Ayrıca, yasama yetkisinin amacına uygun biçimde kullanılmasına elverişli değildir. Ayrıca, hukuk devleti ilkesiyle de bağdaşmaz."

Anayasa Mahkemesi kararlarının hepimizi, herkesi, her kurumu bağladığı tartışmasızdır. Öyleyse, Anayasa Mahkemesinin bu kararı elimizdeyken, hiçbir şey yapmadan, aynı şeyi tekrar getirmek, bence hukuka da uygun değildir, oluşa da uygun değildir, ülkenin ihtiyacına da uygun değildir; çünkü, iktidar partisi, içtüzük değişikliğini aynen getirmiş. Bakın, ne yapmış sadece: Temel kanunları ve içtüzüğü bütünüyle veya kapsam olarak değiştiren şeyi muhafaza etmiş; ama, oybirliğini kaldırıp, beşte 3'ü getirmiş.

Bakın arkadaşlar, beşte 3 ne yapar; 330 yapar. Bu, zaten sizde var. Yani, ben bir ihale açarsam, 330 adet iş makinesi olan adama iş veririm, başkasına vermem dersem; bu, şike değil mi?! Adamı tarif ediyorum. Peki, zaten sizde olan bir sayıyı buraya yazarsak, 330 dersek, şimdi, biz, demokrasiye hizmet mi etmiş oluyoruz?! Böyle şey olur mu?! Burada, mesele şudur:

Değerli arkadaşlar, 4 üncü madde böyle geçerse, bu, tekrar bozulacak, yine buraya gelecek. O zaman, ben, buraya tekrar çıkıp, arkadaşlar, ben buna bu kadar emek vermiş bir kardeşiniz olarak sizi uyarmıştım, bakın yine beşte 3 dediniz, ben geldim demedim mi derim. O hakkımı saklı tutuyorum; ama, değerli arkadaşlar, bunun oybirliği olmasının ne sakıncası var? Zaten, burada iki partiyiz; bu iki partinin birbiriyle danışarak, görüşerek, böyle çok özel konuları görüşmesi daha doğru değil mi?

Arkadaşlar, zaten, bu, istisnaî bir hüküm. Yani, bazı yasaları özel gündemle görüşmek, çok istisnaî ve olağanüstü bir durumdur. Şimdi, siz ne olacağını biliyor musunuz; söyleyeyim: 500 maddelik bir yasa gelecek, iktidar partisi diyecek ki "bu temel kanundur", biz "hayır" diyeceğiz, burada 330 kişi "evet" diyecek; 500 maddenin bir tekini okumadan, hiçbir şey bilmeden oy verilecek, 500 maddelik bir yasa çıkacak. Böyle şey olur mu; üzerinde tartışılmadan, konuşulmadan, artısı eksisi görüşülmeden olur mu arkadaşlar?!

Bakın, biz ne diyoruz: Bu içtüzük değişikliğine getirdiğiniz bütün maddeler doğrudur, uygundur; ama, bu getirdiğiniz çerçeve 4 üncü madde yanlıştır. Bu yanlış yaparsanız, bakın, o zaman, ben size şunu söyleyeyim: Bundan yıllarca önce, yine "parmak çokluğuyla, burada, her yasayı geçiririm" diyen iktidarlar oldu. Onlardan biri, şu sözü söylemiş, ben de bu sözü söyler çekilirim; ama, iptal olduğunda, bunu tekrar görüşürüz: "Muhalefet, sadece demokrasilerde var; iktidar, dünyanın her rejiminde var." (CHP sıralarından alkışlar) Saddam'ın da iktidarı var, Libya'nın da iktidarı var, diktatörün de iktidarı var; ama, muhalefet yalnız, demokratik ülkelerde var.

Şimdi, siz "bu 330 oyla, ben istediğim yasayı geçiririm" dersiniz, muhalefeti dolaylı yoldan by-pass edersiniz. Kendi oyunuzla, kendiniz kanun yapıyor, kendiniz geçiriyorsunuz; muhalefetin hiçbir katkısı kalmıyor. O zaman, bu Parlamentoda muhalefet oluyor mu; olmuyor. Türkiye, bir hukuk devleti; muhalefeti by-pass ederseniz, Cumhurbaşkanı var, Anayasa Mahkemesi var, çeşitli denetim mekanizmaları var; fakat, biz, şunu istiyoruz: İchtüzük bizim için çok önemli, bu Parlamento için çok önemli; çünkü, biz, her şeyi içtüzüğe göre yapacağız; ama, bu içtüzüğe şu maddeyi koyarsanız, yarın çok büyük problemler çıkacak. Siz diyeceksiniz "bu temel kanun" biz diyeceğiz "hayır değil" Anayasa Mahkemesi, denetim, problem, problem, problem...

Şimdi, biz, halkın geçimsiz partilerielediği şu dönemde, birbirimize yardım ederek, birbirimize hukuksal destek vererek yasaları sağlıklı çıkarmaya mı çalışıyoruz, yoksa, muhalefeti bir kenara atıp, dediğim dedik mi yapıyoruz?

Değerli arkadaşlar, o bakımdan, sözlerimi şöyle bitirmek istiyorum: Muhalefet, gerçek bir kontrol mekanizmasıdır, demokrasinin sağlıklı işlemlerini sağlar. Bazen, oylamalarda parmak sayısı fazlalığı, iktidarlara bir güç gibi

görünebilir; fakat, siyaseti gerçekten bilenler iyi bilirler ki, kontrolsüz güç, güç değildir.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Aksöz.

Efendim, şahısları adına yapılan konuşmalardan sonra, Anayasa Komisyonu Başkanımız Sayın Burhan Kuzu söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Kuzu. (AK Parti sıralarından alkışlar)

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzde, bir içtüzük değişikliği var. Daha önce de, içtüzükle alakalı olarak benzer değişiklikler bu Parlamentodan geçti. Bunun, aslında, 9 maddesi uyumla alakalıdır. O açıdan, buna katılıp katılmama diye bir şey yok zaten. Yani, muhalefet partimizin "katılıyoruz, katılmıyoruz" şeklindeki sözlerinin, bence, bu anlamda bir şeyi yok zaten. Sonuç itibarıyla, buna herkes katılmak zorunda, Anayasanın değişikliğini buraya yansıtıyoruz; bu bir.

Getirdiğimiz bir tek önemli madde, 91 inci maddeyi değiştiren 4 nolu maddedir. Bu 4 nolu madde -91 inci madde- daha önceki dönemlerde, yani, 1996 yılındaki değişiklikte de gelmişti; Anayasa Mahkemesinde o zaman dava açılmadığı için, iptal edilmedi. Daha sonraki dönemde yapılan değişiklikle, biraz farklı bir düzenleme getirildi, oradaki "oybirliği" sözü "3/5" şeklinde değiştirildi, konu Anayasa Mahkemesine intikal etti ve Anayasa Mahkemesi de bunu inceledi, iptal etti; sadece bu maddeyi değil, başka maddeler de vardı, onları da iptal etti. Geçenlerde, biliyorsunuz, ilk değişiklik paketinde, biz bunu gündeme aldık, Anayasa Mahkemesinin değişiklik gerekçesi doğrultusunda bu maddeleri tekrar düzelttik. Muhalefet partimiz de buna katkıda bulundu. Benim bildiğim kadarıyla, o zaman, oybirliğiyle geçti zaten. O zaman, 91 inci madde üzerinde anlaşma sağlanamadı ve bugün, tekrar, bu madde gündemimize gelmiş durumda.

Şimdi, 57 nci hükümet döneminde böyle bir değişiklik neden doğdu? Biliyorsunuz, IMF'yle ilgili anlaşmalar vardı, çok sayıda yasanın süratle çıkması gerekiyordu. Yine, AB'yle uyum paketi çerçevesinde, uyum yasalarımız vardı. Bu açıdan da, yine, böyle bir süratli usule gerek duyulmaktaydı. Muhalefet partileri, o dönemde de -belki, bu, iktidar partisinin bir kısmıdır "sesimiz kesiliyor, kısılıyor" demiştir; kayıtlarda bunlar vardır. Bu, doğrudur. Bugünkü muhalefet partimizin demesi gibi oluyor bu da bir anlamda. Anayasa Mahkemesi, bunun sonunda iptal ettiği zaman da "iktidara demokrasi dersi" şeklinde basına bu intikal etti.

Değerli arkadaşlar, bu yöntemin aslı, birazdan vereceğim dünya uygulamalarında bol miktarda olan, çok daha beteri bulunan bir düzenleme aslında. Bunu unutmamak için söylüyorum -birazdan, verdiğim zaman göreceksiniz- samimî olarak ve bilim adamı vasfımla söylüyorum; karşı itirazlara da her zaman açığım, bekliyorum. Dünyadaki uygulamalara baktığımız zaman, en demokratik düzenlemenin bu olduğunu gördüm, bizim bu getirmekte olduğumuz paket olduğunu gördüm.

Şimdi, buna "özel yasama yöntemi" diyorlar. Peki, bu nereden kaynaklanıyor; neden böyle bir yöntem ihtiyacı var? Malumunuz, Parlamentoda, zaman darlığı sebebiyle, çoğu kez, uzun yasaların, kapsamlı çalışmaların çıkmasında güçlük çekiliyor. Muhalefet partileri -sadece mevcut partimizi kastetmiyorum, her zaman böyle olmuştur- engellemek için elinden geleni geri koymaz. Türk Parlamento hayatı bunun birçok örneğiyle doludur. Bir madde hakkında yedi önerge verilir, arkasından gizli oturum istenir, bir saat de öyle geçer. Sonra, hükümetten biri konuştuğu zaman "son söz vekilindir" diye bir de onun için söz alınır. Hâsılı, bir madde üzerinde, yerine göre, 12 kişinin konuştuğu veya konuşma durumunda kaldığı durumlar olmuştur. Buna karşılık, iktidar partisi -burada yaşadık, gördük- grubuyla farklı olacak bir şekilde, hükümet "katılıyorum" der, komisyon "katılıyorum" der, kendi grubunun katılmadığını görürsünüz; bu da, karşı bir taktiktir. Dolayısıyla, böylece, içtüzüğe göre, hoş olmayan ve kabul edilmeyen yöntemlere, maalesef, başvuruluyor. İşte, bu tür yöntemlerin, daha sağlıklı, daha açık, hiç olmazsa ne yapılacağı bilinen, içtüzüğe uygun şekilde çalışma bakımından gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlar, 1996'da getirilen düzenlemede "yeniden yapılanma yasaları, ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişmesiyle doğrudan ilgili yasalar" şeklinde ifadeler vardı. Anayasa Mahkemesi, burada geçen temel kanun kavramına, yeniden yapılanma kanunlarının ne olduğu kavramına dikkat çekerek, bunlar üzerinde yaptığı incelemenin sonunda, getirilen düzenlemenin -demin de burada belirtildi muhalefet partimiz tarafından- belirlilik, genellik, soyutluk, öngörülebilirlik bakımından yerinde olmadığını söyledi.

ÖNDER SAV (Ankara) - Bu, tutanaklara yanlış geçmiştir Sayın Başkan; 1996'da değil 2001'de olmuştur.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (Devamla) - Hayır, hayır; 1996'daki değişiklikten sonra yapılan değişiklik üzerine... Tabii ki, yeni karar verildi Sayın Başkan. 1996'daki değişikliği yapan yasa iptal etti dedim. Ben, Anayasa Mahkemesi kararının tarihini vermedim; öyle zannediyorum yani. O, zaten, demin verildi. O kadarını biliyoruz Sayın Başkan. En sonunda beni de alıştırdınız bu yöntemle. Pek sevdiğim bir yöntem değil; ama, bundan sonra ben de böyle mi gideceğim, bilmiyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Anayasa Mahkemesi ne diyor: "Yasama işlevinin tam olarak yerine getirilmiş olması bakımından yasa tasarısı ve teklifleri hakkında milletvekillerinin tatminkâr bir şekilde bilgilendirilmesi" güzel; "yasa tasarısı ve tekliflerinin tümünde tartışma olanağı sağlanması" bu da doğru; "yasa tasarısı ve teklifleri hakkında tatminkâr olacak şekilde önerge verilmesi." Bunlar, ideal planda, hakikaten, benim de katıldığım çok doğru tespitler; ama, gelin, bunu uygulayın... Önümüze -zaten gelecek- 400 küsur maddelik bir ceza yasasının, bir o kadar da usul yasalarının geldiğini düşünelim -veya daha az; madde sayısı fazla demek istiyorum- ve bundan önceki iktidar-muhalefet şeklindeki o çalışma yöntemiyle, bunu buradan çıkarmaya çalışalım. Açık söylüyorum, o yasalar çıkmaz, o yasalar buradan geçmez.

Dolayısıyla, dünya ülkeleri, bu gibi durumlar için özel çalışma yöntemleri belirlemişler. Gerçekten, zaman sorunu önemli bir engel olarak gözüküyor ve meclisler, büyük kurullar halinde, fakat, sınırlı sayıda çalışma gününde, birtakım önemli ve karışık konuları görüşmek ve karara bağlamak zorunda kalıyorlar. Yani, bir taraftan, muhalefetin, gerçekten ayakta durması -doğrudur, muhalefetin görevini yapmasını saygıyla karşılıyorum, bunu inkâr etmemiz elbette ki mümkün değildir; ama- bir taraftan da, iktidar partisinin, vatandaşa sunduğu programı icra etmesi meselesi; bunun dengesini kurmamız lazım, birlikte düşünmemiz lazım.

Size, dünya ülkelerindeki uygulamalardan bazı örnekler vereyim; diğer ülkelerin parlamentoları nasıl çalışıyor. Mesela, İngiltere'ye, İrlanda'ya baktığımız zaman, 20 çalışma gününü muhalefete, 170 çalışma gününü de iktidara ayırmışlar; yani, muhalefet, bir anlamda, 20 günlük sürede parlamento çalışmalarını belirleme hakkına sahip, 170 günlük süreye de iktidar sahip olacak. Bu, bir yöntem. Buyurun, bunu kabul edelim. Bilemiyorum; yani, bir örnek olarak sizlere sunuyorum.

Fransa ve Yunanistan parlamentolarının başkanlık divanlarında komisyon başkanlarının oy hakları var, bulunuyorlar. İktidar partisinin 16 komisyonu bulunduğunu düşünün; gündemleri o belirleyecek. Hakikaten, bundan ne çıkacağını, nasıl çıkacağını siz de düşünün. Portekiz'de de böyledir. Bunlar doğrudur demiyorum; bunları sizlere örnek olarak söylüyorum.

Değerli arkadaşlar, aciliyet gösteren durumlarla ilgili olarak başka ülkelere baktığımız zaman şu uygulamaları görüyoruz: Bugünkü konuyla alakalı olarak, özel görüşme yöntemi uygulayan, üç kategoride ülkeler var. Bunlardan bir grup, aralarında Fransa, Yunanistan, İrlanda ve İngiltere'nin bulunduğu bir grup, meclisin basit çoğunluğuyla -altını çiziyorum, basit çoğunlukla; bakın, salt çoğunluk değil, yarıdan bir fazla değil, basit çoğunlukla- karar veriyor, bir yasa temel yasa sayıyor ve görüşmeye devam ediyor. Bunların bütün belgeleri elimde; isteyenlere takdim edebilirim.

İkinci bir husus: 1958 Fransız Anayasasının ilgili maddesinde "muhalefet hükümeti düşürmek için bir gensoru verdiğinde, eğer, ret olunursa, bunun cezası olarak, hükümet, istediği bir tasarımı görüşmeksizin geçirme hakkına sahiptir" deniliyor; yani, otomatikman geçiriyor. Şimdi, bunlar iyi demiyorum;

söylediğim şeyleri, hep, bir örnek olarak veriyorum; bunları katıldığım anlamında düşünmeyin.

Yine, 1958 Fransız Anayasasının 44/3 maddesinde, paket oylama usulü var. Burada, hükümet, maddeleri ve değişiklik önermelerini istediği gibi gruplandırıyor, karşı çıktığı önermeleri ayıklıyor; böyle bir uygulama var. Buna, giyotin sistemi diyorlar. Aman, yani, kayda bile geçmesin bunlar; orada böyle söylüyorlar.

İngiltere'de bunun bir benzeri uygulama şöyle: Genel kurul çoğunluğu, bir tasarının her bir bölümü için önceden süre sınırı koyuyor; söz konusu bu süreler kullanılıyor; bu durumda, süre dolar dolmaz -biter bitmez- Meclis Başkanı, derhal oylamaya geçiyor. Yani, belli sürelerle konuşma imkânı getiriliyor. Bakın, 1997-1998 yıllarında, İngiltere'de, bu bahsettiğim yöntem bir sene içerisinde 18 kere uygulanmış; uygulaması olan bir model.

İngiltere'de şu anda uygulanan başka bir sistem şöyle: Diyelim ki, komisyonda ya da genel kurul aşamasında, bir milletvekili, isterse bir önerge veriyor. Bu önergeyi 100 milletvekili benimserse, işte, o zaman, doğrudan doğruya oylamaya geçiliyor. Diyelim ki, görüşmeler sırasında bir milletvekili "efendim, görüşmeleri bırakalım, oylamaya geçelim" der ve bunu 100 milletvekili kabul ederse -neticede, tabii, oylama, kendi tüzüğüne göre, kendi içerisinde yapılacaktır- görüşmeler o anda kesiliyor, doğrudan doğruya oylamaya geçiliyor.

Şimdi, İngiltere'de 1986'ya kadar uygulanan bir başka yöntem de şu: Komisyon başkanı ya da hükümetten bir üye veya meclis başkanı "bu kanunun sadece şu bölümleri genel kurulda tartışılın, diğerleri olduğu gibi geçsin" diye not düşüyor. Komisyon başkanı, ben, bu notu düştüğüm zaman, burada, sırf o bölümler görüşülüyor, başkası görüşülemiyor. Böyle bir yetki filan istemiyorum; yanlış anlaşılmasın.

Netice itibariyle, burada gördüğümüz tablo... Görüyorsunuz ki arkadaşlar, çok farklı olarak uygulanıyor ve şu anda uygulanan İngiltere'deki bu yöntem, mesela, İskoçya Parlamentosunda böyle kabul edilmiş; parlamentonun kuruluş yasası, çok önemli bir yasa. Bu, birinci grup; yani, bu birinci grupta -neymiş, tekrar ediyorum- basit çoğunluk yöntemiyle Genel Kurul bir karara varıyor, temel yasa sayıyor, devam ediyor.

İkinci gruba geliyorum. Burada, biraz daha nitelikli çoğunluk dediğimiz, bizim sistemi benimseyen veya yaklaşık, ona benzeyen bir model; nitelikli çoğunlukla kabul edildiğinde bir yasanın özel görüşme yöntemiyle yapılması meselesi. Bu gibi durumlarda, bizdeki gibi bir Danışma Kurulunda -orada isimleri farklı- bir araya gelmek suretiyle karara varıyorlar, belli bir tasarının kaç oturumda görüşüleceğini gün olarak belirliyorlar; işte "elimizdeki bu ceza -ya da iş- yasası beş günde bitsin" veya "on günde bitsin" diyorlar. Her bir gruba -hükümet de tabii kendi içinde- ve komisyona, grubun büyüklüğüne göre süreler veriliyor. O grup, o komisyon ve hükümet, kendisine verilen bu süreleri, o zaman dilimi içinde bir yerde kullanıyor -nerede istiyorsa, belli bir zamanda- ancak o zaman kullanabiliyor, onun dışında konuşma hakkı yok. Bu ülkeleri sayıyorum: Avusturya, Belçika, Danimarka, Almanya, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Norveç, Portekiz, İspanya, İsviçre.

Şimdi, bakın, dünyanın genel uygulaması bizim sistemin bir farklı türünü öngörmüş, belki daha ağır bir türünü öngörmüş.

Neticede, en son, üçüncü kategori ise, ideal olan, doğru olan, benim de gönlümden geçen... Gerçekten, bir anayasa hocası olarak bundan rahatsızlık duymadığımı söylemem mümkün değil elbette ki; ama, bir naçardan bahsediyorum, bir zorunluluktan söz etmeye çalışıyorum; yoksa, bunlar, bu kürsüye çıkıp çok ballandıra ballandıra söylenecek şeyler değil; ama, ne yapacaksınız, yasanın kapsamı, zorluğu, birtakım şeyler, parlamentonun kısa sürede sonuç alması bakımından, maalesef zorunlu oluyor.

Şimdi, üçüncü grup dediğim, ideal olan grup. İşte, onu da veriyorum: Finlandiya, Hollanda, İsveç. Bu ülkelere baktığımız zaman, buralarda, bugünkü model, şu anki model -bizde de uygulanıyor; işte- muhalefet iktidar konuşuyor, madde madde devam ediyor. Doğrusu budur, bunun ideali budur,

hakikaten olması gereken budur; ama, bu yöntemle, biz, 400 maddeyi nasıl geçiririz, onu bilemiyorum; onu beraber konuşuruz.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Sonuç itibariyle, özet olarak, şunu görüyorum: Yasama yöntemlerinin, özel yasama yöntemlerinin varlığı, demokratik ülkelerde kuraldır -altını çiziyorum bunun- istisna değildir. Demek ki, biz, kuralı uygulamaya çalışıyoruz. Zorunlu bir kural. Mesela, kanun gücünde kararnameler hoş bir şey değil; ama, birçok ülkede var. Yerine göre, devirdir, yetki devridir filan gibi... Üzerinde çok çalıştığım bir konu. Efendim, olağanüstü haller hoş bir dönem değildir; ama, işte var; Türkiye'nin siyasî hayatının yüzde 60'ı olağanüstü halle geçmiş. Dolayısıyla, bunlar, biraz zorunluluktan kaynaklanan hususlardır.

Pekâlâ, gelelim şimdi, temel yasa kavramına. Değerli arkadaşlar, temel yasanın ne olduğu konusunda, bir bilim adamı yapmış olduğu bir çalışmada konuya şöyle bir tanımla girmiş... Eğer, sayın muhalefet partimizin yetkilileri, gerçekten, bu tanıma taraftar olurlarsa, birlikte bunu görüşürüz Komisyon olarak. Ben, zaten, birazdan değineceğim; komisyon çalışması sırasında buna benzer birtakım sözler söylemişim. Şimdi "devletin sosyal, siyasal, ekonomi ve hukuk alanındaki siyasetine uygun olarak düzenlenen ve genel ilkeleri belirleyen, içerdiği temel hükümler nedeniyle kendi alanındaki mevzuatta uyulması gereken usul ve esasları gösteren temel kanunlar" diye devam ediyor. Şimdi, siz bunu yazdığınızda, hangi yasa yoktur ki, sosyal, siyasal, ekonomik, hukuk, kültürel yanı olmasın. Bu mümkün değil; ama, bilemiyorum, buna taraftar isek, hakikaten, bunu maddenin başına koyalım. Bunu, çok net olarak söylüyorum. Ben, temel yasa tanımının yapılmasının güçlüğünü düşünüyorum, doğru olmadığını da düşünüyorum. Temel yasa tanımını vermek muhalefeti daha sıkıntıya sokar. 3/5 çoğunluğu, muhalefet için bir garantidir; samimi söylüyorum garantidir. Aksi halde, daha farkı görüşmelerde çok daha farklı sonuçlar çıkabilir. Kaldı ki, biliyorsunuz, Danışma Kurulu var. Danışma Kurulunun kararı Genel Kurulu bağlamaz. Bu yönde Anayasa Mahkemesinin kararı var; ama, biz, Genel Kurulda "efendim, Danışma Kurulunda bu konuda usulen iki taraf anlaşmıştır. Mademki prensipte bu şekilde bir anlaşma var, biz de buna uyalım ve olduğu gibi gitsin" diyoruz. Buna uymama gibi bir yetkimiz de var; ama, mümkün olduğu kadar, elbette ki, Danışma Kurulunun çalıştırılmasını, orada sonuç alınmasını, gerçekten, öneriyoruz; doğrusunun da bu olduğunu düşünüyoruz; yani, uzlaşma şeklinde yapılmasının doğru olacağını düşünüyoruz.

Şimdi, temel yasanın ne olduğu "hangi yasa temel yasadır" sorusuna cevap bulmak, gerçekten, çok zordur; ama, bu konuda benim kanaatim şu: Temel yasa demek, önemli olan yasa demek değildir. Temel yasa demek, buradaki zarurettten dolayı, uzun yasa demektir; hangi yasa olursa olsun, görüşmede zorluk çıkaran yasalar demektir bence. Buna madde sayısı veremiyoruz; yani, 20 maddeyi geçerse mi, 40 maddeyi geçerse mi, 60 maddeyi geçerse mi temel yasa olacağını söyleyemiyoruz. Bunu söylersek göreceli olur; bu, biraz sıkıntı çıkarabilir; ama, bunun ne olduğu konusunda, belki, Danışma Kurulu, aşağı yukarı, karara varacaktır; eğer varamazsa, Genel Kurul 3/5'le karar verecektir.

Arkadaşlar, AK Parti Grubunun bugün bu çoğunluğu vardır; ama, bakın, başka zaman bu çoğunluğun bulunacağını kimse söyleyemez; yani, 3/5 az bir rakam değil. Af konusunu böyle çıkarıyoruz, anayasa değişikliğini böyle çıkarıyoruz. Dolayısıyla, 3/5 bayağı bir çoğunluktur; 330'u küçümsemeyelim. Yani, bugün bu çoğunluğun bizim elimizde olduğuna bakmayın; gerçekten, ağır bir çoğunluktur ve başka ülkelerde de böyle bir çoğunluk bu anlamda yoktur; çoğunda salt çoğunluk ya da basit çoğunluk vardır. Demin bunları anlatmaya çalıştım.

Arkadaşlar, netice itibariyle, söylediğim gibi, bu, ideal bir usul değildir, bu kürsüye çıkıp, böyle çok iyi usuldür denilecek, arkasında durulacak bir mesele değildir, zarurettten kaynaklanan bir yoldur. Bir anlamda, ilaca benzer. Hastaya nasıl ilaç kullanıyorsunuz, bir nevi, azıcık, öyledir. Tabii, bunun dozunu iyi ayarlamak lazım diye düşünüyorum.

Netice itibariyle, arkadaşlar, şunu gördüm: Parlamento hayatındaki Genel Kurullar gittikçe fonksiyonlarını, maalesef, biraz kaybediyorlar. Tabii, bunda hızlı yasalaştırmanın etkisi var. Dünya ülkeleri, bunu ya hükümetlere hızlı yasa çıkarma şeklinde veriyor -demin bir kısmının örneklerini verdim; Fransız, İngiliz örnekleri buna benziyor, hükümet ağırlıklı kanun gücünde kararname veya başka yollarla çıkarıyor- ya da onun dışında, komisyonlara ağırlık veriyor. Ben, esas, konuyu buraya getirmek istedim.

Şimdi, bakın, İtalya'da mesela komisyondan gelen kimi teklif ya da tasarılar -komisyondan geçtikten sonra- Genel Kurulda bazen doğrudan doğruya, görüşmeksizin -tatilde olduğu zaman oluyor, başka bir zaman olabiliyor- geçip gidiyor. Amerika'da da mesela komiteler çok etkindir bu açıdan baktığımız zaman. Komisyonlara ağırlık verip, uzmanları buraya çağırarak görüştürmek ve onların görüşünü alarak komisyon çalışmasını uzun tutmak, tartışmayı oraya taşımak, zannediyorum, buradaki, Genel Kuruldaki tartışmaları azaltır.

Bir şeyi daha belirtmek istiyorum, burada biz özel yasa yöntemini getiriyoruz; ama, buna iktidar ille de başvuracak diye bir kaide yok; yani, uzun bir yasa isterse başka türlü görüşebilir, buna bir engel yok. Yani, ben, öyle okuyorum meseleyi; ille de buraya getirilecek özel yasadır veya özel yöntemle uyulması lazım gibi bir zorunluluk görmüyorum. Belki çok darda kalırsa bu yola gidilecektir, çok darda kalınmazsa gitmemenin doğru olacağını düşünüyorum ben de.

Değerli arkadaşlar, geçenlerde biz bu yolla Medenî Yasayı geçirdik. O yasa da uzun bir yasa biliyorsunuz, burada tartışmalar yapıldı -biz dışarıdan takip ettik onu- Genel Kuruldan çabuk geçti.

Bir de şunu söyleyeyim, demin burada yanlış bir bilgi verildi, burada yasanın tümü birden oylanıp geçmiyor; bölüm bölüm... O bölümler, hangi maddeler kaç bölüm olacak, ne olacak ve bölüm üzerinde konuşmalar yapılacaktır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kuzu.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu, bölüm bölüm oylanırken veya konuşulurken, iktidar partisi ya da muhalefet partisi o bölümün birkaç maddesi üzerinde durabilir, bölümün tamamı üzerinde durabilir; yani, daha çok, mümkün olduğu kadar birlikte olan maddeleri bir araya getirip, birlikte oylamak suretiyle geçmesini sağlamak. Medenî Yasayı biz böyle geçirdik, demin onu söylemiştim.

O yasanın geçmesine bakın, çıkan yasanın, çok da kötü bir yasa olduğu söylenemez. Tabii ki bazı noktalarını eleştirebiliriz. Nereden geldi o; Genel Kurulda falan pişmedi, komisyonda bir sene konuşuldu o yasa. Dolayısıyla, neticede, bu gibi büyük yasalar Genel Kurula geldiğinde, daha hazmedilmiş olarak geldi; çok da sorun çıkmadan geçtiğini düşünüyorum.

Sayın Başkanım, son olarak da şunu belirtiyim... Demin, Anayasa Komisyonu ile alakalı Oya Hocam ve Atilla Kart birkaç kelam ettiler; iki kelam da bene edeyim. Bir defa, bugüne kadar aşağı yukarı on kez bu komisyonu topladım ve İçtüzüğü'nün 26 ncı maddesinde "zorunluluk olmadıkça komisyon toplantısı için çağrı, en az iki gün önceden yapılır" deniliyor. Kendileri de buradadır. Ben, bir kez, o da bununla alakalı olarak, bundan dolayı, hakikaten, yanlış yapıldığını orada kendilerine söyledim. Yani, bu böyle oldu; ama, bir kez olmuş şeyi, sürekli olmuş gibi burada hocam nakletmeye çalıştı; bunun doğru olmadığını belirtmek istiyorum. Bir kez olmuştur ve hepsinde 48 saat geçmiştir. Benim gönlüm ister ki, 10 gün geçsin keşke. Yani, onu yapabilirsek... Ona çalışacağız; onu da söyledim.

Kaldı ki, komisyonda söylediğim bir şeyi daha söylüyorum: Evet "alt komisyon" denildi; Türkiye'de, alt komisyon -tenzih ederim arkadaşlarımı- biraz savsaklamak için bulunan bir formüldür; ama, bu amaçla yaptıklarını söylemek istemiyorum. Şunu söyledim: Bakın, ben, temel yasa konusunda kaç gündür çalışıyorum; ama, bir tanım bulamadım. Değerli hocam, siz, konuşun, bulun, grupla da görüşelim, bunu maddeye koyalım; bunu hâlâ

söylüyorum. Temel yasa tanımını getiren varsa, bu komisyon buna hazırdır, maddenin başına koyarız. Böyle bir tanımın zorluğu var; onu anlatmaya çalışıyorum ve o yüzden de, muhalefet partimizden buna destek bekliyoruz. Yani, bu, söylediğim gibi, belki çok hoş bir madde değildir, çok iyi bir madde değildir; ama, dünya uygulamasına baktığımız zaman, örnekler içerisinde en demokratik olanıdır diye bunu bir daha söylüyorum ve bunun, belki, en az hafif, en az zararlı olduğunun altını bir kez daha çizerek vurgulamak istiyorum.

Bir de, Sayın Atilla Kart'ın demin söylediği, bunun teklif şeklinde gelmesi... Sayın Kart, biliyorsunuz, anayasa değişiklikleri anayasa gereği, içtüzük değişiklikleri de niteliği gereği teklif şeklinde geliyor zaten; başka türlü gelemezdi, tasarı biçiminde gelemezdi; bunu da düzeltmek istiyorum.

Teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum efendim. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Anayasa Komisyonu Başkanımıza teşekkür ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

17.45'te toplanmak üzere, oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati : 17.35

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.47

BAŞKAN: Başkanvekili İsmail ALPTEKİN

KÂTİP ÜYELER: Suat KILIÇ (Samsun), Yaşar TÜZÜN (Bilecik)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 65 inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

2.-Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/108) (S. Sayısı: 116) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmeler tamamlanmış ve teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmişti; şimdi, maddelerin görüşmelerine başlıyoruz.

1 inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1.- 5.3.1973 tarihli ve 584 Karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 10 uncu maddesinin son fıkrasında geçen "on gün" ibareleri "beş gün" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1 inci madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 35 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Komisyonlar, Cumhurbaşkanınca yayımlanması kısmen uygun bulunmayan ve bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunların sadece uygun bulunmayan maddelerini görüşebilir. Bu durumda, sadece uygun bulunmayan maddelerle ilgili görüşme açılır."

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 81 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Cumhurbaşkanınca yayımlanması kısmen uygun bulunmayan ve bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunların sadece uygun bulunmayan maddelerinin görüşülmesine kanunun tümü hakkında görüşmeler başlamadan önce Genel Kurulca görüşmesiz karar verilebilir. Bu durumda, sadece uygun bulunmayan maddelerle ilgili görüşme açılır. Kanunun tümünün görüşülmesine karar verilmesi durumunda ise Kanun yukarıdaki fıkralara göre görüşülür. Kanunun tümünün oylaması her halde yapılır."

BAŞKAN - Efendim, madde üzerinde bir önerge vardır; önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

116 sıra sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifinin 3 üncü maddesi ile İçtüzüğü'nün 81 inci maddesine eklenen fıkra da geçen "tümü hakkında görüşmeler" ibaresinin "görüşmelerine" ibaresi olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salih Kapusuz
Ankara

Abdilmecit Alp
Bursa

İsmail Bilen
Manisa

M. Emin Tutan
Bursa

Ümmet Kandoğan
Denizli

Fatih Arıkan
Kahramanmaraş

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (İstanbul) -
Çoğunluğumuz olmadığı için takdire bırakıyoruz efendim. O, zaten zorunlu bir
değişiklik.

BAŞKAN - Hükümet?..

TURİZM BAKANI GÜLDAL AKŞİT (İstanbul) - Katılıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Başkanvekilimiz?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) - Katılıyoruz
efendim.

BAŞKAN - Gerekçeyi mi okutayım efendim?

SALİH KAPUSUZ (Ankara) - Gerekçe okunsun.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Cumhurbaşkanınca yayımlanması kısmen uygun bulunmayan ve bir daha
görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunların
sadece uygun bulunmayan maddelerinin görüşülmesine karar verilmesi
durumunda, kanunun tümü hakkında görüşmelerin yapılmasına gerek
olmadığı, sadece uygun bulunmayan maddelerin görüşmelerine doğrudan
başlanmasının daha uygun olacağı gerekçesiyle bu önerge hazırlanmıştır.

BAŞKAN - Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul
edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul
edenler... Etmeyenler... 3 üncü madde kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa
Mahkemesince iptal edilen 91 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden
düzenlenmiştir.

"Madde 91. - Temel kanunları ve İçtüzüğü bütünüyle veya kapsamlı olarak
değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda bölümler
halinde görüşülmesine ve her bölümün hangi maddelerden oluşacağına,
Hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun
önerisi üzerine Genel Kurulca karar verilebileceği gibi, Danışma Kurulunda
oybirliği sağlanamaması halinde siyasi parti gruplarının önerisi üzerine Genel
Kurulca üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun oyu ile de karar verilebilir.
Bu takdirde bölümler, maddeler okunmaksızın ayrı ayrı görüşülür ve oylanır.
Bölümler üzerinde verilen önergelerin kabulü halinde o bölüm kabul edilen
önergeler ile birlikte oylanır.

Bölümlerin görüşülmesinde maddelerin görüşülmesine ilişkin hükümler
uygulanır."

BAŞKAN - Efendim, madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu
adına, Ankara Milletvekili Sayın Önder Sav söz istemiştir.

Buyurun Sayın Sav. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

CHP GRUBU ADINA ÖNDER SAV (Ankara)- Sayın Başkan, Yüce Meclisin
değerli üyeleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün kimi maddelerinde
değişiklik yapılması hakkında İçtüzük teklifinin bizce en önemli maddesi,
üzerinde görüşmeye başladığımız 91 inci maddedir; diğerleri, anayasa
değişikliğine paralel olarak İçtüzükte yapılan uyarlamalardır. Zaten, Grubumuz
adına konuşan Sayın Oya Araslı, bu konuda düşüncelerimizi aktarmıştı.

Anılan maddeyle, 21 inci Dönemde, 7 Şubat 2001 tarihinde yapılan
değişiklikle, rejim için tehlikeli olabilecek ve aynı oranda tehlikeli biçimde,
burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde İçtüzük teklifi oylanmış ve bu kaba ve
hoyrat değişiklik, Anayasa Mahkemesince Türkiye Büyük Millet Meclisine geri
gönderilmişti. Şimdi, benzer ve hatta çok daha vahim ve kaba bir değişiklikle
bugün karşımıza gelmiştir.

"Dava konusu İktüzük değışikliği, ihtiya ve istikrara hizmet göruntüsü içerisinde içhukukumuzu tahrip eden talihsize bir girişimdir. Bir yersiz kavga, tartışma başlatmak anlayışdır. Kavga, hukuk benim diyen parmak gücü ile özünde hukuku arayan demokrasi arasındadır. Anayasa yok sayılarak, Anayasaya rağmen bir İktüzük ihdas olunamaz. Artık, Danışma Kurulunun oybirliği değil, iktidar çoğunluğunun muhalefete kulak tıkayan parmakları sonucu belirleyecektir. Hukuktan kaçan yürütme, yasamayı kuşatarak ve onun temel hukukunu askıya alarak, dikensiz gül bahçesi yaratmak istemektedir. Kuraldaki tarif yokluğu ve getirilen özel yöntemler, İktüzüğün diğer hükümlerini askıya alacak bir keyfi yasama sürecini yaşatabilecektir. Bu yönüyle, diğer kuralları yutacak vahşiliktir. İmalathaneye dönüştürülecek yasama organı, yasama kalitesizliğinin ağır yükü altında ezilecek, güvenilirliğini tamamen yitirecektir."

Bu okuduğum sözlerin hiçbirisi bana ait değil; bu okuduğum sözler, 21 inci Dönemde Anayasa Mahkemesine iptal için başvuru dilekçesinden bir tek hecesi dahi değıştirilmeden alınan sözlerdir. Bu sözlerin altında, bugün hükümette bakanlık görevi yapan Sayın Mehmet Ali Şahin'in, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı yapan Sayın Bülent Arınç'ın, şimdi karşımda oturan AKP Grup Başkanvekili Sayın Salih Kapusuz'un imzaları vardır. (CHP sıralarından alkışlar)

Bunları, Adalet ve Kalkınma Partili kimi dostlarımızın nereden nereye ne çabuk geldiğini anlatmak için aktardım. (AK Parti sıralarından "Değişime uğradık" sesi) Evet, değışime uğradınız; ama, çok çabuk uğradınız. Metamorfoz oluyorsunuz, dikkat edin. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir başka önemli alıntıyı da vermek istiyorum: "Meclisin sesinin kesilmesi, milletin temsilcilerinin sesinin kesilmesi, milletvekillerinin sesinin kesilmesi, sadece Meclisin sesinin kesilmesi olmuyor; milletin, halkın sesinin kesilmesi oluyor. Bu teklifi verenlere sesleniyorum, size sesleniyorum, bir defa daha sesleniyorum: Verebilirsiniz. Bu parmaklarla bu Tüzük bu Mecliste kabul edilebilir; ama, tarih her şeyi yazacaktır ve yine sesleniyorum ki: Suları asla tersine akıtamazsınız." Sayın Başkan Alptekin, bu sözler de sizin.

"Bu teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisinde çoğunluğun muhalefete karşı tutumunu göstermesi açısından fevkalade önemlidir. Şimdi görüşmelerimizde hep beraber göreceğiz ki, teklif bir felakettir. Bu, bizim var olma, yok olma mücadelemiz kadar önemlidir. Dikensiz gül bahçesi istemek, suskun Meclis istemek yanlışır. Bu teklif, âdeta, bir Takriri Sükûn Kanunu gibidir. Seri imalat yapan fabrika, ancak böyle teklif getirebilir; ama, burası Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Bu teklifte hakim olan unsur, ifrat ve tefrit arasında bocalamaktır. Değerli arkadaşlarım, ben kendi şahsıma böyle bir zillate tahammül edemem. Vicdanlarınıza sesleniyorum: Böyle bir ayıptan Türkiye Büyük Millet Meclisini kurtarın." Bu sözler de, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Bülent Arınç'ın sözleridir. (CHP sıralarından alkışlar)

Evet, şimdi, ben de, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna, Meclisi yöneten Sayın Alptekin'e, Meclisimizin Sayın Başkanı Sayın Arınç'a sesleniyorum: Böyle bir ayıba takılmayın; ayıptan, Türkiye Büyük Millet Meclisini kurtarın. Gelin, hep beraber kurtaralım yüreğiniz yetiyorsa eğer!

Çağdaş demokrasiler, hukukun üstünlüğüne bağlı, demokratik hukuk devleti anlayışından ayrılmayan yönetim biçimleridir. Hukuk devletinde içtüzükler, anayasalar kadar önemli, titizlikle düzenlenmesi ve uygulanması yaşamsal önem taşıyan metinlerdir.

Anayasa zorlanarak, Anayasa hükümleri dolanarak İktüzük düzenlemesi yapılamaz. Karar nisapları Anayasada bellidir; İktüzükle yeni karar nisabı koyamazsınız. Anayasa Komisyonu Başkanımızın buna ilişkin sözlerini, bir hukukçu olarak üzüntüyle izlediğimi de tutanaklara geçirmek istiyorum.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (İstanbul) - Hangi sözler?..

ÖNDER SAV (Devamla) - Önümüze getirilen 91 inci madde, 2001 yılında yapılan değışikliğe ve daha önceki madde metnine göre, çok daha ağır bir biçimde, hukuk devleti ve Anayasa ihlalidir.

İçtüzüğün bir temel kuralı, önemli konularda siyasî partilerin uzlaşmaları, anlaşmalarıdır. Temel kanunlar ve içtüzükle ilgili kapsamlı değişikliklerde, uzlaşma, oybirliği anlayışı, artık, terk ediliyor; çoğunluğun anlayışı egemen kılınmak isteniliyor. Türkiye Büyük Millet Meclisinde beşte 3 çoğunluk karar verirse, sadece bölümlerle ilgili görüşme yapılarak, kanun ve içtüzük maddeleri, okunmadan, görüşülmeden, üzerinde önerge bile verilmeden geçecek.

Sayın Anayasa Komisyonu Başkanı -hiç katılmıyorum ama- böyle bir antidemokratik anlayış, herhalde, sadece muz cumhuriyetlerinde vardır. Türkiye Cumhuriyeti gibi engin bir deneyimi olan, tarihin derinliklerinden gelen bir cumhuriyette böyle değişikliklere rastlanmaz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (İstanbul) - Genel Kurulu yanıltmayın Sayın Sav.

ÖNDER SAV (Devamla) - Sayın Başkan, konuşma hakkınız var; benden sonra söz ister, konuşursunuz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (İstanbul) - Söz alacağım zaten.

ÖNDER SAV (Devamla) - Daha 1974'lerde yerleşmiş Anayasa Mahkemesi kararlarıyla istikrar kazanmış kararlar yok sayılıyor, Anayasa Mahkemesi kararlarıyla yerleşen "kanun tasarısı ve teklifleri, maddelerden oluşur. Maddelerin üzerinde görüşme açılmamışsa, o kanun tasarısı ve teklifi yönünden görüşülme gereği yerine getirilmiş sayılmaz" şeklindeki bir temel kural, bu maddeyle çiğnenmiş oluyor.

Temel yasa kavramı nedir? Hem Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun Sayın Sözcüsünü dikkatle dinledim hem de Sayın Anayasa Komisyonu Başkanını dikkatle dinledim ve fevkalade üzüldüm bir hukukçu olarak. Sayın Kuzu, burada, temel yasanın "uzun yasa" olduğunu söyledi. Sayın Kuzu, böyle bir makale yazın da, meslektaşlarınız sizinle nasıl tartışacak, bir görelim bakalım! (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Medenî Kanun, İcra ve İflas Kanunu, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu, Türk Ceza Kanunu gibi birkaç temel yasanın dışında yeni bir temel yasa mı arıyoruz?! Yeni bir temel yasa mı icat etmeye kalkıyoruz?! Korkarım, yarın, elmaların verimliliği, armutları hangi hayvanların sevdiği ve Millî Görüşün hangi metinlerde yer alıp alamayacağı, nelerin barış sözcüğü kavramı içine gireceği, işçilerin haklarına nasıl el atılacağı, esnafın kepenklerinin nasıl kapatılacağı, köylünün ekmeğine nasıl el atılacağı, doğrudan gelir desteğinin nasıl düzenleneceği konularını da, siz, temel kanun kavramı içerisine koyarsınız, kolayca koyarsınız! (CHP sıralarından alkışlar)

Temel kanun adı altında getirmeye çalıştığınız bu değişiklikler ve temel kanun kavramıyla yaptığınız açıklamalar ve bu madde, mızrağın çuvala asla sığmayacağı gibi, Anayasaya ve içtüzüğe sığmayacaktır. Endişemiz, Anayasa Mahkemesi kararı açık iken, bu tür bir düzenlemeye gidilmesidir. Ne diyor Sayın Kuzu'nun aktardığı Anayasa Mahkemesi kararı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sav, buyurun.

ÖNDER SAV (Devamla) - Tamamlıyorum efendim, tamamlıyorum; fazla üzmeyeceğim sizi.

Endişemiz, Anayasa Mahkemesi kararının açıklığından kaynaklanıyor. Temel kanun kapsamına açıklık getirilmemesi, pek çok yasanın bu kapsam içerisinde düşünülmesine neden olacaktır. 91 inci madde, bu haliyle, belirlilik, genellik, soyutluk ve öngörülebilirlik özelliklerini taşıyamaması nedeniyle, yasama yetkisinin amacına uygun biçimde kullanılmasına elverişli olmadığı gibi, hukuk devleti ilkesiyle de bağdaşmayacaktır.

Anayasa Mahkemesinin böyle bir iptal kararı varken, siz nasıl oluyor da böyle bir düzenlemeyi Türkiye Büyük Millet Meclisi huzuruna tekrar getirebiliyorsunuz! Doğrusu bir hukukçu olarak bunu anlayışma sığdıramıyorum.

Temel yasa adı altında getirilecek yasa tasarılarıyla yürütme organı rahatlıkla yasamayı by-pass edecek -zaten Anayasa Komisyonu Başkanımız

da satır aralarında bu endişesini dile getirdi- çarpık bir iktidar devleti, bir hukuksuzluk devletine dönüşecektir. Bu kadar uğraşacağınıza, Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı çarpık içtüzük değişiklikleri getireceğinize, ben size bir kolaylık öneriyorum; hiç fazla yorulmayın; kolaylığı da söyleyeyim: Anayasamızın 153 üncü maddesinin son fıkrasını okuyorum: "Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar."

Ekleyeceğiniz ufak cümle "Ancak, Adalet ve Kalkınma Partisini bağlamaz" olursa, emelinize ulaşabilirsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu anayasa tanımazlığı, bu hukuk devleti tanımazlığı "ben yaparım olur" anlayışını, Türkiye'nin aştığını, yeni bir ak sayfa açıldığını sanıyorduk; ama, yanlışmış. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihimiz, talihsiz, basiretsiz ve hukuk tanımaz çoğunlukların iç karartıcı ve acı sonuçlarıyla doludur. Korkarım ki, Adalet ve Kalkınma Partisinin, bir sona, süratle yaklaştığını görüyoruz; yeni bir acı öyküyü yazıyor.

Size yazık olacak, demokrasiye yazık olacak, yol yakırken dönün; son pişmanlık fayda etmez; bu maddeyi geri çekin diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Sav.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Salih Kapusuz; buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SALİH KAPUSUZ (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Her şeyden önce, bir hususun altını üzümlere çizmek istiyorum. Acı sonlardan bahsetmek, âdeta, geçmişte bazı sözleriyle uygulamaların önünü açmanın öncülüğünü yapmış Cumhuriyet Halk Partisinin ileri sözlerinden çıkmış olan acı sonuçları burada hatırlatmanın, o manada, bir nevî tehdit gibi anlaşılabilecek bir konuşma üslubunun doğru olmadığı kanaatini taşıyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Hiç merak etmeyiniz, geçmiş geride kalmıştır; geleceğe bakmak mecburiyetindesiniz. Geleceğin umudunu kaybetmemek mecburiyetindesiniz.

HÜSEYİN GÜLER (Mersin) - Ama, ders alarak!..

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - 70 000 000 milyona ulaşmış Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ve vatandaşlarının istikbaliyle ilgili olarak ümitvar olmak gerekirken, âdeta, umutlarını karartmaya yönelik kötü sonuçları hatırlatmanın kimseye çıkarı, faydası da yoktur. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Biz, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ve onun yönetiminde esas kabul edilen bu mevcut Anayasanın gereği olan işlemleri yapmaya çalışıyoruz.

Hatırlatmak istediğim hususları arkadaşlarımızın dikkatlerine bir kez daha getirmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, doğrudur; biz, 2001 yılı itibarıyla yapılmış olan içtüzük değişikliğini AK Parti Grubu olarak götürdük, Anayasa Mahkemesi de iptal etti ve doğru bir karar verdi. Biz, Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu karardan dolayı bir rahatsızlık da duymuyoruz. Bizim haklı tespitlerimizi Anayasa Mahkemesi tescil etti. Bununla neyi söylüyorum... Evet, bazı arkadaşlarımız Parlamento'ya yeni girdiler; o günkü tartışmaları, nelerin değiştiğini, belki de içtüzükten bilmiyorlardı.

HASAN ÖREN (Manisa) - Önder Bey mi bilmiyordu! Hani, her zaman danıştığınız Önder Bey mi!..

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - Önder Bey biliyor; ama, bu konuların neler olduğunu ifade etmek yerine, genel bazı yaklaşımlar içerisinde bulundu.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Mahkemesinin iptal etmiş olduğu 60 ıncı maddeyle neler ortadan kalkmıştı biliyor musunuz; bakınız, 60 ıncı maddede, Anayasa Mahkemesinin iptal etmiş olduğu hükümler şunları ihtiva ediyordu: Söz alma, konuşmalar ve yazılı konuşmalarla ilgili 60 ıncı maddede "Görüşme sırasında Hükümetten veya komisyondan soru sormak isteyenler, sorularını yerlerinden sorarlar. Soru ve cevap süresi on dakika ile sınırlıdır" deniliyordu.

Aynı şekilde, konuşma süreleri yarıya indirilmişti, önergeler kaldırılmıştı. Dolayısıyla, sizin, muhalefetin sesini kısmak olarak iddia ettiğiniz hükümler ihdas edilmişti. Biz, beraberce yapmış olduğumuz İçtüzük değişikliğiyle, o günkü yanlışlıkları, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini de gözönünde bulundurarak geri verdik. Önerge sayılarını artırdık, süreleri artırdık, soru sormayı, maddeler üzerinde konuşmayı, bütün bunları demokratik hale getirdik. Bundan dolayı, Anayasa Mahkemesi doğru bir karar verdi.

Değerli arkadaşlar, aynı şekilde, yine, bakınız, Anayasa Mahkemesince, 81 inci maddede iptal edilen hususları da söyleyeyim size: Bu yürürlük maddesi ile yürütme maddesinde konuşma yapılmayacağı... Bunların detayına fazla girmek istemiyorum.

60 inci madde, 81 inci madde, 87 nci madde ve 91 inci madde yanlış düzenlenmiş; yani, Parlamento çalışmaları açısından, demokrasi açısından uygun olmayan şekliyle düzenlenmişti. Bu düzenlemeleri, bu yanlışlıkları, biz, Anayasa Mahkemesine götürüp iptal ettirdik; bundan dolayı da bir çekincemiz, bir üzüntümüz söz konusu değil.

Gelelim, şimdi, 91 inci maddeye. Değerli arkadaşlar, bakınız, hepimizin önünde İçtüzük vardır; lütfen, İçtüzüğün ilk sayfasını açınız. Arkadaşlarım açma fırsatı bulamıyorlar; ama, ben okuyacağım:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü; Karar No:584; Karar Tarihi:5.3.1973"

Lütfen, düşünün; 1973 yılında düzenlenmiş bir İçtüzük!.. Anayasamızın tarihi nedir; 1982. Yani, bizim şu anda kullandığımız İçtüzük, hangi Anayasayla uyumlu hale getirilip başlamış çalışmalara; 1961 Anayasasıyla. Üzülerek ifade edelim ki, o günden bugüne...Daha öncesinde, nizamname olarak uygulanan İçtüzük uygulamaları, 1950 sonrasındaki uygulamalar...

Bunları şunun için söylüyorum değerli arkadaşlar, 1982 Anayasasından bugüne kadar kapsamlı bir İçtüzük değişikliği, maalesef, Anayasaya uygun şekliyle düzenlenmemiştir. En ciddî değişiklik, en kapsamlı değişiklik, 1995 Anayasa değişikliğinden sonra yapılan değişikliktir. Hatta, o dönem gerçekleşmedi, 20 nci Dönemde, biz, bunu hayata geçirdik,

Şimdi, buradan şuraya gelmek istiyorum. Anayasanın 95 inci maddesi açıktır; geçici 6 ncı maddesi de açıktır. Bu kullanmakta olduğumuz İçtüzük, çift meclisli uygulamalara yönelikti. Bunlarda birtakım değişiklikler yapıldı; ama, hâlâ, 1982 Anayasasına uygun bir İçtüzük de hazırlanıp devreye konulamadı.

Peki, şimdi, İçtüzüğe 91 inci madde ne zaman girdi; 91 inci madde, İçtüzüğümüze 6.5.1996 tarihinde girdi. Daha önce "temel kanun" diye İçtüzükte bir şey var mıydı; yoktu. Bir ihtiyaç olarak, kural olarak konulması uygun bulunduğu için, 1996 yılında -ki, benim de burada milletvekili olduğum dönemdir; arkadaşlarımızdan bulunanlar vardı- o dönem, bu, temel kanun olarak, tarifsiz olarak İçtüzüğe girdi.

Peki, İçtüzüğe böyle girdi; ama, 1980 öncesinde ve daha öncelerinde, bu ve benzeri hususlarla ilgili uygulamaya girmiş olan hiç temel yasa kavramı yok muydu; o da vardı.

Değerli arkadaşlar, 1950 öncesinde, Medenî Kanun, 1/97 sayılı olarak ne yapıldı; yasalaştı. Nasıl yasalaştı; tümü üzerinde görüşmeler açıldı, siyasî partilerin ve milletvekillerinin görüşleri dinlendi; ama, çok maddeli bir kanun olduğu için maddeleri görüşülmedi; oylandı ve kabul edildi. Yani, bir temel yasa tarifi olmadığı halde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin uygulamasında, bir temel yasa kavramı vardı. İşte, 1996'da devreye giren bu temel yasa kavramı, İçtüzükte yer aldıktan sonra, 7.2.2001 tarihinde bir değişiklik yapıldı. Biz de, o zaman, bu değişikliğin şekline karşı çıktık; temel yasaya karşı çıkmadık, Anayasa Mahkemesine götürme gerekçemiz de bunun için önemlidir. Nedir temel yasa -evet, temel yasalar var, tek tek tatad edilmese bile bunlar bilinmektedir- uygulamaları itibarıyla, geçmişte yapılan ve genel olarak hukukçuların da üzerinde ittifak ettiği bir anlayış birliğidir; ama, o, geçtiğimiz dönemdeki hükümet ve Parlamento gruplarınca, Türkiye'nin ekonomik şartları, teknolojik gelişmeleri gözönünde bulundurulmak kaydıyla, yapılacak bütün yasaların -ne olarak- temel yasa gibi özel yöntemle çıkarılması önerildi.

Türkiye'nin ekonomik ihtiyaçlarını sonsuza kadar sıralamak mümkün, teknolojik gelişmeleri de, yukarıdan aşağıya farklı şekillerde yaklaşıp orta yere koymak mümkün; bunlar orta yerdeyken, çok geniş, âdetâ, bütün kanunları ihtiva edecek şekliyle, özel yöntemle yasamanın yürütülmesini, yaşama faaliyetlerinin devam ettirilmesini biz uygun bulmadık. Orada, beşte 3 çoğunluk konusu; ki, altını çizerek ifade ediyorum, değerli arkadaşlar, birçoğunuz bu Parlamentoda geçen dönem olmadığınız için, hatırlatmak için tekrar söyleyeceğim. Bakınız, 350-360 milletvekili olan koalisyon hükûmeti, birçok yasayı temel yasa yapmak istedi; ama, muvaffak olamadı. Sebep; bu yürürlükte olan, yani iptal edilmeden önce beşte 3 çoğunluk aranması şartına bağlı olarak birçok yasa buraya getirildi, temel yasa olarak görüşülsün istendi; biz, muhalefet partisi olarak doğru gördüklerimize destek verdik; buna rağmen, temel yasa haline getirilemedi. Onun için, Bağ-Kur Yasası yürürlükte değil, Anayasa Mahkemesince iptal edildi; SSK'nın temel yasası yok, iptal edildi; İşKurun yasası yok, iptal edildi. Bütün bunlar neyi gösteriyor; demek ki, beşte 3 çoğunluğu yakalamak çok kolay bir sonuç değil. Bugüne göre, bu Parlamente'ye göre, bizlere, sizlere göre değil; geleceği de düşünerek, Türkiye'de demokrasinin çalışması, işlemesi için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kapusuz, buyurun; tamamlayın efendim.

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

...ihtiyaç duyulması halinde, temel yasaların çıkarılmaması gibi bir zilletin yaşanmaması için neye ihtiyaç var; böyle bir kapının açık tutulmasına ihtiyaç var.

Şimdi, bakınız, en son örneğini birlikte yaşadığımız bir anayasa değişikliği oldu. Anayasa değişikliği iki konuyu ihtiva ediyordu: Bir tanesi, 25 yaş; Cumhuriyet Halk Partisinin seçim beyannamesinde var...

HÜSEYİN GÜLER (Mersin) - Kabul ediyoruz; ormanla ne alakası var?!

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - 2/B; evet, yine seçim beyannamesinde var; ama, bütün bunlara rağmen, bu Parlamentoda 366'da takılıp kaldı. Bu neyi gösteriyor biliyor musunuz arkadaşlarım; demek ki, kendi taahhütleri bile olsa, Parlamentoda siyasî rekabet ortamı, şartları içerisinde mutabakat sağlanamıyor. (AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından "ne alakası var!" sesleri)

Alakası açık, alakası açık...

HASAN ÖREN (Manisa) - Ne alakası var 25 yaşla?!

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - İki grubun da, 550 milletvekilinin de partilerinin bu konuda ittifak etmiş olmalarına rağmen, bu Parlamentoda yeterli çoğunluk bulunamıyorsa, demek ki, siyasî rekabetin getirdiği birtakım yanlış sonuçlar da yaşanabiliyor...

OYA ARASLI (Ankara) - 76 ncı madde değiştirildiğinde niye siz oy vermediniz?!

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - Onun için, yarın, temel yasa olarak önünüze getireceğimiz tasarılar da -mesela SSK Yasası, mesela Bağ-Kur Yasası- ne yapacaksınız; çok maddeli kanun olduğu için karşı çıkacaksınız...

MEHMET SEMERCİ (Aydın) - Siz yanlış yapıyorsunuz diye biz de mi yanlış yapacağız?!

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - ...karşı çıktığınız için bu müesseseler ne olacak; Türkiye Büyük Millet Meclisini aylarca meşgul edecek bu yasalarla ilgili, bunun üzerinden siyaset yaparak, engelleme yapabilirsiniz. Dolayısıyla, bunlara, Türkiye'nin şartları müsait değil arkadaşlarımız. Bakın, sabahın akşama kadar, gece sabahlara kadar mesai yapıyoruz; bunun, bir maliyeti var; zaman zaman karşı da çıkarsanız, yapılmasından da yanayız.

HASAN ÖREN (Manisa) - Yaparız... Yaparız...

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - Unutmayın ki, bir temel yasanın görüşmelerini, siz, tutanak halinde, bir kitap şeklini görseniz, emin olunuz şaşırsınız.

YILMAZ KAYA (İzmir) - Gördük... Gördük...

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - Onbinlerce sayfadan oluşabiliyor.

OYA ARASLI (Ankara) - Allah Allah!...

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - Binlerce sayfadan oluşan tutanaklarla karşı karşıya kalmış olan araştırmacıları düşünün, üniversite camiasını düşünün.

Bütün bunlarla, şunu hatırlatmak istiyorum: Evet, biz, komisyon safhasında da, Genel Kurul safhasında da, temel yasa tanımını getirirseniz, olur, buyurun, tartışalım dedik. Böyle bir temel yasa; neyi gelmedi; tanımını gelmedi. Sonra, Anayasa Mahkemesi niçin iptal etti? Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde iki husus var: Bir tanesi "tanım yok" deniliyor. Değerli arkadaşlar, bu ülkede, bilinen bir argümandır; ama, birileri tanım yaptı da, biz, onu yok mu saydık?!. Böyle bir tanım yok ki... (AK Parti sıralarından alkışlar)

HASAN ÖREN (Manisa) - Demirel gibi konuştun...

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - Eğer, mutabakat sağlayabildiğiniz, üzerinde anlaşabildiğiniz, hukukçularımızın ittifak ettiği bir tanım varsa, elbette, bunu, Anayasa Mahkememizin istediği şekliyle getirip, buraya koyalım.

OYA ARASLI (Ankara) - Öyle bir tanım varsa, araştıralım.

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - Demek ki, bir tanımdan daha çok, neye ihtiyaç var; bir mutabakata, bir anlayış birliğine ihtiyaç var.

Anayasa Mahkemesinin ikinci iptal gerekçesini de doğru anlamak lazım. Anayasa Mahkemesi diyor ki: "Her kanun için ayrı bir yöntem uygulanmaz." Bakınız, altını çizerek söylüyorum; biz de, bunun, ayrı bir yöntem olarak uygulanmasını doğru bulmuyoruz; onun için, yapmış olduğumuz düzenlemede diyoruz ki, tek bir yöntem uygulanmalı. Nedir bu; bölümler haline getirilmeli. İkincisi, maddeler nasıl görüşülüyorsa, bu bölümler de öyle görüşülmeli. Bu, SSK Yasası için de böyle, Bağ-Kur Yasası için de böyle, temel yasa olarak Ceza Yasası için de böyle...

HÜSEYİN GÜLER (Mersin) - İş Kanunu için de böyle!..

SALİH KAPUSUZ (Devamla) - Yani, bütün yasalara, tek tip uygulamayı, kural olarak ne yapalım; belirlemiş olalım; ki, biz, bunu, burada belirliyoruz.

Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, sözlerimi toparlarken, şunu söylemek istiyorum: Evet, biz, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini de gözönünde bulundurarak, geçmişteki uygulamalardan da hareketle, Anayasa Mahkemesinin iptal tarihi olan 31.12.2002 tarihi itibarıyla, Meclise, bunu yapın, yeniden düzenleyin, gönderin dediği, üç aylık süre de gözönünde bulundurularak, diyoruz ki, iptal edilmeden önceki döneme ait temel yasa kavramını düzenlemiş olan İktisadî 91 inci maddesini aynen koyalım, monte edelim; bir de orada kolaylık sağlayalım; sağlayacağımız kolaylık nedir, açıkçası şudur: Evet, herhangi bir sebeple Danışma Kurulunda ittifak sağlanamamışsa, çok yüksek bir oran olan 330 sayısını; yani beşte 3 çoğunluğu yakalamak kolay olmadığı için, bu da bir ağırlaştırıcı sebep olsun; bu çoğunluğun sağlanması halinde, getirilen temel yasaları, burada, temel yasa yöntemiyle, bir özel yasal düzenleme yöntemiyle çıkarılmasına yönelik bir düzenlemedir. Bunun, Anayasaya, hukuka aykırılık tarafı yoktur, demokratiktir. Demokratik olan, hukuka uygun olan 91 inci maddenin, Meclis çalışmalarına, memleketimizin problemlerinin çözümünde yasamaya düşen görevlerin kolaylaştırılmasına rahatlık getireceğinden hareketle, böyle bir düzenlemeye ihtiyaç vardır; böyle bir düzenleme doğru bir düzenlemedir; Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini de gözönünde bulundurarak, onu da hesaba katarak yapılan bir düzenlemedir.

Ben, bu düzenlemenin Parlamento çalışmalarına katkı sağlayacağına inanıyor, Grubumuz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kapusuz.

Sayın Milletvekilleri, Komisyon Başkanımız Sayın Burhan Kuzu söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Başkan. (AK Parti sıralarından alkışlar)

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ikinci kez kürsüye çıkmayı arzu etmezdim; ama, Sayın Önder Sav'ın birkaç göndermesi, beni, buraya çıkarmak durumunda bırakmıştır.

Konuşurken, Sayın Sav'a dikkat ettim, dinler gibi gördüm; ama hiç dinlememiş beni. (AK Parti sıralarından alkışlar) Özellikle bunu belirtmek isterim. Gerçekten dinlememiş; çünkü "muz cumhuriyetinde olur" dedi. Şimdi okuyorum, muz mudur, başka midir; onu burada tekrar vurgulamak istiyorum.

Efendim, dedim ki, 3...

ÖNDER SAV (Ankara) - Başka anayasalar...

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (Devamla) - Sayın Sav, varsa bir gerekçeniz... Madde konuşuyorum ben burada, hukuk konuşuyorum.

Bu konuda, dünyada 3 tür yol var dedim, halen uygulanıyor bunlar. Bunlardan bir tanesi, basit çoğunluk yöntemidir dedim. Bunlar şu ülkeler: Fransa, Yunanistan, İrlanda, İngiltere. Burada muz var mı?! (CHP sıralarından "Var, var" sesleri)

Nerede var; bu muz mudur, yoksa başka bir şey midir?!

Beni bu yönetime alıştırmayın, pek sevmediğim bir yöntem; ama, gerekirse, ben, çok güzel yaparım bu yöntemi!

İkinci kategori, bizim de getirdiğimiz şu teklifin, önünüzdeki metnin daha uygun düşeceği bir yapılanma dedim. Burada da, yapılan incelemeye göre, Türkiye'deki Danışma Kuruluna benzer kurulların karar verdiği ve nitelikli çoğunlukla buna karar verildiği şeklinde. Bu ülkeler hangileri, onu söyledim - söylediklerimi bir daha söylemek zorunda bıraktı Sayın Sav- ve bu ülkelerde bölüm bölüm oylanıyor; süreler belirleniyor; o yasa, diyelim, beş günde, on günde bitecek deniliyor; ne kadarsa, onu birlikte kararlaştırıyorlar; anlaşamazlarsa, nitelikli çoğunlukla genel kurul karar veriyor ve bölüm hakkında da o parti, istediği anda, ne zaman istiyorsa, verilen süreyi kullanıyor. Bu uygulama nerede var; Avusturya, Belçika, Danimarka, Almanya, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Norveç, Portekiz, İspanya, İsviçre. Bir de muz diyelim, yok ama, gerekirse ilave edebiliriz!

Üçüncü bir kategori -söylediklerimi söylüyorum- ideal olan, Sayın Başkan, katıldığım, olması gereken, doğru olan, keşke öyle olsa diyebileceğimiz bir üçüncü grup var dedim. Bunda da, önceden bir sınırlama getirilmiyor ve İsveç, Finlandiya, Hollanda'da uygulanıyor dedim; ama, bu ülkelerin, takdir edersiniz ki, sorunları, bizim kadar değil; 3 tane ülke; istisna olarak sayılabilir bunlar. Diğer saymış olduğum 15 ülkenin büyük bir kesimi, bilinen Batı ülkeleridir. Dolayısıyla, burada, farklı bir yere çekmenin anlamı yok. Sayın Sav, buna karşı varsa bir hüküm olarak, bunu bana getirin; bunu dinlemek isterim doğrusu.

Ben, bir şey daha söyledim, dedim ki: Bakın, bunlar ideal şeyler değildir. Söylediklerim, bu anlamda, buraya çıkıp da ne güzel şeyler şeklinde, arkasında duracak şeyler de değildir; ama, bir zarureten kaynaklanıyor.

Şimdi, önümüzdeki günlerde 400 maddelik Ceza Yasasıyla ilgili tasarı gelse, nasıl görüşeceksiniz bunu siz?!

ÖNDER SAV (Ankara) - Uzlaşarak.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (Devamla) - Bunu burada çözmemiz lazım.

Şimdi, temel yasa tanımına geleyim. Sayın Başkan, gerçekten temel yasa tanımını varsa, beraber yapalım. Ben dedim ki: Temel yasayı önemli yasa anlamında algılasak -böyle algılanabildiği ülkeler var, mesela, Fransızların "la fondamentale" dedikleri- işte Siyasî Partiler Yasası, Seçim Yasası, Anayasa Mahkemesinin Kuruluş Yasası gibi yasalar var. Diyelim ki, önümüze, Anayasa Mahkemesinin Kuruluş Yasası geldi, üç maddelik bir değişiklik. Şimdi, bu, temel midir değil midir; bence temel değildir; çünkü, buradaki yasanın kendi temel; ancak, o görüştüğümüz değişiklik temel değildir. Bu usullerin getirilme sebebi, bir zaman sorunundandır. Burada, üç maddenin zaman sorunu olmaz; onu anlatmaya çalışıyorum.

O yüzden, zannediyorum, buradaki konu, nitelikten ziyade, zamanla alakalı bir konudur. Tabii, buna bir sayı veremiyorum, kaç maddeyi geçerse temel yasa sayılır; bunun zorluğu ortada. O yüzden, ben de, Komisyonda, sayın

üyelerimize dedim ki: Hakikaten, temel yasanın tanımı konusunda bir taslak çalışmanız olursa, ben de buna Komisyon olarak...

OYA ARASLI (Ankara) - O çalışmayı yapmak için alt komisyon kurulmasını istedik.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (Devamla) - Değerli Hocam, Komisyonunda, alt komisyon teklifinde bulundunuz, ben de dedim ki: Bir işin, alt komisyona gitmesi, uzaması demektir. Ondan bu tarafa iki günlük bir süre var; fakat, bu konu, Türkiye'nin gündeminde 1996'dan beri var. Bu kadar zaman içinde bir temel yasa tanımını henüz yapamamışız; ama, alt komisyona gidince yapacağız; böyle bir şey olamaz; kusura bakmayın! Ben, dünya örneklerini verdiğimi düşünüyorum, dünya böyle çalışıyor.

Bizim getirdiğimiz uygulama ve yöntem, söylediğim gibi, dünya uygulamalarına uyan, standardı yakalamış bir düzenleme.

Şimdi gelelim Anayasa Mahkemesi kararına. Bu düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesi kararına mümkün olduğu kadar uyulmaya çalışılmış; temel yasa kavramı hariç. Bunun zorluğunu yaşıyoruz. Demin bir madde okudum; saymış; sosyal, siyasî, hukukî, vesaire... Buna katılıyorsak, onu maddenin başına yazalım; ama, o zaman da şu ortaya çıkacak; muhalefet partisi diyecek ki: Siz, sosyal, siyasî, hukukî dediniz -her alanın, her kanunun böyle yönleri vardır- temel yasa saydınız, bizden kaçırdınız. O yüzden, diyorum ki, burada tanımın olmaması, Danışma Kuruluna bırakılmış olması, 3/5 gibi bir çoğunluk aranması, bana öyle geliyor ki, muhalefeti kollayan düzenlemelerdir. Ben, o anlamda düşünüyorum. Bunu, bugünkü sayıya göre değerlendirmemek lazım Sayın Önder Sav; bunu anlatmaya çalışıyorum.

Anayasa Mahkemesi de yanlış karar verebilir arkadaşlar. Anayasa Mahkemesinin kararına uymak, elbette ki, bizim boynumuzun borcudur, netice itibariyle -gerekli hükmü okudu- uymak için gayret gösterilmiş "bölüm" falan denilmiş, bazı ibareler eski metinden çıkarılmış, vesaire; ama, temel yasa kavramının tanımı, söylediğim gibi, yapılamıyor. Anayasa Mahkemesi yanlış karar verebilir; her kararı doğru değildir. Nasıl değildir; nihayet bir mahkemedir, yanlış karar vermesi çok normaldir. O bakımdan, getirip getirip Anayasa Mahkemesinin kararı tartışılmaz, dünyaya uygun... Eğer, Anayasa Mahkemesinde karar veren değerli üyelerimiz, benim demin verdiğim şu bilgilerin farkında olsalardı, bu karar böyle çıkmazdı veya çıkmaması lazımdı. Öyle düşünüyorum; evet. (AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralardan "Yapmayın" sesleri)

Son olarak, Sayın Sav'ın -yine, Kapusuz da bu konuya değindi- tehdit ve acı son sözlerini söylenmemiş kabul ediyorum; kendisinin de bu konuyu düzeltmesini bekliyorum.

Teşekkür ediyorum efendim. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim sayın Kuzu.

Şimdi, şahısları adına söz isteklerini yerine getireceğim.

İzmir Milletvekili Sayın Oğuz Oyan; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

OĞUZ OYAN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, burada, İktidar Grubunun kendisinin de aslında inanmadığı gerekçelerle savunduğu bir içtüzük değişikliğini tartışıyoruz. Kendinizin inanmadığı gerekçeleri Meclise kabul ettiremezsiniz; en azından, Meclisin bunu samimî olarak benimsemesini isteyemezsiniz. Bu güçlüklerinizi anlıyorum; ama, gelin, daha tartışmacı olun, bundan sonra, daha uzlaşmacı bir Meclis kültürünü ortaya çıkaralım.

Değerli arkadaşlarım, demokrasi, sadece biçimsel bir konu değildir. Demokrasi, öncelikle bir içerik sorundur, bir öz sorundur, bir benimseme olayıdır. Bunu, sadece Mecliste değil, bütün davranışlarımızda; hatta, aile içerisinde dahi göstermezsek, demokrat olamayız.

Demokrat olmak için, ilk önce, bunun bir çoğunluk diktası olmadığını kabul etmek gerekir. Demokrat olmak için, demokrasinin azınlık haklarını koruyan bir sistem olduğunu, öncelikle içimize sindirmemiz gerekir. Demokrat olmak için, güçler ayrımına öncelik vermemiz gerekir. Eğer iktidarın gücünün göreceli olduğunu, nispi olduğunu kabul etmez, bunu mutlak bir güç haline getirmeye

çalışırsak, bunun demokrasiyle yakın uzak bir ilişkisi olmaz. Yasama, yürütme, yargı arasındaki güçler ayrımını zedelemeye kalkarsak -ki, burada, bugün, yapılan budur- yasama organı ile yürütme arasındaki ilişkiler zedelenmekte ve yürütmeden gelen yasaların hangi keyfilikle temel yasa sayılıp, burada maddeleri tartışılmadan; yani, Meclis by-pass edilerek geçirileceğinin düzenlemesi yapılmaktadır. Dolayısıyla, burada, çok önemli bir anayasal kurumun, yasama ile yürütme arasındaki güçler ayrımının hedef alındığını, özellikle, bilgilerinize sunmak istiyorum.

Burada, biraz önce İngiltere örneği verildi. İngiltere örneği, kuşkusuz, yazılı anayasası olmayan bir ülke olarak, Türkiye açısından en dikkate değer örnek değil; Türkiye Anayasası üzerinden bu örneği vermek doğru olur, Türkiye'de, kendi Anayasamıza uygunluğu aramamız gerekir. Eğer İngiltere örneğini arayacaksanız, burada, daha önce sözünü etmiştim, gelin, bir başka şeyi arayalım. İngiltere'de, bütçe kesinhesap kanunları Meclise geldiğinde, muhalefetin ağırlıklı olduğu bir kesinhesap komisyonu tarafından incelenmektedir. Eğer İngiltere örneğini alıyorsanız, buyurun size örnek; gelin, demokrasinin sağlam temeller üzerinde yürümesi için, Meclisin en önemli işlevlerinden biri olan bütçeyi denetleme işlevini, böylesine sağlıklı bir yapıya kavuşturalım.

Değerli arkadaşlarım, muhalefetin tepkilerini dizginlemek, muhalefetin yasama sürecine katılımını sınırlamak için, burada, daha önce de çabalar gösterildi. Bu çabalara karşı -biraz önce, burada, örnekleri okundu- şimdi iktidarda olanlar, o zaman, muhalefetken bir direnç gösterdiler, bir direniş gösterdiler ve hatta, 2001 Şubatında, burada, muhalefet partilerinden birisine mensup bir arkadaşımız, bir DYP'li arkadaşımız, bir anlamda şehit oldu. 57 nci hükümet bunu denedi, daha önce başka hükümetler de denemişti. Buna karşı çıkanlar, bugün, bunu savunma noktasına geldiler. Ne hazin bir çelişki; bu Meclis adına, bugün burada bulunan, İktidar Partisi kanadında bulunan - önceki dönem muhalefette olan- arkadaşlar adına ne hazin bir çelişki!..

Değerli arkadaşlarım, muhalefetsiz iktidar özlemleri otokrasi özlemleridir. Dünyada yeterince otokrat vardır; eğer, bunlara yenilerini eklemek istiyorsanız, buna izin vermeyeceğimizi, öncelikle, peşinen size bildirmek isteriz.

Değerli arkadaşlarım, burada, temel yasadaki bahsediliyor. Temel yasaya, hangisinin temel yasa olduğuna kim karar verecek? Sayın Komisyon Başkanı "bana göre bu değildir" diye örnek verdi. Ona göre temel yasa denilen şey, temel yasa mı olacak?! Kim belirleyecek?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (İstanbul) - Genel Kurul belirleyecek Sayın Başkan.

OĞUZ OYAN (Devamla) - "Genel Kurul belirleyecek" diyorsunuz. Bakınız, daha önce, Anayasa Mahkemesine başvururken söylediğiniz sözleri dikkate alalım. Daha önceki, Anayasa Mahkemesi başvurusundan okuyorum: "Temel yasa, yeniden yapılanma, kapsamlı değişiklik kavramları, sınırlanamaz, geniş kapsamlı kavramlardır. Şekli kritere göre, parmakların 'öyle' dediği tanımları ve belirlemeleri geçersiz kılacak bir içölçüt maddede mevcut değildir. Keyfiliğin temel taşlarını, bu tür ölçüsüz ve üzerine kural yaftası geçirilmiş hükümler oluşturmaktadır." İşte "Genel Kurul belirleyecek" dediğiniz bu.

Genel Kurul, eğer, hükümetin getirdiğine karşı bir eleştirel aklı kullanabiliyorsa, bunda sorun yok; ama, bu ne yazık ki kullanılmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun efendim.

OĞUZ OYAN (Devamla) - Nitekim, Anayasa Mahkemesi de, söz konusu iptal gerekçesinde, aynı nedenle, bu kararı "temel yasanın tanımlanamaz niteliği" açısından vermiştir.

Değerli arkadaşlarım, burada keyfilikleri önlemek mümkün değildir. Bu, Meclisin birtakım dayatmalarla karşı karşıya kalmasını önlemek değildir. Muhalefet üzerine baskı kurmak, muhalefetin yasama sürecine katılımını engellemek dışında bir çözüm getirmiyorsunuz.

Bakınız, size küçük bir önerimiz olsun; bunu başından beri söylüyoruz: Eğer yasama sürecini hızlandırmak istiyorsanız, bunun iki temel koşulu var;

bunlardan bir tanesi, bir kere, ödevini, dersini iyi çalışmaktır; yani, buraya, tamamlanmış yasalar getirmektir. Öyle, yarı mamul yasalarla buraya gelmeyiniz; bu yarı mamul yasalarınız dönüyor. Buraya, 12 civarında temel yasa getirdiniz, bunun 6 tanesi döndü, 7 ncisi şimdi döndü, haberini aldık. Geliniz, bir kere, ev ödevinizi iyi yapın. Yani, emrinizde bu kadar bürokrasi var; böyle, yarım yamalak, buradaki, beşte 3 çoğunluğu dahi dikkate almayan af yasaları çıkarıyorsunuz, ondan sonra, bunlar geri dönüyor. Gelin, bir kere, ilk önce, hükümet olarak, Grup olarak ev ödevinizi iyi yapın; birinci mesele budur. Eğer yasama sürecini hızlandırmak istiyorsanız, birinci yapacağınız budur; dersinizi çalışın. Biz nasıl olsa büyüğüz, çoğunluğuz, her şeyi geçiririz, her şeyi yaptırırız anlayışında olmayınız.

İkinci söyleyeceğim şey şudur: Eğer muhalefeti diyaloga çağırırsanız, muhalefetle uzlaşma kültürünü geliştirirseniz, o zaman, bu süreç çok hızlanır. Bizim bir kompleksimiz yok; bizim, iktidarın doğru getirdiği şeylere, sırf, muhalefetiz diye muhalefet yapmak gibi bir derdimiz yok. Bakın, bu İktüzük değişikliklerinin bazı maddelerine de evet diyoruz. Gelin, bu uzlaşma kültürünü geliştirin, muhalefetle diyaloga girin ve süreci hızlandırın; Türkiye zaman kazansın, Meclis zaman kazansın; var mısınız?

RESUL TOSUN (Tokat) - Her zaman...

OĞUZ OYAN (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, her zamansa, gereğini yapın; bu, lafla olmaz. Bu getirdiğiniz değişiklik, bunun böyle olmadığını gösteriyor.

Bakın, bir şarkının sözleriyle konuşmamı bitireyim: "Muhalefette doğru söyler, iktidarda şaşar" mantığını bırakın. Türkiye'de eğer demokrasi gelecekse, bu, ancak, muhalefetteki söylemini, doğru söylediklerini, iktidarda da söylemeye devam edenler var olursa olacaktır. Siz, ne yazık ki, bunun iyi bir örneğini oluşturmuyorsunuz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Oyan.

Şahsı adına ikinci konuşmacı, İstanbul Milletvekili Sayın Hasan Fehmi Güneş; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN FEHİMİ GÜNEŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aslında çok önemli bir konuyu konuşuyoruz, sanki bir madde değişikliği gibi.

Üzerinde durmak istediğim, daha çok, İktüzüğün 91 inci maddesidir. 91 inci maddenin bir öyküsü var; arkadaşlarım onu anlattılar. Bundan önce varmış, değişmiş; sonra da Anayasa Mahkemesine gidilmiş. Anayasa Mahkemesine giden arkadaşlarımız, şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisinde görev alan arkadaşlarımız. O zamanki 91 inci madde, bugünkü 91 inci maddeyle öz itibarıyla aynı. Öz itibarıyla aynı; öyleyse, ne değişti? Öz itibarıyla aynı maddeye karşı çıkıp, Anayasa Mahkemesine dava açılmış, Anayasa Mahkemesi sizi haklı görmüş, maddeyi iptal etmiş. Şimdi, ne oldu da aynı özde bir madde getiriyorsunuz; bir tek şey oldu; o zaman muhalefet durumundaydınız, şimdi iktidar konumundasınız. Konumunuz değiştiğinde gerçekler değişmez, konumunuz değiştiğinde hukuk değişmez, konumunuz değiştiğinde adalet değişmez. Büyük olmak için, adaletili olmak, hukukun üstünlüğüne saygı göstermek gerekir; büyük kalmak için, konumunuz değiştiğinde de bunu yapmak gerekir. Bu yanlış, değerli arkadaşlarım.

Sizin Anayasa Mahkemesine yazdığınız dilekçe burada; kelime kelime, tek tek okudum, dikkat ettim; bir yanlışlık, bir haksızlık yapmayalım arkadaşlarımızla konuşurken diye. Hayır, öyle değil; aynı şeyi getiriyorsunuz; amaç ne? Kaldı ki, o zaman, bundan önceki dönemde, iktidar, çok grup vardı diye böyle bir yanlış yola başvurmuş olabilir; yanlış bir şey yapmış. Şimdi, iki grubuz ve bu grup, Muhalefet Grubu, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu size katkı yapıyor, katkı yapmaya çalışıyor; yani, bundan da şikâyet ediyorsanız haksızlık yapıyorsunuz.

Önemli bir konu şudur: Getirdiğiniz değişiklikte, getirdiğiniz teklifte "temel kanunları ve İktüzüğü bütünüyle veya kapsamlı olarak" diyorsunuz; yani, sonra, İktüzüğün tümünü getireceksiniz, bu yöntemle değiştirteceksiniz ve burada muhalefet varmış gibi görülecek; ama, muhalefet yapılamayacak, siz iktidar olmuş olacaksınız; olmaz, olamaz... Olmayacakların üzerine gitmeyin.

Temel yasa ne? Sayın Hocam beni bağışlasın; herhalde, öğrencilerine ders verirken, temel yasayı burada söylediği gibi söylemeyecektir. Temel yasayı siz tanımlayın, getirin... Biz, böyle bir teklif getirsek, önce temel yasayı tanımlar, öyle getiririz. Bizim böyle bir sorununuz yok; böyle, düdüklü tencerede kanun yapmak gibi bir sorununuz yok bizim. Biz, yasalar ulusal iradeye uygun olarak yapılsın istiyoruz, hem iktidarın görüşünü hem muhalefetin görüşünü yansıtsın istiyoruz, uzlaşarak çıkarılsın istiyoruz.

Değerli Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlarım, ulusal iradeyi, siz ve biz temsil ediyoruz; sadece siz temsil etmiyorsunuz. Doğruyu düşünmek sizin tekelinizde değil. Sadece sizin istediğiniz yasa ulusal iradeyi temsil etmeyebilir; uzlaşacağız... Bütün içtüzükler, dünyadaki bütün içtüzükler, muz cumhuriyetinde olanlar da, muz cumhuriyetinde olmayanlar da, hepsi, uzlaşmayı gerçekleştirmek esprisine dayalı olarak yapılmıştır. Siz bize dayatmayacaksınız, biz sizi engellemeyeceğiz; siz dayatırsanız... Engelleme, doğruyu bulmak için meşru bir yöntemdir ve dünyanın bütün parlamentolarında vardır.

Şimdi, burada önemli bir konu da şu: Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak yetkilerimizin çoğunu, bu değişikliği kabul edersek, yürütmeye veriyoruz, hükümete veriyoruz, icraya veriyoruz; bunu yapmamalıyız. Kuvvetler ayrılığını, kuvvetler arasındaki eşitliği, birbirini denetleme, birbirine egemen olmama ilkesini yok etmemeliyiz; Anayasanın özü bu, Anayasadaki kuvvetler ayrılığı ilkesinin özü bu. Şimdi, biz, hükümete diyoruz ki, sen hangi yasanın temel yasa olduğuna karar ver ağabey, bize de de ki, şu kadarını görüşün şu kadarını görüşmeyin, hızlı görüşün, çabuk çıkarın, düdüklü tencerede olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Güneş.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (Devamla) - Hayır, vermemeliyiz bu yetkiyi; bu, bizim yetkimiz. Bizi, ulus, bunun için seçti, buraya gönderdi. Bu yetkiyi verirsek, kuvvetler ayrılığı ilkesine kökten bir darbe vururuz.

Değerli milletvekilleri, bu oylama, aslında, bizim, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, iç çalışmasında, kendisine demokrasiyi layık görüp görmediğinin oylaması olacaktır. (CHP sıralarından alkışlar) Bu, o oylama olacaktır. Bir demokrasi sınavıdır bu. Yanlış olur; hızlı, süratli yasa çıkması bir başarı değil. Yok böyle bir şey! Doğru, toplumun, ulusun, milletin, aziz milletin beklentilerine uygun yasa çıkması doğrusu. Onun için, günlerce, haftalarca, aylarca çalışabiliriz. Hızlı çıkan yasa iyi yasadır diye bir şey yok. Yok böyle bir şey! Çalışabiliriz sonuna kadar. Bazı kavramlarda istisna olmaz, olağanüstülük olmaz; yargıda olmaz, adalette olmaz; yasamada olmaz. Bunlarda istisna tehlikeli işaretlerdir. Bunlarda olağanüstü yöntemler tehlikeli işaretlerdir, tehlikeli eğilimlerdir. Bu tür kavramlarda olağanüstülüğe itibar etmemeliyiz, yolunu tıkamalıyız; yanlış olur.

Demokrasiyi, şu anda, 22 nci Dönemde, muhalefet partisi olarak biz ve iktidar partisi olarak siz, burada gerçekleştirmek zorundayız. Muhalefetsiz demokrasi olmaz. Hiç yok!.. Hiç yok!.. Oyleyse, muhalefetin tam muhalefet görevini yapması, sizin de görevinizin meşruiyeti açısından gereklidir. Sizin görevinizin meşruiyeti açısından, muhalefetin görevini tam yapabilecek koşulları sağlamanız gerekir; onu söylemek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bana göre hukuk olmaz. Hatta, bana, benim bugünkü durumuma göre hukuk hiç olmaz ve onu kabul ederseniz, bu kavrama uygun bir kuralı kabul etmiş olacaksınız. Bana göre hukuk... Sayın Sav hatırlattı, ondan alındı arkadaşımız; ama, işte, bazı acı geçmişleri de hatırlarsak, yanlış yapmayız. Bana göre hukuk, benim bugünkü durumuma göre hukuk özlemi, yanlış bir özlemdir. O özlemi duyanlar, sonra, hukuk aradılar, hukuka ihtiyaçları oldu; objektif, genel geçer hukuka ihtiyaçları oldu.

Böyle bir yolu açarsak -şimdiye kadar direnildi 22 nci Dönem olarak- yanlış yaparız, çok büyük yanlış yaparız, çok büyük yanlış yaparsınız, çok büyük yanlış yaparsınız. Bunu, benden önce, bu dilekçenin altında imzası olanlar söylüyor. Dilekçe burada... Benden önce, bunun yanlış olacağını, bu dilekçenin altına imza atanlar söylüyor, ben de söylüyorum; çok yanlış yaparsınız.

Yanlış yapmamanız dileğiyle, dikkatinize teşekkür ediyorum. (CHP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Güneş.

SALİH KAPUSUZ (Ankara) - Sayın Başkanım, yerimden bir şey söyleyebilir miyim...

BAŞKAN - Buyurun efendim.

SALİH KAPUSUZ (Ankara) - Sayın Başkanım, konuşmacı arkadaşımız "temel kanunları ve İçtüzüğü bütünüyle" ifadesinde İçtüzük üzerinde bir vurgu yaptı. Şu okuduğum metin, 1996'da Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmediği döneme ait metindir. Sadece, biz, temel kanunu ve İçtüzüğü bu metne koymuş değiliz. Genel Kurulun bilgisi için sunuyorum bunu. Dolayısıyla, bizim, bu metne, 1996'daki metne ilave ettiğimiz sadece şudur: Oybirliği bulunamıyorsa, beşte 3 çoğunlukla da karar verilsin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, 4 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 92 nci maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ölüm cezalarının yerine getirilmesine dair kanun tasarıları ile genel veya özel af ilanını içeren kanun tasarısı ve teklifleri"

"Genel veya özel af ilanını içeren tasarısı veya tekliflerin Genel Kurulda kabulü Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile mümkündür. Gerekli çoğunluk, söz konusu tasarısı veya tekliflerin aflu ilgili maddelerinde ve tümünün oylamasında ayrı ayrı aranır. Genel veya özel af ilanını içeren bir önerenin Genel Kurulda üye tamsayısının beşte üç çoğunlukla kabul edilmesi durumunda ise, ilgili maddenin ve tasarısı veya teklifin tümünün kabulü üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun oyunu gerektirir."

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

Madde üzerinde bir önerge var; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan teklifin 5 inci maddesiyle İçtüzüğü'nün 92 nci maddesine eklenen fıkranın son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salih Kapusuz
Ankara
Haluk İpek
Ankara

Mehmet Çiçek
Yozgat

Talat Karapınar
Ankara
İsmail Bilen
Manisa

"Tasarısı veya teklif hakkında verilen genel veya özel af ilanını içeren değişiklik önergesinin kabulü halinde, kabul için gerekli beşte üç çoğunluğun tespiti için bu önerenin oylanması açık oylama suretiyle tekrarlanır."

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, değerli arkadaşlar; görüyorum ki, salonda büyük bir çoğunluk ayakta ve sohbet ediyor.

Arkadaşlarımı oturmaya davet ediyorum. Lütfen, arkadaşlar...

Arka taraftaki arkadaşlar da otursunlar.

Oturmadan, görüşmelere devam etmeyeceğim! (CHP sıralarından alkışlar)

Kendi çalışma tüzüğümüzü yapıyoruz arkadaşlar. Lütfen...

Okunan önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (İstanbul) - Takdire bırakıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Hükümet katılıyor mu?..

SANAYİ VE TİCARET BAKANI ALİ COŞKUN (İstanbul) - Hükümet, İçtüzük değişikliği olduğu için, beyan etmiyor.

BAŞKAN - Efendim, 62 nci maddeye göre siz de beyanda bulunuyorsunuz.

SANAYİ VE TİCARET BAKANI ALİ COŞKUN (İstanbul) - Katılıyoruz.

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı?..

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANVEKİLİ NEVZAT PAKDİL
(Kahramanmaraş) - Katılıyoruz.

BAŞKAN - Gerekçeyi mi okutalım efendim?

SALİH KAPUSUZ (Ankara)- Gerekçe okunsun.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

İçtüzüğün 87 nci maddesine göre önergeler, işaret oyuyla oylanır. Nitelikli çoğunluğun arandığı hallerde, bu sayının tespiti işaretle mümkün olamamaktadır.

Tasarı veya teklif hakkında verilen genel veya özel af ilanını içeren değişiklik önergesinin kabulü için, Anayasamızın 87 nci maddesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararıyla mümkündür. Bu sayının tespiti için önergenin işaretle kabul edilmesi halinde, anayasa değişikliklerindeki usule benzer bir yöntemle önergenin oylanması açık oylama suretiyle tekrarlanacaktır.

Değişiklik teklifimiz bu amacı gerçekleştirmek için hazırlanmıştır.

BAŞKAN - Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümetin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının katıldığı bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi, kabul edilen önerge doğrultusundaki değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 108 inci maddesinin son fıkrasına "Genel Kurulca" ibaresinden sonra gelmek üzere "gizli oyla" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 110 uncu maddesinin son fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu süre içinde raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına teslimi zorunludur."

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 112 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasına "Genel Kurulca" ibaresinden sonra gelmek üzere "gizli oyla" ibaresi eklenmiştir.

"Soruşturma komisyonu raporu, Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde bastırılarak hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakanı derhal gönderilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılır. Rapor, üyelere dağıtımından itibaren on gün içinde görüşülür."

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

8 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 115 inci maddesine "vatandaşlarının" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancıların" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

9 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10. - Bu İçtüzük hükümleri, yayımını takip eden ayın başında yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

Madde üzerinde bir önerge vardır; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 116 sıra sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Teklifin 10 uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salih Kapusuz
Ankara
Mehmet Emin Tutan
Bursa

İsmail Bilen
Manisa

Abdilmecit Alp
Bursa
Haluk İpek
Ankara

"Madde 10 - Bu İçtüzük hükümleri, yayımı tarihinde yürürlüğe girer."

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN KUZU (İstanbul) - Sayın Başkan, takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Hükümet katılıyor mu?

SANAYİ VE TİCARET BAKANI ALİ COŞKUN (İstanbul) - Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı?..

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANVEKİLİ NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) - Katılıyoruz.

BAŞKAN - Gerekçeyi mi okutalım efendim?

SALİH KAPUSUZ (Ankara) - Gerekçe okunsun.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yasamanın etkin ve verimli çalıştırılmasına yönelik değişiklik hükümlerinin bir an önce yürürlüğe girmesi amacıyla bu önerge hazırlanmıştır.

BAŞKAN - Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi, kabul edilen önerge doğrultusundaki değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11.- Bu İçtüzük hükümleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

11 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... İçtüzük teklifinin tümü kabul edilmiştir; hayırlı olsun.

Efendim, şimdi, uluslararası anlaşmalarla ilgili 4 kanun tasarısı var. Bu tasarıları süratle geçirmek mümkün; ama, takdir Genel Kurulun.

SALİH KAPUSUZ (Ankara) - Devam edelim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşkebad'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporunun müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Dışişleri Komisyonu?.. (CHP sıralarından "Var" sesleri)

Sayın Dülger yok mu? Ben görmüştüm Genel Kurulda... (CHP sıralarından "Var" sesleri)

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) - Sayın Başkan, davet edin, gelsinler; çalışalım...

BAŞKAN - Hükümet var.

Komisyon?.. Yok.

19.10'da toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.01

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.10

BAŞKAN: Başkanvekili İsmail ALPTEKİN

KÂTİP ÜYELER: Suat KILIÇ (Samsun), Yaşar TÜZÜN (Bilecik)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 65 inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporunun müzakeresine başlıyoruz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

3.- Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/417) (S. Sayısı: 49) (1)

BAŞKAN - Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

Komisyon raporu 49 sıra sayısı ile bastırılmış ve dağıtılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde ilk söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Onur Öymen'e ait.

Buyurun Sayın Öymen. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika.

CHP GRUBU ADINA ONUR ÖYMEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşkabad 'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı hakkında, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına görüşlerimizi bildirmek üzere söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkmenistan'ın, Orta Asya ülkeleri arasında çok özel bir konumu var. Bildiğiniz gibi, bu ülkenin nüfusunun yüzde 80'ini Türkmen asıllı soydaşlarımız oluşturmaktadır. Türkmenistan, bağımsızlığına kavuştuktan sonra, 16 Aralık 1991 tarihinde, bu ülkeyi tanıyan ilk devlet Türkiye Cumhuriyeti olmuştur. Türkmenistan ile 70'e yakın anlaşma yaptık, cumhurbaşkanları düzeyinde 20 ziyaret gerçekleştirdik, başbakanlar düzeyinde 3 ziyaret gerçekleştirdik, dışişleri bakanları düzeyinde 7 ziyaret gerçekleştirdik.

Bu ziyaretler, ilk başlangıçta çok yoğun bir şekilde gerçekleşti; fakat, uzun yıllardan beri -son yıllarda- Türkiye ile Türkmenistan arasındaki üst düzey ziyaretlerin çok az olduğunu görüyoruz. Bu ülkeyle ilişkilerimizin özelliklerini biraz sonra açıklayacağım, o zaman bu eksikliğin ne kadar önem taşıdığını, belki daha iyi anlamak mümkün olacaktır.

Türkmenistan'da 450 firmamız çalışıyor. Bu ülkede çalışan vatandaşlarımızın sayısı 5 000'e ulaşmıştır.

Yabancı sermayeli şirketler arasında Türk firmaları yüzde 30'luk bir pay alıyor ve bu, birinci sırada gelmektedir. Türk firmalarının üstlenmiş oldukları projelerin toplamı 5 milyar doları aşıyor. Türk şirketleri, Türkmenistan'da 1 500 000 000 dolardan fazla yatırım yapmışlardır, bunun 1 milyar doları tekstil sektörüne gitmiştir.

Türkmenistan'ın ithalatında, Türkiye, yüzde 19 payla birinci sırada yer alıyor. Ne yazık ki, bu dış ticaretimizde bir azalma görüyoruz. 2000 yılında 217 000 000 dolar olan dış ticaret hacmi, 2001 yılında 177 000 000 dolara gerilemiştir. Türkiye'nin genel dış ticareti artarken, bu kadar önem verdiğimiz bir ülkeyle dış ticaretimizin azalmasının sebeplerini araştırmamız gerekiyor. Türkmenistan ile dış ticaretimizi geliştirmek için birçok anlaşma yaptık; buna rağmen bu gerilemenin ortaya çıkması düşündürücüdür.

Bildiğiniz gibi, Türkmenistan, doğal kaynaklar açısından çok önemli bir ülkedir. Petrol rezervi var; henüz işlenmemiş petrol kaynaklarının 200 milyar varili bulunduğu hesaplanıyor. 40 trilyon metre küp doğalgaz rezervi var ve Orta Asya ülkeleri arasında Türkmenistan'dan daha fazla doğalgazı olan ülke yok. Biz, Türkmenistan'dan doğalgaz almak için, otuz yıllık bir anlaşma imzaladık - 1998 yılında, cumhurbaşkanları düzeyinde bir anlaşma imzaladık- bu konuda pek çok çalışma yaptık; fakat, ne yazık ki, bu anlaşmayı yürütecek olan uluslararası konsorsiyum projeden çekilmiştir ve bu anlaşma halen askıdadır. Hükümetten, bu doğalgaz alım anlaşmasını canlandırmak için faaliyette bulunmasını bekliyoruz, onu teklif ediyoruz.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı Sayın Türkmenbaşı'nın, bu doğalgaz projesinin yürürlüğe sokulamamasından duyduğu endişeyi ve tepkiyi kamuoyuna açıkladığını da biliyoruz. Türkiye'nin, Rusya'dan, daha az elverişli koşullar altında doğalgaz aldığını, bir kardeş cumhuriyet olan Türkmenistan'dan ise -Hazar Denizini geçerek döşenecek gaz boru hattıyla- bu gazı ithal etmekten vazgeçtiğini veya bu projeyi geciktirdiğini Türkmenbaşı ifade etmiştir. Bu konuları, ümit ediyoruz ki, hükümetimiz, gereken önemle ve ciddiyetle ele alacaktır.

Bu ülkeyle diğer alanlarda da çok yoğun işbirliğimiz var, çok yoğun bir askerî işbirliğimiz var. Şu ana kadar 1 157 Türkmen asıllı askerî personel Türkiye'de eğitim görmüştür. Halen, Türkiye'de, 1 321 Türkmen öğrenci, askerî olmayan alanlarda eğitim görmektedir. İşte, böyle bir ülkeyle ilişkilerimizi çok daha yoğun bir şekilde yürütmek zorundayız. Beş yılı aşkın zamandan beri Türkmenistan'a başbakan düzeyinde bir ziyaret yapmadık; biz, bunu büyük bir eksiklik olarak görüyoruz. Ümit ediyoruz ki, çok yakında bu eksikliği gidereceğiz ve bu ülkeyle ilişkilerimizi başladığımız düzeye, hatta onun daha ilerisine götüreceğiz. Hükümetimizin bugün çok başka alanlarda önemli yükümlülükleri olduğunu biliyoruz; Irak konusunda, Kıbrıs konusunda, Avrupa Birliği konusunda çok yoğun bir program içinde olduğunu biliyoruz; ama, bu programlar, Türkmenistan gibi, diğer Ortaasya ülkeleri gibi kardeş cumhuriyetlerle ilişkilerimizi geliştirmemize engel olmamalıdır. Bu ziyaretlere önem vermeliyiz, karşılıklı ziyaretlerin düzeyini yüksek tutmalıyız; Meclis heyeti olarak da bu ülkeye yapılacak ziyaretler büyük önem taşımaktadır.

Değerli arkadaşlar, Türkmenistan ile Türkiye arasında 23 Aralık 1999 tarihinde, karşılıklı olarak diplomatik temsilciliklerinin inşai konusunda anlaşmalar yaptık, bir protokol yaptık; şimdi, onaylayacağımız protokol budur. Bu kadar uzun zaman geçmiş olmasına rağmen, bu protokolün Meclise henüz şimdi sunulmuş olmasını da bir gecikme, bir eksiklik olarak görüyoruz. Daha önce çeşitli vesilelerle söyledik, Türkiye'nin imzaladığı uluslararası anlaşmalar, sözleşmeler, protokoller gecikmeden Meclise sunulmalıdır; bir an önce Meclisin onayına sunulmalıdır. Bunların işlemesinden, Türkiye, kazanç sağlayacaktır. Şimdi, bu protokolün hayata geçirilmesinden de, senede, Türkiye, 100 000 dolarlık bir avantaj sağlayacaktır. Bu protokol şu ana kadar onaylanmadığı için, Türkiye, söz verdiği halde Türkmenistan'a bir büyükelçilik binası inşai taahhüdünü yerine getirememiştir. Buna karşılık Türkmenistan, ülkemize Aşgabad'da çok geniş araziler ve binalar tahsis etmiştir.

Türkiye'nin taahhüdünü yerine getirmesi için bu protokolün onaylanması gerekiyor. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, bu protokolün onaylanmasına olumlu oy vereceğiz; fakat, bir kere daha tekrarlıyorum; bu gibi projeleri, gecikmeden, hükümetimizin, Yüce Meclisin onayına sunmasını öneriyoruz.

Beni dinlediğiniz için tekrar teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Öymen.

Tasarının tümü üzerinde başka söz isteği?.. Yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmış olup, maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE TÜRKMENİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETLERİ ARASINDA ANKARA VE AŞKABAD'DA DİPLOMATİK
TEMSİLCİLİKLERİN YERLEŞİMİNE İLİŞKİN PROTOKOLÜN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUGUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 23 Aralık 1999 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerin Yerleşimine İlişkin Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN- Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN- Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN- Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü açık oylamaya tabidir.

Açıkoylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açıkoylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için 3 dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin, teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin, oy pusulalarını, oylama için öngörülen 3 dakikalık süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar var ise, hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadı ile imzasını da taşıyan oy pusulasını, yine, oylama için öngörülen 3 dakikalık süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının yapılan açıkoylama sonucunu açıklıyorum:

Kullanılan oy sayısı:212

Kabul : 211

Ret : 1

Böylece, tasarı kabul edilmiştir; hayırlı olsun. (1)

Şimdi, gündemin 4 üncü sırasında yer alan, Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporunun müzakeresine başlıyoruz.

4.- Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/421) (S. Sayısı: 50) (2)

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

Komisyon raporu, 50 sıra sayısı ile bastırılıp, dağıtılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Onur Öymen; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ONUR ÖYMEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısıyla ilgili olarak Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunuyorum.

Biraz önce, Türkmenistan'la aynı nitelikte imzalanan bir sözleşme hakkında görüşlerimizi açıklamıştım ve bu vesileyle, Ortaasya ülkeleriyle ilişkilerimizin geliştirilmesi lüzumuna değinmiştim; o bakımdan, aynı görüşleri bir kere daha tekrarlamayacağım. Yalnız, şunu özellikle ifade etmek istiyorum: Türkmenistan'dan farklı olarak, Tacikistan'la ilişkilerimiz, maalesef, çok düşük düzeyde kalmıştır. Tacikistan'ı da ilk tanıyan devletlerden biri Türkiye olmuştur. Orada ilk büyükelçilik açan ülkelerden biri Türkiye olmuştur. Türkiye, başlangıçta, diğer Ortaasya ülkeleri gibi, Tacikistan'la ilişkileri geliştirmek için de çok çaba sarf etmiştir ve 1994 yılından itibaren birçok anlaşma imzalanmıştır; fakat, ne yazık ki, bugün, ulaştığımız düzey, gerçekten, son derece düşüktür, üzüntü vericidir.

2001 yılı verilerine göre, Türkiye'nin, Tacikistan'ın toplam ithalatı içindeki payı yüzde 0,5'ten ibarettir ve genel ihracatı içindeki payı, Türkiye'nin, yüzde 2,1'den ibarettir. Bu, son derece düşük bir rakamdır. Hükümetimizin, bu ilişkilerin geliştirilmemesinin sebeplerini araştırmasını ve Yüce Meclise bu konuda bilgi vermesini talep ediyoruz.

Biz, Ortaasya'yla ilişkilerimize özel bir önem vermezsek, ileride, bunun eksikliğini hissedebiliriz. Ortaasya, taşıdığı stratejik önem itibariyle, doğal kaynakları, zenginlikleri itibariyle ve bizim tarihi ve kültürel ilişkilerimiz itibariyle, Türkiye açısından fevkalade önem taşıyan bir bölgedir. Biz, bu bölgeyle ilişkileri ihmal edersek, ekonomik ilişkileri, ticarî ilişkileri, siyasî ilişkileri ihmal edersek, sonunda, bunun acısını çekeriz, bunun eksikliğini hissederiz. O bakımdan, şimdiden hükümeti uyarmak istiyoruz. Bu bölgeye önem veriniz, özellikle, bu bölgede, ilişkilerimizi yeterince geliştiremediğimiz ülkelere önem veriniz. Üst düzeyde ziyaretler, bu gibi ilişkilerin geliştirilmesinde öncü rolü oynamaktadır. Türkiye Başbakanları, geçtiğimiz beş yıl içinde altı kıtaya ziyaret yapmışlardır; fakat, Ortaasya'ya ziyaret yapmamışlardır. Bunu, bir kere daha tekrarlıyorum ve bunun eksikliğine dikkatinizi çekiyorum.

Türkiye, Ortaasya'ya ve Kafkas ülkelerine mutlaka zaman ayırmalıdır. Başka işlerimizin çokluğu -biraz önce söylediğim gibi- bir mazeret teşkil etmez. Aynı şekilde, Balkan ülkeleriyle ilişkilerimizi geliştirmek için de zaman ayırmak zorundayız. Devletsek, bunları yapacağız.

Türkiye gibi stratejik konumuyla övünen bir devlet, bu kadar önemli ve bu kadar sağlam geçmişimiz olan, bağlarımız olan ülkeleri ihmal etmek lüksüne sahip değildir. Parlamento heyetlerimizi göndermek zorundayız, oradan parlamento heyetleri davet etmek zorundayız; üst düzeyde ticaret heyetleri göndermek zorundayız. Yani, çökeceği bütün dünyaca çok önceden bilinen bir rejime üst düzeyde ticaret heyetleri, işadamları gönderirken, bizim, bu kadar yakın ilişkiler içinde olduğumuz ülkeleri ihmal etmemiz, kabul edilebilir bir durum değildir. O bakımdan, bizim önerimiz, hükümetin, Tacikistan da dahil olmak üzere, bütün bu ülkelerle ilişkileri öncelikli bir proje olarak ele almasıdır...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen yerlerimize oturalım... İyi bir görüntü vermiyor arkadaşlar... Lütfen...

Buyurun Sayın Öymen.

ONUR ÖYMEN (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, Türkiye ile Tacikistan arasında, 7 Şubat 2000 tarihinde bu karşılıklı diplomatik misyonların kira bedellerinin ödenmesi konusunda bir protokol imzalanmıştır. Bu protokolün uygulanması için, şu sırada, hükümet tarafından Yüce Meclise bu öneride bulunmaktadır. Biz, bu protokolün, gecikmiş olmakla birlikte, onaylanmasını destekliyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak buna olumlu oy vereceğiz. Ancak, bu vesileyle, demin belirttiğimiz hususları bir kere daha hükümetin dikkatine sunuyoruz ve Meclis olarak da, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak da bu konuların takipçisi olmayı öneriyoruz.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Öymen, teşekkür ediyorum.

Başka söz isteği?.. Yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE TACİKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETLERİ
ARASINDA ANKARA VE DUŞANBE'DE DİPLOMATİK TEMSİLCİLİKLERİNİN
YERLEŞİMİNE İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1.- 7 Şubat 2000 tarihinde Duşanbe'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 2 nci madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - 3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü açıkoylamaya tabidir.

Açıkoylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açıkoylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için 3 dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin, oy pusulalarını, oylama için öngörülen 3 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar var ise, hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadı ile imzasını da taşıyan oy pusulasını, yine, oylama için öngörülen 3 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının açıkoylama sonucunu açıklıyorum:

Kullanılan oy sayısı:209

Kabul : 208

Ret : 1

Böylece, tasarı kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı olsun. (1)

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/413) (S. Sayısı: 52) (2)

BAŞKAN - Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

Komisyon raporu, 52 sıra sayısı ile bastırılıp dağılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Yozgat Milletvekili Sayın Emin Koç; buyurun.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) - Maalesef yok Sayın Başkan.

Başka söz talebi?.. Yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BOSNA VE HERSEK BAKANLAR KURULU ARASINDA ANKARA VE SARAYBOSNA'DA DİPLOMATİK TEMSİLCİLİKLERİNİN YERLEŞİMİNE İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. - 28 Aralık 1999 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN- Söz isteği?.. Yok.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN- Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü açıkoylamaya tabidir.

Açıkoylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açıkoylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için 3 dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen sayın üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin, oy pusulalarını, oylama için öngörülen 3 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar var ise, hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadı ile imzasını da taşıyan oy pusulasını, yine, oylama için öngörülen 3 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısının açıkoylama sonucunu açıklıyorum:

Kullanılan oy sayısı:197

Kabul : 196

Ret : 1

Böylece, tasarı kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı olsun. (1)

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları raporlarının görüşmelerine başlıyoruz.

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/371) (S. Sayısı: 63) (1)

BAŞKAN - Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

Komisyon raporu, 63 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde şu ana kadar söz talebi yok.

Tasarının tümü üzerinde söz talebi olmadığına göre, görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE POLONYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA ULUSLARARASI KARAYOLU TAŞIMACILIĞI
ANLAŞMASININ TADİLİ-NE İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 19.7.1994 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - 1 inci madde üzerinde söz isteği?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteği?... Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - 3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü açıkoylamaya tabidir.

Açıkoylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açıkoylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için 3 dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin, oy pusulalarını, oylama için öngörülen 3 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar var ise, hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadı ile imzasını da taşıyan oy pusulasını, yine, oylama için öngörülen 3 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı

Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısının açığıoylama sonucunu açıklıyorum:

Kullanılan oy sayısı:196

Kabul : 196

Böylece, tasarı kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı olmasını diliyorum.

(1)

Sayın milletvekilleri, sözlü sorular ile diğer denetim konularını sırasıyla görüşmek için 15 Nisan 2003 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 19.57